

САВА осигурување а.д. Скопје

Ревидирани Консолидирани финансиски извештаи за
годината завршена на 31 декември 2023

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО АКЦИОНЕРИТЕ И РАКОВОДСТВОТО НА САВА ОСИГУРУВАЊЕ АД СКОПЈЕ

Извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи на Сава Осигурување АД Скопје и подружниците (во понатамошниот текст “Групата”), кои се состојат од консолидиран извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2023 година и консолидиран извештај за сеопфатната добивка, консолидиран извештај за промените во капиталот и консолидиран извештај за паричните текови за годината што тогаш завршува и преглед на значајни сметководствени политики и останати објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за консолидирани финансиските извештаи

Раководството на Групата е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурувањето и интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за подготвување на финансиските извештаи кои не содржат материјално погрешно прикажување, без разлика дали тоа е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и стандардите за ревизија кои се во примена во Република Северна Македонија. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека консолидирани финансиски извештаи не содржат материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за собирање на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во консолидирани финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од значајно погрешно прикажување на консолидирани финансиските извештаи, настанато како резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Групата со цел дизајнирање на ревизорски постапки кои што се соодветни на околностите, но не и со цел на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Групата. Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на консолидирани финансиските извештаи.

Веруваме дека ревизорските докази кои ги имаме собрано се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

(продолжува)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО АКЦИОНЕРИТЕ И РАКОВОДСТВОТО НА САВА ОСИГУРУВАЊЕ АД СКОПЈЕ (продолжение)

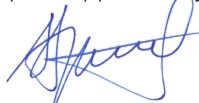
Мислење

Според наше мислење, консолидирани финансиските извештаи ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Сава Осигурување АД Скопје на ден 31 декември 2023 година како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш завршува во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Групата е одговорно за подготвување на консолидирани годишен извештај и консолидирани годишна сметка во согласност со Законот за трговски друштва и истите беа прифатени и одобрени од раководството на Групата и кои Групата е во обврска да ги поднесе до Централниот регистар на Република Северна Македонија. Наша одговорност е да издадеме мислење во врска со конзистентноста на консолидираниот годишен извештај со консолидираната годишна сметка и консолидираните финансиски извештаи на Групата. Ние ги извршивме нашите постапки во согласност со Законот за ревизија и Меѓународниот стандард за ревизија 720 – Одговорности на ревизорот во врска со други информации во документи кои содржат ревидирани консолидирани финансиски извештаи кој е во примена во Република Северна Македонија. Според наше мислење историските финансиски информации обелоденети во консолидираниот годишен извештај се конзистентни со консолидираната годишна сметка и приложените консолидирани ревидирани финансиски извештаи на Групата за годината што завршува на 31 декември 2023.

Дилоит ДОО Скопје

Александар Аризанов

Овластен ревизор

Директор

Скопје, 15 март 2024

Александар Аризанов

Овластен ревизор

Консолидиран извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба) На 31 декември 2023

година

Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
АКТИВА				
A. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	001	19	9,200,976	5,326,498
1. Гудвил	002		-	-
2. Останати нематеријални средства	003		9,200,976	5,326,498
Б. ВЛОЖУВАЊА (005+013+021+041)	004		1,298,003,841	1,190,934,264
I. ЗЕМЈИШТЕ, ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ И ОСТАНАТИ МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (006+009)	005	20	155,938,746	135,920,635
1. Земјиште и градежни објекти кои служат за вршење на дејноста (007+008)	006		7,500,575	135,920,635
1.1 Земјиште	007		-	-
1.2 Градежни објекти	008		7,500,575	135,920,635
2. Земјиште, градежни објекти и останати средства кои не служат за вршење на дејноста (010+011+012)	009		148,438,171	-
2.1 Земјиште	010		-	-
2.2 Градежни објекти	011		148,438,171	-
2.3 Останати материјални средства	012		-	-
II. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА И ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ (014+015+016+017+018+019+020)	013	21	16,486,741	16,706,487
1. Акции, удели и останати сопственички инструменти од вредност во друштва во група - подружници	014		-	-
2. Должнички хартии од вредност кои ги издале друштва во група - подружници и заеми на друштва во група - подружници	015		-	-
3. Акции, удели и останати сопственички инструменти во придружени друштва	016		-	-
4. Должнички хартии од вредност кои ги издале придружени друштва и заеми на придружени друштва	017		-	-
5. Останати финансиски вложувања во друштва во група - подружници	018		-	-
6. Останати финансиски вложувања во придружени друштва	019		-	-
7. Вложувања во заеднички контролирани ентитети	020		16,486,741	16,706,487
III. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+025+030+035+040)	021		1,125,578,354	1,038,307,142
1. Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (023+024)	022		-	-
1.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	023		-	-
1.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	024		-	-
2. Финансиски вложувања расположливи за продажба (026+027+028+029)	025	22	894,002,173	806,559,129
2.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	026		277,256,586	171,939,319

2.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	027		481,552,417	497,552,528
2.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	028		-	-
2.4 Акции и удели во инвестициски фондови	029		135,193,170	137,067,282
3. Финансиски вложувања за тргување (031+032+033+034)	030		-	-
3.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031		-	-
3.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032		-	-
3.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	033		-	-
3.4 Акции и удели во инвестициски фондови	034		-	-
4. Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035	23	231,576,182	231,748,014
4.1 Дадени депозити	036		231,576,182	231,748,014
4.2 Заеми обезбедени со хипотека	037		-	-
4.3 останати заеми	038		-	-
4.4 Останати пласмани	039		-	-
5. Деривативни финансиски инструменти	040		-	-
IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	041		-	-
V. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042	28	116,785,910	83,440,851
1. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервата за преносна премија	043		29,976,155	16,928,704
2. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто математичката резерва	044		-	-
3. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	045		84,037,741	64,658,570
4. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за бонуси и попусти	046		2,772,014	1,853,577
5. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто еквализационата резерва	047		-	-
6. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто останатите технички резерви	048		-	-
7. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви за осигурување на живот каде осигуреникот го презема инвестицискиот ризик	049		-	-
Г. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	050		-	-
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА (052+053)	051		11,491,683	6,742,302
1. Одложени даночни средства	052		1,200,527	1,062,264
2. Тековни даночни средства	053		10,291,156	5,680,038
Ѓ. ПОБАРУВАЊА (055+059+063+067)	054		298,155,220	266,648,231
I. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (056+057+058)	055	24	256,326,142	230,116,052
1. Побарувања од осигуреници	056		250,458,756	224,488,574
2. Побарувања од застапници и посредници	057		5,867,386	5,627,478
3. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058		-	-

II. ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (060+061+062)	059		12,565,024	9,268,924
1. Побарувања по основ на премија за соосигурување и реосигурување	060		-	-
2. Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	061		12,565,024	9,268,924
3. Останати побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	062		-	-
III. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (064+065+066)	063	25	29,264,054	27,263,255
1. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	064		12,624,131	9,769,903
2. Побарувања по основ на финансиски вложувања	065		1,499,635	1,346,860
3. Останати побарувања	066		15,140,288	16,146,492
IV. ПОБАРУВАЊА ПО ОСНОВ НА ЗАПИШАН А НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ	067		-	-
E. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА (069+072+077)	068		47,047,727	39,173,952
I. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА (ОСВЕН ЗЕМЈИШТЕ И ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ) (070+071)	069	20	10,570,230	8,374,662
1. Опрема	070		10,570,230	8,374,662
2. Останати материјални средства	071		-	-
II. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (073+074+075+076)	072	26	36,374,868	30,718,225
1. Парични средства во банка	073		35,356,903	29,694,867
2. Парични средства во благајна	074		1,017,965	1,023,358
3. Издвоени парични средства за покривање на математичката резерва	075		-	-
4. Останати парични средства и парични еквиваленти	076		-	-
III. ЗАЛИХИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	077		102,630	81,065
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (079+080+081)	078		48,513,381	41,711,514
1. Претходно пресметани приходи по основ на камати и наемнини	079		-	-
2. Одложени трошоци на стекнување	080		43,524,054	38,319,436
3. Останати пресметани приходи и одложени трошоци	081		4,989,327	3,392,078
З. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТО РАБОТЕЊЕ	082		-	-
S. ВКУПНА АКТИВА (А+Б+В+Г+Д+Г+Е+Ж+З)	083		1,829,198,737	1,633,977,611
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	084		42,802,196	43,661,480
ПАСИВА			-	-
A. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (086+090+091+095+101-102+103-104)	085		482,037,640	484,777,676
I. ЗАПИШАН КАПИТАЛ (087+088+089)	086	27	234,072,672	234,072,672
1. Запишан капитал од обични акции	087		234,072,672	234,072,672
2. Запишан капитал од приоритетни акции	088		-	-
3. Запишан а неуплатен капитал	089		-	-
II. ПРЕМИИ ЗА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	090		-	-
III. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА (092+093+094)	091		- 7,188,602	- 5,238,897
1. Материјални средства	092		-	-
2. Финансиски вложувања	093		- 6,992,558	- 5,343,135
3. Останати ревалоризациони резерви	094		- 196,044	104,238

IV. РЕЗЕРВИ (096+097+098-099+100)	095		90,600,698	57,015,928
1. Законски резерви	096		90,600,698	57,015,928
2. Статутарни резерви	097		-	-
3. Резерви за сопствени акции	098		-	-
4. Откупени сопствени акции	099		-	-
5 Останати резерви	100		-	-
V. НЕРАСПРЕДЕЛЕНА НЕТО ДОБИВКА	101		154,055,575	102,286,037
VI. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	102		4,112,373	7,050,714
VII. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	103		14,609,670	103,692,650
VIII. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	104		-	-
Б. СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	105		-	-
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (107+108+109+110+111+112)	106	28	1,126,618,431	1,012,357,215
I. Бруто резерви за преносни премии	107		594,065,341	509,164,071
II. Бруто математичка резерва	108		-	-
III. Бруто резерви за штети	109		526,599,826	497,957,931
IV. Бруто резерви за бонуси и попусти	110		5,953,264	5,235,213
V. Бруто еквилизациона резерва	111		-	-
VI. Бруто останати технички резерви	112		-	-
Г. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	113		-	-
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ (115+116)	114	29	23,878,572	23,022,985
1. Резерви за вработени	115		23,878,572	23,022,985
2. Останати резерви	116		-	-
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ (118+119)	117		3,681,446	15,210,131
1. Одложени даночни обврски	118		423,575	468,582
2. Тековни даночни обврски	119		3,257,871	14,741,549
Е. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	120		-	-
Ж. ОБВРСКИ (122+126+130)	121		155,965,476	69,579,825
I. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (123+124+125)	122	30	82,647	4,230,604
1. Обврски спрема осигуреници	123		82,646	4,134,444
2. Обврски спрема застапници и посредници	124		-	-
3. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	125		1	96,160
II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (127+128+129)	126		19,948,055	15,344,518
1. Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	127		19,902,194	15,298,658
2. Обврски по основ на учество во надомест на штети	128		-	-
3. Останати обврски од работи на соосигурување и реосигурување	129		45,861	45,860
III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (131+132+133)	130	31	135,934,774	50,004,703
1. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	131		21,902,592	18,594,187

2. Обврски по основ на финансиски вложувања	132		80,623,173	-
3. Останати обврски	133		33,409,009	31,410,516
3. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	134		37,017,172	29,029,779
S. НЕТЕКОВНИ ОБВРСКИ ВО ВРСКА СО НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	135		-	-
И. ВКУПНА ПАСИВА А+Б+В+Г+Д+Ѓ+Е+Ж+З+S	136		1,829,198,737	1,633,977,611
J. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	137		42,802,196	43,661,480

Консолидиран извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех) за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
A. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (201+210+223а+224+225)	200		1,120,574,751	1,074,370,644
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА (202+203+204-205-206-207+208+209))	201	8	1,047,623,018	922,162,163
1. Бруто полисирана премија за осигурување	202		1,257,986,648	1,072,917,405
2. Бруто полисирана премија за соосигурување	203		-	-
3. Бруто полисирана премија за реосигурување/ретроцесија	204		-	-
4. Бруто полисирана премија предадена во соосигурување	205		-	-
5. Бруто полисирана премија предадена во реосигурување/ ретроцесија	206		138,509,811	95,920,134
6. Промена во бруто резервата за преносна премија	207		84,901,270	58,597,851
7. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за соосигурување	208		-	-
8. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за реосигурување	209		13,047,451	3,762,743
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (211+212+216+217+218+219+223)	210	10	30,470,696	23,975,540
1. Приходи од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	211		-	-
2. Приходи од вложувања во земјиште и градежни објекти (213+214+215)	212		-	-
2.1 Приходи од наемнини	213		-	-
2.2 Приходи од зголемување на вредноста на земјиште и градежни објекти	214		-	-
2.3 Приходи од продажба на земјиште и градежни објекти	215		-	-
3. Приходи од камати	216		25,841,275	19,392,627
4. Позитивни курсни разлики	217		1,675,085	2,196,219
5. Вредносно усогласување (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност)	218		-	-
6. Реализирани добивки од продажба на финансиски имот - капитална добивка (220+221+222)	219		2,771,006	2,188,999
6.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	220		2,771,006	2,188,999
6.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	221		-	-
6.3 Останати финансиски вложувања	222		-	-
7. Останати приходи од вложувања	223		183,330	197,695
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	223а		18,206,999	11,221,028
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	224	11	8,704,266	45,617,893
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	225	12	15,569,772	71,394,020
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (227+235+245+248+251+261+271+274+275)	226		1,103,627,334	958,650,240
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (228-229-230-231+232-233-234)	227	9	536,406,972	442,706,163
1. Бруто исплатени штети	228		561,015,956	465,362,151
2. Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	229		9,493,924	9,655,041
3. Бруто исплатени штети – дел за соосигурување	230		-	-
4. Бруто исплатени штети – дел за реосигурување/ретроцесија	231		24,377,785	64,549,318
5. Промени во бруто резервите за штети	232		28,641,896	70,176,459
6. Промени во бруто резервите за штети – дел за соосигурување	233		-	-
7. Промени во бруто резервите за штети – дел за реосигурување	234		19,379,171	18,628,088
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (236+239+242)	235		-200,385	862,272
1. Промени во математичката резерва, нето од реосигурување (237-238)	236		-	-
1.1 Промени во бруто математичката резерва	237		-	-
1.2 Промени во бруто математичката резерва - дел за соосигурување/реосигурување	238		-	-
2. Промени во еквилизационата резерва, нето од реосигурување (240-241)	239		-	-

2.1. Промени во бруто еквализационата резерва	240		-	-
2.2 Промени во бруто еквализационата резерва - дел за соосигурување/реосигурување	241		-	-
3. Промени во останатите технички резерви, нето од реосигурување (243-244)	242		-200,385	862,272
3.1 Промени во останатите бруто технички резерви	243		718,051	349,366
3.2 Промени во останатите бруто технички резерви – дел за соосигурување и реосигурување	244		918,437	-512,906
III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКАТА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИОНИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (246-247)	245		-	-
1. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	246		-	-
2. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот – дел за соосигурување и реосигурување	247		-	-
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (249+250)	248		40,154,148	35,945,346
1. Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	249		5,573,263	3,730,352
2. Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	250		34,580,885	32,214,994
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (252+256)	251	13	465,081,445	426,556,938
1. Трошоци за стекнување (253+253a+254+255)	252		249,465,994	217,418,045
1.1 Провизија	253		103,614,953	89,090,099
1.2 Бруто плати за вработените во внатрешна продажна мрежа	253a		150,668,479	133,581,279
1.3 Останати трошоци за стекнување	254		387,180	506,060
1.4 Промена во одложените трошоци за стекнување (+/-)	255		-5,204,618	-5,759,393
2. Административни трошоци (257+258+259+260)	256		215,615,451	209,138,895
2.1 Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	257		7,114,816	8,696,994

2.2 Трошоци за вработени (258а+258б+258в+258г+258д)	258		76,009,523	69,383,154
2.2.1 Плати и надоместоци	258а		43,285,453	38,089,367
2.2.2 Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	258б		3,938,325	3,359,177
2.2.3 Придонеси за задолжително социјално осигурување	258в		17,997,655	16,098,396
2.2.4 Трошоци за дополнително пензиско осигурување на вработени	258г		4,680,188	3,738,055
2.2.5 Останати трошоци за вработени	258д		6,107,902	8,098,159
2.3 Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност (договори за работа, авторски договори и други правни односи) заедно со сите давачки	259		11,416,539	9,298,016
2.4 Останати административни трошоци (260а+260б+260в)	260		121,074,574	121,760,730
2.4.1 Трошоци за услуги	260а		93,258,771	97,567,311
2.4.2 Материјални трошоци	260б		10,235,428	16,708,656
2.4.3 трошоци за резервирање и останати трошоци од работењето	260в		17,580,374	7,484,763
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (262+263+264+265+266+270)	261	14	2,496,008	2,888,584
1. Амортизација и вредносно усогласување на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	262		132,062	-
2. Трошоци за камати	263		679,672	-
3. Негативни курсни разлики	264		1,684,265	2,877,169
4. Вредносно усогласување (нереализирани загуби, сведување на објективна вредност)	265		-	-
5. Реализирани загуби од продажба на финансиски имот - капитална загуба (267+268+269)	266		-	-
5.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	267		-	-
5.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	268		-	-
5.3 Останати финансиски вложувања	269		-	-
6. Останати трошоци од вложувања	270		8	11,415
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (272+273)	271	15	44,341,182	43,262,222
1. Трошоци за превентива	272		-	-
2. Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	273		44,341,182	43,262,222
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	274		4,920,873	3,673,272
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУЧУВАЈКИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	275	16	10,427,092	2,755,443
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (200-226)	276		16,947,417	115,720,405
XI. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (226-200)	277		-	-
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	278	18	2,337,747	12,027,755
XIII. ОДЛОЖЕН ДАНОК	279		-	-
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (276-278-279)	280		14,609,670	103,692,650
XV. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (277-278-279)	281		-	-

Консолидираните финансиски извештаи прикажани на страниците од 1 до 72 се одобрени од страна на Одборот на Директори на 26 Февруари 2024 година и беа потпишани во нивно име од:

Мелита Гугуловска
Генерален Директор

Кристиан Лешков
Извршен Директор

Мирче Маринковиќ
(овластен сметководител бр. на уверение 0106855)

ПК: Извештај за промени во капиталот

Позиција	Број на позиција	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции	Резерви					Откупени сопствени акции	Ревалоризацио на резерва	Нераспределена добивка (со знак +) или пренесена загуба (со знак -)	Добивка (со знак +) / загуба (со знак -) за тековната година	Вкупно капитал и резерви
				Законски резерви	Статутарни резерви	Резерви за сопствени акции	Останати резерви	Вкупно резерви					
				1	2	3	4	5					
Состојба на 1 јануари претходната деловна година	I	234,072,672	-	57,015,928	-	-	-	57,015,928	-	3,633,012	118,686,485	-23,451,161	389,956,935
Промена во сметководствените политики	I1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на грешки во претходниот период	I2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари претходната деловна година – исправено	II	234,072,672	-	57,015,928	-	-	-	57,015,928	-	3,633,012	118,686,485	-23,451,161	389,956,935
Добивка или загуба за претходната деловна година	III	-	-	-	-	-	-	-	-	8,871,909	-16,400,448	120,093,097	94,820,741
Добивка или загуба за претходната деловна година	III1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	103,692,650	103,692,650
Несопственички промени во капиталот	III2	-	-	-	-	-	-	-	-	8,871,909	-16,400,448	16,400,448	-8,871,909
Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	III2,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	III2,2	-	-	-	-	-	-	-	-	6,832,220	-	-	6,832,220
Реализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	III2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	2,188,999	-	-	2,188,999
Останати несопственички промени во капиталот	III2,4	-	-	-	-	-	-	-	-	149,309	-16,400,448	16,400,448	149,309
Сопственички промени во капиталот	IV	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Зголемување. намалување на акционерскиот капитал	IV1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати уплати од страна на сопствениците	IV2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исплата на дивиденда	IV3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останата распределба на сопствениците	IV4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Состојба на 31 декември претходната деловна година	V	234,072,672	-	57,015,928	-	-	-	57,015,928	-	- 5,238,898	102,286,037	96,641,936	484,777,675
Состојба на 1 јануари тековната деловна година	VI	234,072,672	-	57,015,928	-	-	-	57,015,928	-	- 5,238,898	102,286,037	96,641,936	484,777,675
Промена во сметководствените политики	VI1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на грешки во претходниот период	VI2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари тековната деловна година – преправено	VII	234,072,672	-	57,015,928	-	-	-	57,015,928	-	- 5,238,898	102,286,037	96,641,936	484,777,675
Добивка или загуба за тековната деловна година	VIII	-	-	33,584,770	-	-	-	33,584,770	-	- 1,949,704	67,169,538	- 86,144,639	12,659,965
Добивка или загуба за тековната деловна година	VIII1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14,609,670	14,609,670
Несопственички промени во капиталот	VIII2	-	-	33,584,770	-	-	-	33,584,770	-	- 1,949,704	67,169,538	- 100,754,309	- 1,949,705
Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	VIII2,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	VIII2,2	-	-	-	-	-	-	-	1,121,583	-	-	-	1,121,583
Реализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	VIII2,3	-	-	-	-	-	-	-	- 2,771,006	-	-	-	- 2,771,006
Останати несопственички промени во капиталот	VIII2,4	-	-	33,584,770	-	-	-	33,584,770	-	- 300,281	67,169,538	- 100,754,309	- 300,282
Сопственички промени во капиталот	IX	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15,400,000	-	- 15,400,000
Зголемување/намалување на акционерскиот капитал	IX1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати уплати од страна на сопствениците	IX2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исплата на дивиденда	IX3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15,400,000	-	- 15,400,000
Останата распределба на сопствениците	IX4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември тековната деловна година	X	234,072,672	-	90,600,698	-	-	-	90,600,698	-	-7,188,601	154,055,575	10,497,297	482,037,640

ПТ: Извештај за паричните текови

ПОЗИЦИЈА	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4
А. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ	а	-	-
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (301+302+303+304+305)	300	1,296,283,235	1,237,432,428
1. Премија за осигурување и соосигурување и примени аванси	301	1,231,678,654	1,031,606,722
2. Премија за реосигурување и ретроцесија	302	0	- 0
3. Приливи од учество во надомест на штети	303	30,575,609	84,120,218
4. Примени камати од работи на осигурување	304	2,865,266	2,865,266
5. Останати приливи од деловни активности	305	31,163,706	118,840,222
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (307+308+309+310+311+312+313+314)	306	1,253,588,844	1,139,088,643
1. Исплатени штети, договорени суми на осигурување, учество во надомест на штети од соосигурување и дадени аванси	307	607,171,640	502,916,299
2. Исплатени штети и учество во надомест на штети од реосигурување и ретроцесија	308	-	-
3. Премија за соосигурување, реосигурување и ретроцесија	309	133,906,273	90,473,537
4. Надоместоци и други лични расходи	310	76,009,523	69,383,154
5. Останати трошоци за спроведување на осигурување	311	366,016,715	338,891,954
6. Платени камати	312	96	3,992
7. Данок на добивка и останати јавни давачки	313	22,704,875	507,247
8. Останати одливи од редовни активности	314	47,779,723	136,912,460
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (300-306)	315	42,694,392	98,343,785
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (306-300)	316	-	-
Б. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ВЛОЖУВАЊА	б	-	-
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (318+319+320+321+322+323+324+325)	317	168,622,222	71,533,109
1. Приливи по основ на нематеријални средства	318	-	-
2. Приливи по основ на материјални средства	319	119,948,070	-
3. Приливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	320	262,262	1,072,457
4. Приливи по основ на вложувања во друштва во група – подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	321	219,746	243,549
5. Приливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	322	-	-
6. Приливи по основ на останати финансиски пласмани	323	22,503,644	50,777,724
7. Приливи од дивиденди и останати учества во добивка	324	-	-
8. Приливи од камати	325	25,688,500	19,439,379

II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (327+328+329+330+331+332+333+334)	326	270,203,470	161,841,105
1. Одливи по основ на нематеријални средства	327	5,635,519	5,030,404
2. Одливи по основ на материјални средства	328	6,838,915	1,498,038
3. Одливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	329	148,570,233	-
4. Одливи по основ на вложувања во друштва во група – подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	330	-	-
5. Одливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	331	-	-
6. Одливи по основ на останати финансиски пласмани	332	109,158,804	155,312,664
7. Одливи од дивиденди и останати учества во добивка	333	-	-
8. Одливи од камати	334	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (317-326)	335	-	-
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (326-317)	336	101,581,248	90,307,996
V. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ	B	-	-
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (338+339+340)	337	79,943,501	-
1. Приливи по основ на зголемување на акционерскиот капитал	338	-	-
2. Приливи по основ на примени краткорочни и долгорочни кредити и заеми	339	79,943,501	-
3. Приливи по основ на останати долгорочни и краткорочни обврски	340	-	-
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (342+343+344)	341	15,400,000	-
1. Одливи по основ на отплата на краткорочни и долгорочни кредити и заеми и останати обврски	342	-	-
2. Одливи по основ на откуп на сопствени акции	343	-	-
3. Одливи по основ на исплата на дивиденда	344	15,400,000	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (337-341)	345	64,543,501	-
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (341-337)	346	-	-
Г. ВКУПНО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (300+317+337)	347	1,544,848,958	1,308,965,537
Д. ВКУПНО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (306+326+341)	348	1,539,192,314	1,300,929,748
Ѓ. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (347-348)	349	5,656,644	8,035,789
Е. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (348-347)	350	-	-
Ж. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТОКОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД	351	30,718,224	22,682,436
З. ЕФЕКТ ОД ПРОМЕНА НА КУРСОТ НА СТРАНСКИ ВАЛУТИ ВРЗ ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	352	-	-
С. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД (349-350+351+352))	353	36,374,868	30,718,225

1. Општи информации

Сава Осигурување а.д. Скопје (“Друштвото”) е акционерско друштво регистрирано и со седиште во Република Северна Македонија.

Адресата на регистрираното седиште на Друштвото е:

Ул. Железничка бр. 41

1000 Скопје

Република Северна Македонија

Друштвото припаѓа на Групацијата на САВА РЕ од Словенија и е во доминантна сопственост на Позаваровалница САВА дд од Словенија која поседува 93,86% од вкупниот акционерски капитал на Друштвото. Крајна матична компанија на Друштвото е Позаваровалница САВА дд.

Друштвото е регистрирано за вршење на 17 класи на неживотно осигурување, а најзначајни активности на Друштвото се осигурување од незгоди, осигурување на моторни возила, осигурување од пожар, туристичко осигурување, осигурување на домаќинства, како и осигурување на имот.

Овие консолидирани финансиски извештаи го вклучуваат Друштвото и неговата подружница Сава Стејшн ДООЕЛ Скопје (“подружница”), заедно именувани како “Групацијата”. Основната дејност на подружницата е техничко испитување и анализа на моторни возила.

Бројот на вработени во Групацијата на 31 декември 2023 е: 241 вработени (2022: 241 вработени).

2. Основа за изготвување

(а) Извештај за усогласеност

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија објавени во “Правилникот за водење сметководство” и “Правилникот за методот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси”, и се презентирани во согласност со “Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или и реосигурување”.

(б) Основи за консолидација

Консолидираните финансиски извештаи се состојат од финансиските извештаи на Друштвото и неговата подружница Сава Стејшн ДООЕЛ, со сопственост од 100% на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2023 година. Финансиските извештаи на консолидираната подружница се подготвени за истата година на известување како и извештаите на матичната компанија, користејќи конзистентни сметководствени политики. Сите меѓукомпаниски салда, трансакции, приходи и трошоци и добивки и загуби кои произлегуваат од трансакциите во Групацијата, а кои се евидентираат како средства целосно се елиминираат. Подружницата целосно се консолидира од датумот на отворањето, кој всушност е датумот на кој Групацијата ја стекнала контролата, и продолжува да се консолидира се до датумот до кој таквата контрола ќе постои. Консолидираните финансиски извештаи обезбедуваат и компаративни податоци во врска со претходниот период.

(в) Основи за мерење

Финансиските извештаи се изготвени според историската вредност освен за:

- средствата расположливи-за-продажба кои што се мерат по објективна вредност.

2. Основа за изготвување (продолжение)

(г) Функционална и известувачка валута

Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари (“МКД” или “денари”), која е функционална и известувачка валута на Групацијата. Освен каде што е наведено, финансиските информации се прикажани во апсолутни износи во македонски денари.

(д) Користење на проценки и расудувања

Изготвувањето на финансиските извештаи во согласност со Сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија и “Правилникот за методот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси” изискува од менаџментот да прави расудувања, проценки и претпоставки кои влијаат на примената на политиките и прикажаните износи на средствата, обврските, приходите и расходите. Реалните состојби може да се разликуваат од овие проценки.

Проценките и основните претпоставки редовно се прегледуваат. Измените на сметководствените проценки се признаваат во периодот во кој е извршена измена на проценката и во идните периоди доколку измената влијае и на идниот период.

Информациите во врска со расудувањата направени од менаџментот во примената на сметководствените стандарди кои имаат значително влијание на финансиските извештаи се прикажани во белешка 4.

(ф) Трансакции во странска валута

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакциите. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на известувањето. Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута, и кои се мерат по објективна вредност, се превреднуваат во денари според курсот важечки на денот на определувањето на објективната вредност. Курсните разлики кои произлегуваат од превреднувањето на износите во странска валута се признаени во добивката или загубата, освен курсните разлики кои произлегуваат од превреднување на сопственичките хартии од вредност, кои се признаваат директно во капиталот. Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута кои се мерат по историска вредност се превреднуваат според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Девизните средства со кои што работи Групацијата се претежно евра (ЕУР) . Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2023 и 2022 година беа како што следи:

	2023	2022
	МКД	МКД
1 EUR	61.495	61.4932

3. Значајни сметководствени политики

Сметководствените политики наведени подолу се конзистентно применети за сите периоди презентирани во овие финансиски извештаи.

(а) Класификација на договорите за осигурување

Договори за осигурување се договори со кои Групацијата прифаќа значителен ризик од осигурување од другата договорна страна (осигуреникот), согласувајќи се да го обештети осигуреникот доколку определен неизвесен иден настан (осигурен настан) неповолно влијае на осигуреникот. Ризикот од осигурување се разликува од финансискиот ризик. Финансискиот ризик е ризик од можни идни промени на една или повеќе од специфицираните каматни стапки, цените на хартиите од вредност, цените на добрата, курсевите на странски валути, индексот на цените или стапките, кредитниот рејтинг или кредитниот индекс или друга променлива компонента, која се менува во случај на нефинансиска променлива која што не се однесува на договорната страна. Осигурителните договори можат да носат и финансиски ризик.

Ризикот од осигурување е значителен ако, и само ако, осигурениот настан може да предизвика Групацијата да плати значителни користи. Доколку еден договор се класифицира како договор за осигурување тој останува класифициран како договор за осигурување се додека сите права и обврски од истиот не згаснат или истечат.

(б) Договори за осигурување

(и) Признавање и мерење

Премии

Бруто полисирани премии го рефлектираат работењето во текот на годината и не вклучуваат даноци или обврски по основ на премии.

Заработениот дел од премиите се признава како приход. Премиите се заработени од датумот на настанување на ризикот за времетраење на периодот на обештетување, врз основа на моделот на преземени ризици. Пренесената премија за реосигурителот се признава како трошок во согласност со моделот на добиени услуги од реосигурителот во истиот сметководствен период како и директно поврзаната премија за соодветното осигурување.

Резерва за преносна премија

Резервата за преносна премија се состои од делот од бруто полисирани премии кој се проценува дека ќе се заработи во следната година, пресметан за секој поодделен договор за осигурување, користејќи го дневниот про-рата метод и доколку е потребно, корегирани за да ја одрази промената во настанувањето на ризикот за периодот покриен со договорот.

Штети

Настанати штети ги опфаќаат трошоците за подмирување и решавање на платени и неподмирени штети кои што произлегуваат од настани кои се случиле во тековната финансиска година заедно со корекциите на резервата за штети од претходната година.

Исплатените штети се признаваат во моментот на обработката на штетите и се признаваат во износот кој ќе биде исплатен при подмирувањето на штетата. Износот на исплатената штета во неживотното осигурување се зголемува за трошоците за обработка на штетата.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(б) Договори за осигурување (продолжение)

(и) Признавање и мерење (продолжение)

Наплатените штети кои се надоместени од трети лица и штети за кои се очекува дека ќе бидат надоместени и наплатени од трети лица се одземаат од исплатените штети.

Резервите за штети ги опфаќаат резервите на Групацијата за проценетите трошоци за подмирување на сите настанати штети на денот на извештајот за финансиската состојба без оглед дали штетите се пријавени или не, и со нив поврзаните интерни трошоци за решавање на штетите, како и соодветната маржа за внимателност. Резервираните штети се проценуваат преку прегледување на поодделни штети и определување на посебна резерва за настанатите, но непријавени штети, ефектот на интерните и екстерните предвидливи настани, како што е промената на процедурите за разрешување на штетите, инфлацијата, судските трендови, промени во законската регулатива, како и минати искуства и трендови. Резервите за штети не се дисконтираат.

Предвидените надомести од реосигурителот и проценетиот поврат се прикажани поединечно како средства. Надоместите од реосигурителот и останати надомести се проценуваат на ист начин како и пријавените штети.

Додека менаџментот смета дека бруто резервите за штети и поврзаните со нив надомести од реосигурителот се објективно презентирани врз основа на податоците моментално достапни, конечната обврска ќе варира како резултат на последователни информации и настани и може да резултира со значајни корекции на резервираниот износ. Корекциите на резервите за штети направени во претходните години се рефлектираат во финансиските извештаи за периодот во кој корекциите се направени и посебно се обелоденети, доколку се материјални. Применетите методи и направените проценки, се проверуваат редовно.

(ии) Средства од реосигурување

Групацијата цедира премија во реосигурување при своето редовно работење заради намалување на потенцијалните нето загуби преку дисперзирање на ризиците. Средствата, обврските, приходите и расходите кои произлегуваат од договорите за реосигурување се презентираат одвоено од со нив поврзаните средства, обврски, приходи и расходи од договорите за осигурување, поради тоа што договорите за реосигурување не ја ослободуваат Групацијата од нејзините директни обврски кон осигурениците.

Само правата од договорите кои предизвикуваат значителен пренос на ризикот од осигурување се сметаат за средства од реосигурување. Правата од договорите со кои не се врши пренос на значителен дел на ризикот од осигурување се сметаат за финансиски инструменти.

Премиите за реосигурување се признаваат како трошок конзистентно со основата за признавање на премиите од со нив поврзаните договори за осигурување. За основниот осигурителен бизнис, премиите од реосигурување се признаваат како расход во текот на периодот покриен со реосигурувањето, во согласност со очекуваното однесување на реосигурениот ризик.

Делот од претостапената премија за реосигурување што не се признава како расход се вклучува во средствата од реосигурување.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(б) Договори за осигурување (продолжение)

(ии) Средства од реосигурување (продолжение)

Нето износот платен на реосигурителот на почетокот на договорот може да биде помал од средствата од реосигурување признаени од Групацијата врз основа на правата од договорот за реосигурување. Разликата помеѓу премијата за реосигурителот и признаеното средство од реосигурување се вклучува во извештајот за сеопфатна добивка во периодот кога премијата од реосигурување достасува.

Износот на признаеното средство од реосигурување се мери конзистентно со мерењето на резервата за со нив поврзаните договори за осигурување.

На секој датум на известување се проценува обезвреднувањето на средствата од реосигурување. Средството се смета дека е обезвреднето доколку постои објективен доказ дека, како резултат на настан кој се случил по почетното признавање, Групацијата не е во можност да го поврати целиот преостанат износ на средството и дека настанот има влијание на износот кој Групацијата ќе го прими од реосигурителот и кој може соодветно да се измери. Групацијата склучува договори за реосигурување со првокласни реосигурители и концентрацијата на ризик се избегнува преку следењето на политиката на Групацијата преку поставените лимити кои се ревидираат секоја година.

**(иии)
) Побарувања и обврски од осигурување**

Износите кои се должат на, и побаруваат од страна на, осигурениците, агентите и други побарувања претставуваат финансиски инструменти и се вклучуваат во побарувања и обврски од осигурување, а не во резервите по договорите за осигурување.

(в) Приходи

(и) Заработени премии од договори за осигурување

Сметководствените политики за признавање на приходите од договорите за осигурување се прикажани во белешка 3(б).

(ии) Приходи од вложувања

Приходите од вложувања се состојат од приходите од вложувања во финансиски средства. Приходот од вложувања во финансиски средства се состои од приходи од камати и дивиденди, како и остварени добивки од финансиските средства класифицирани како расположливи-за-продажба.

**(иии)
) Приходи од провизии и надомести**

Приходите од провизии и надомести претставуваат приходи добиени од странски осигурителни компании и Националното Биро по основ на исплатени штети како и приходи добиени од реосигурителите врз основ на договорите за реосигурување.

Приходите од провизии и надомести се признаваат кога ќе се изврши соодветната услуга.

(г) Расходи

(и) Трошоци за стекнување на договори

Трошоците за запишани премии се составени од сите директни трошоци кои произлегуваат од склучените договори за осигурување како што се провизиите за агенти и брокери вклучени во продажбата, маркетинг трошоци и трошоци за реклами.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(ии) Одложени трошоци за стекнување

Одложените трошоци за стекнување се пресметуваат како производ од заработената провизија во текот на годината, и количникот од преносната премија на денот на пресметката и заработената премија за годината, за секоја класа на осигурување.

Единствен трошок што е земен во предвид при пресметката на одложените трошоци за стекнување е провизијата.

На денот на извештајот за финансиска состојба, Групацијата ги евидентира провизиите во однос на полисираната премија, додека пак и преносната премија се пресметува во однос на полисираната премија. Групацијата во пропишаниот временски рок ги усогласи сметководствени политики на признавање, последователно мерење и обелоденување за трошоците за стекнување кои се разликуваат од барањата што се содржани во Упатството за примена на контниот план за друштвата за осигурување и реосигурување („Службен весник на РМ“, бр. 170 од 16.08.2019 година).

(г) Расходи (продолжение)

(ии) Расходи од закупници направени за оперативен наем

Плаќањата по основ на оперативен наем се признаваат како расход во извештајот за сеопфатна добивка според пропорционална метода во времетраење на наемот. Примените попусти се признаваат во извештајот за сеопфатна добивка како составен дел на вкупните трошоци од наемот.

(д) Користи за вработените

(и) Планови за дефинирани придонеси

Групацијата плаќа придонеси во пензиските фондови во согласност со барањата на законската регулатива. Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платите на вработените се уплатуваат во пензиските фондови, кои што се одговорни за исплата на пензиите. Групацијата нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови. Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во билансот на успех во периодот во кој настануваат, како дел од трошоците за вработени.

(и) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат како расход кога ќе се добие соодветната услуга. Групацијата признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како бонус или како удел во добивката доколку Групацијата има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период од вработените и доколку обврската може да се процени веродостојно.

(и) Планови за дефинирани користи

Согласно македонската законска регулатива Групацијата исплаќа на вработените две просечни плати во Република Северна Македонија во моментот на заминување во пензија.

План за дефинирани користи претставува план за користи по завршување на вработувањето и истиот е различен од плановите за дефинирани придонеси. Нето обврската на Групацијата во однос на плановите за дефинирани користи се пресметува со проценување на износот на идни користи кои вработените ги стекнале како надомест за нивната служба во тековниот и минатиот период, тие користи се дисконтирани за да се утврди нивната сегашна вредност. Пресметката се извршува од страна на квалификуван актуар.

Премерувањата кои произлегуваат од дефинираните планови за користи вклучуваат актуарски добивки и загуби. Групацијата веднаш ги признава во останата сеопфатна добивка и сите други трошоци поврзани со дефинираните планови за користи во трошоци за користи за вработените во добивка или загуба.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

Кога користите од планот се менуваат, делот од променетите користи поврзани со минатата служба на вработениот, се признава веднаш во Извештајот за сеопфатна добивка кога се случува измена на планот.

Групацијата признава добивка или загуба како резултат на исплата на дефиниран план за користи во моментот на реализација. Добивката или загубата како резултат на исплатата на дефинираниот план за користи претставува разлика помеѓу сегашната вредност на обврската за дефинираниот план за користи исплатена согласно определениот датум на исплата и износот на исплатата вклучувајќи ги сите плаќања во врска со конкретната исплата направени директно од страна на Групацијата.

(f) Тековни даночни средства /обврски

Данокот од добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во билансот на успех освен кога се однесува за стапки коишто се пренесени директно во капиталот и соодветниот данок од добивка се признава во капиталот.

Тековниот данок од добивка е очекувана даночна обврска од добивката пред оданочување за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка од 10% (2022: 10%) на денот на извештајот за финансиската состојба и корекции на даночната обврска која се однесува на претходни години.

Одложениот данок произлегува од времените разлики помеѓу сметководствената вредноста на средствата и обврските за потребите на финансиското известување и вредноста на истите за даночни цели. Одложениот данок се мери со примена на даночните стапки кои се очекува да се применат кога ќе се реализираат времените разлики врз основа на законите кои се усвоени или значајно усвоени на денот на известувањето.

Одложено даночно средство се признава за неискористени даночни загуби, неискористен даночен кредит и одбитни временни разлики до износот за кој е веројатно дека ќе има оданочив приход во иднина наспроти кој средството би се искористило. Одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се намалува до степенот до кој веќе не е веројатно дека овие даночни приходи ќе се реализираат.

Секое вакво намалување треба да се анулира до степенот до кој станува веројатно дека ќе биде расположива доволна оданочива добивка. Непризнаено одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се признава до степенот до кој е веројатно дека идните даночни приходи на товар на кои може да се искористи тоа средство ќе бидат доволни.

(e) Недвижности и опрема

(и) Признавање и мерење

Недвижностите и опремата се мерат според набавната вредност, намалени за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради обезвреднување.

Набавната вредност ги вклучува трошоците кои директно можат да се припишат на набавката на средството. Купениот софтвер кој е интегрален дел од функционалноста на соодветната опрема се капитализира како дел од таа опрема.

Кога делови од ставките на недвижностите и опремата имаат различен корисен век, тие се евидентираат како одделни ставки (главни компоненти) на недвижностите и опремата.

Добивките и загубите од продажбите на недвижностите и опремата се определуваат споредувајќи ги приливите од отуѓување со сегашната вредност на недвижностите и опремата и се признаваат нето во рамките на останати приходи или останати расходи во извештајот за сеопфатна добивка.

(ии) Последователни издатоци

Издатоците направени за замена на дел од средството од недвижностите и опремата се признаваат во сегашната вредност на тоа средство, доколку е веројатно дека Групацијата ќе има идни економски користи од тој дел и доколку неговата вредност може да се измери веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати трошоци за секојдневно одржување на недвижностите и опремата се признаваат во добивката или загубата во моментот на нивното настанување.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(ии) Амортизација

Амортизацијата се пресметува на набавна вредност намалена за резидуалната вредност на средството. Значајните компоненти на индивидуалното средство се оценуваат, и доколку компонентата има корисен век различен од остатокот од средството, таа компонента се амортизира одделно.

Амортизацијата се признава во добивката или загубата по пропорционална метода во текот на проценетиот корисен век на секоја компонента од недвижностите, постројките и опремата.

(ии) Амортизација

Годишните стапки на амортизација утврдени врз основа на проценетиот корисен век на траење за тековниот и споредбениот период се како што следи:

Згради	1.3%-2%
Транспортни средства	15.50%
Компјутери	33%
Мебел и опрема	10-20%

Методите на амортизација, проценетиот век на траење како и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секоја дата на известување.

(ии) Вложувања во недвижности

Вложувања во недвижности се недвижности (земјиште или згради или дел од зграда или и двете заедно) кои се чуваат од страна на Групацијата со цел заработување на наемнини или за зголемување на капиталот или и за двете заедно. Во оваа категорија не влегуваат недвижности кои се користат од страна на Групацијата за вршење на редовниот тек на работењето.

Вложувањата во недвижности првично се мерат по набавна вредност и последователно се водат по набавна цена намалена за амортизација. Набавната вредност на купени вложувања во недвижности ја содржат нивната набавна цена и сите издатоци кои директно можат да се припишат на таа недвижност. Издатоци кои директно може да се припишат на недвижноста ги вклучуваат пример професионалните такси за правни услуги, даноци за пренос на недвижности и други трансакциски трошоци. Последователно на почетното признавање на средството, вложувањата во недвижности се признават по бруто сегашна вредност намалена за акумулирана амортизација и акумулирани загуби поради обезвреднување.

Амортизацијата на вложувањата во недвижности се пресметува со користење на праволиниски метод и со одредените стапки на амортизација од 2%

Вложувањата во недвижности создаваат парични приливи независно од другите средства коишто ги поседува Групацијата.

Вложувањата во недвижности престануваат да се признаваат при оттуѓување или кога вложувањето перманентно ќе се повлече од употреба и нема да се очекуваат идни економски користи од неговото оттуѓување.

(иии) Вложувања во недвижности (продлжение)

При стекнување на вложувања во недвижности, Групацијата е обврзана да ангажира независен проценител со цел да се утврди проценетата објективна вредност на вложувањето во недвижност.

Групацијата на крајот на секој период треба да изврши процени дали постајат индикации за обезвреднување. Доколку постојат индикации за обезвреднување, треба да се изврши проценка на надоместивиот износ.

Групацијата признава загуба поради оштетување во случај кога проценетата објективна вредност добиена од независниот специјалист за вреднување е пониска од нејзината сметководствена вредност до степен до кој Групацијата има позитивна ревалоризациска резерва што произлегува од нејзиниот претходен модел на ревалоризација на материјалните средства, загубата поради оштетување се признава во останата сеопфатна добивка. Секое последователно оштетување се признава во билансот на успех.

(ж) Нематеријални средства

(и) Признавање и мерење

Нематеријалните средства набавени од страна на Групацијата кои имаат определен век на траење се мерат според набавната вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради обезвреднување.

(иии) Последователни издатоци

Последователните издатоци за нематеријалните средства се капитализираат само кога ја зголемуваат идната економска корист од нематеријалните средства. Сите останати издатоци се признаваат во извештајот за сеопфатна добивка како трошоци во моментот на настанување.

(иии) Амортизација

Амортизацијата се пресметува на набавната вредност на средството, намалена за резидуалната вредност на средството.

Амортизацијата се признава во добивката или загубата по пропорционална метода во текот на проценетиот корисен век на нематеријалните средства, од денот кога тие се расположливи за употреба.

Годишните стапки на амортизација утврдени врз основа на проценетиот корисен век за тековниот и споредбениот период се како што следи:

Софтвер и лиценци 20%

Методите на амортизација, корисниот век на траење и резидуалната вредност на средствата се преценуваат на секоја дата на известување.

(з) Средства земени под наем - наемател

Наемите на средства во услови кога Групацијата ги презема суштински сите ризици и награди својствени за сопственоста се класифицирани како финансиски наем. При почетното признавање, средството земено под наем се мери според пониската од неговата објективна вредност и сегашната вредност на минималните плаќања за наемот. Последователно на почетното признавање, средството се евидентира во согласност со сметководствената политика применлива на тоа средство.

Сите останати наеми се класифицираат како оперативни наеми, а средствата под наем не се признаваат во извештајот на финансиска состојба на Групацијата.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(s) Финансиски инструменти

(и) Недеривативни финансиски средства

Недеривативните финансиски инструменти на Групацијата се класифицираат во следните категории: заеми и побарувања и финансиски средства расположливи-за-продажба.

Групацијата почетно ги признава заемите и побарувањата и депозитите на денот кога тие се настанати. Сите останати финансиски средства (вклучувајќи ги финансиските средства расположливи за продажба) почетно се признаваат на датумот на тргување на кој што Групацијата станува страна на договорните одредби на инструментот.

Групацијата ги депризнава финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од финансиското средство со трансакција во која се пренесени суштински сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство на друг. Секој остаток од пренесените финансиски средства кој е креиран или задржан од страна на Групацијата се признава како посебно средство или обврска.

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиска состојба кога, и само кога, Групацијата има законско право да ги нетира признаените износи и има намера или да ги порамни трансакциите на нето основа или да го реализира средството и да ја порамни обврската истовремено.

Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се финансиски средства со фиксни или предвидливи плаќања кои не котираат на активен пазар. Ваквите средства почетно се признаени по објективната вредност плус трансакциските трошоци кои директно се припишуваат на стекнувањето на финансиското средство. Последователно на почетното признавање, заемите и побарувањата се мерат по амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна камата, намалена за загубите поради обезвреднување.

Заемите и побарувањата се содржат од депозити и побарувања од купувачи и другите побарувања.

Финансиски средства расположливи-за-продажба

Финансиски средства расположливи-за-продажба се недеривативни средства кои се определени како финансиски средства расположливи-за-продажба или не се квалификувани во некоја друга категорија на финансиски средства. Последователно на почетното признавање, тие се мерат по објективна вредност и промените кои произлегуваат, освен загубите поради обезвреднување, се признаваат директно во ревалоризационата резерва во капиталот. Кога вложувањето се депризнава, добивката или загубата акумулирана во капиталот се рекласификува во добивката или загубата.

Финансиските средства расположливи за продажба се состојат од сопственички и должнички хартии од вредност и удели во инвестициски фондови.

Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти се состојат од парични средства на жиро сметка, благајна и краткорочни депозити во банки со оригинален рок на достасаност од три или помалку месеци.

(ии) Недеривативни финансиски обврски

Групацијата почетно ги признава издадените должнички хартии од вредност и субординираните обврски на датумот на кој тие настануваат. Сите други финансиските обврски (вклучувајќи ги обврските кои се по објективна вредност преку добивката или загубата) почетно се признаваат на датумот на тргување на кој што Групацијата станува страна на договорните одредби на инструментот.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(s) Финансиски инструменти (продолжение)

Групацијата ги депризнава финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

Не-деривативните финансиски обврски вклучуваат останати обврски.

Таквите финансиски обврски почетно се признаваат по објективна вредност плус било какви директно поврзани трансакциски трошоци. Последователно на почетното признавање, овие финансиски обврски се мерат според амортизирана набавна вредност користејќи го методот на ефективна камата.

(j) Акционерски капитал

Обични акции

Обичните акции се класификуваат како капитал. Дополнителните трошоци кои се директно поврзани со емисијата на обични акции, се признаваат како намалување од капиталот.

Дивиденди

Дивидендите се признаваат како обврски во периодот кога се објавени.

(к) Заработка по акција

Групацијата презентира основна и разводнета заработка по акција за своите обични акции. Основната заработка по акција е пресметана со поделба на добивката расположлива на сопствениците на обични акции на Групацијата со пондерираниот просечен број на обични акции во периодот. Разводнетата заработка по акција е утврдена со корекција на добивката или загубата расположлива на сопствениците на обични акции и пондерираниот просечен број на обични акции за ефектите од сите разводнувачки потенцијални обични акции.

(л) Обезвреднување на средствата

(и) Недеривативни финансиски средства

На секој датум на известување финансиското средство кое не е по објективна вредност преку добивката и загубата се проценува за да се утврди дали постои некој објективен доказ дека е обезвреднето. Финансиското средство се смета обезвреднето доколку постои објективен доказ дека се има случено настан на загуба после почетното признавање на средството, и дека настанот има негативен ефект на проценетите идни парични текови од тоа средство кои што можат да се проценат веродостојно.

Како објективен доказ дека финансиските средства (вклучувајќи ги и сопственичките хартии од вредност) се обезвреднети може да биде неисполнување на обврските или доцнење со плаќањата од страна на должникот, реструктурирање на износ од страна на Групацијата според услови кои Групацијата инаку не ги одобрува, индикации дека должникот банкротирал, негативни промени во платежната состојба на должниците или издавачите на Групацијата, економски услови кои кореспондираат со неисполнување на обврските или исчезнување на активниот пазар за хартии од вредност. Дополнително, за вложувања во сопственички инструменти, значителното или продолженото намалување на објективната вредност под неговата набавна вредност претставува објективен доказ дека средството е обезвреднето.

Заеми и побарувања

Групацијата издвојува загуби поради оштетување согласно Правилникот за методот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси. Согласно овој правилник, Групацијата ги класификува сите поединечни побарувања по основ на премија за осигурување и побарувања по основ на регрес во категории во зависност од времето на доцнење на исполнување на обврските од страна на должникот, сметано од денот на доспевање на побарувањето. Групацијата утврдува загуба поради обезвреднување со примена на проценти кои во зависност од деновите на доцнење во интервали се пропишани во правилникот.

3. Значајни сметководствени политики (продолжение)

(л) Обезвреднување на средствата (продолжение)

Загуба поради обезвреднување на финансиските средства мерени по амортизирана набавна вредност се пресметува како разлика помеѓу сметководствената вредност и сегашната вредност на очекуваните идни парични текови, дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на средството. Загубите поради обезвреднувањето се признаваат во добивката или загубата и се рефлектирани во сметката за исправка на вредноста во позициите вредносно усогласување во Билансот на успех. Каматата на обезвреднетите средства продолжува да се признава. Кога последователен настан (на пример плаќање на долгот од страна на должникот) предизвика намалување на износот на загубата поради обезвреднување, намалувањето на загубата поради обезвреднување се анулира преку добивката или загубата.

Финансиски средства расположливи за продажба

Загубите поради обезвреднување на финансиските средства расположливи за продажба се признаваат со рекласификација на кумулативните загуби кои биле признаени во ревалоризационата резерва во капиталот. Кумулативната загуба која е рекласификувана од главнината во добивката или загубата е разликата помеѓу набавната вредност при стекнувањето нето од сите плаќања во однос на главницата и амортизацијата, и тековната објективна вредност, намалена за сите загуби поради обезвреднување претходно признаени во добивката или загубата. Промените во исправка на вредноста како резултат на временската вредност на парите се признаваат како компонента на приходи од камати.

Доколку во последователен период, загубата поради обезвреднување на расположливите-за-продажба должнички инструменти се намали, загубата се анулира низ добивката или загубата.

Сепак, секое дополнително, идно зголемување на објективната вредност на обезвреднети расположливи-за-продажба сопственички хартии од вредност се прикажува во ревалоризационата резерва во капиталот.

Објективната вредност на вложувањата во обврзници за денационализација класификувани како средства расположливи за продажба се утврдува преку последната пазарна цена на овие обврзници наведена во извештајот на Македонска берза која важела на датумот на билансот на состојба, при што разликата до објективната вредност е признаена во билансот на состојба како ревалоризациона резерва.

(ии) Не-финансиски средства

Сметководствената вредност на нефинансиските средства на Групацијата, се проценува на секој датум на известување за да се утврди дали постои било каква индикација според која некое средство може да биде обезвреднето. Доколку таква индикација постои, тогаш се проценува надоместувачкиот износ на средството. Загуба поради обезвреднување се признава кога сметководствената вредност на средството, или неговата единица која генерира пари, го надминува неговиот надоместлив износ.

Надоместувачкиот износ на средството или единицата која генерира пари е поголемата од неговата употребна вредност и неговата објективна вредност намалена за трошоците за продажба на средството. При проценката на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството или единицата која генерира пари.

(л) Обезвреднување на средствата (продолжение)

За целите на тестирање на загубите поради обезвреднување, средствата кои не можат да се тестираат индивидуално се групирани заедно во најмалата група на средства којашто генерира парични приливи од континуирана употреба коишто во голем степен се независни од паричните приливи од други средства или единици кои генерираат пари.

Загубите поради обезвреднување се признаваат во извештајот за сеопфатна добивка. Загубата поради обезвреднување се анулира доколку постои промена во проценките користени за утврдување на надоместувачкиот износ.

(љ) Резервирања

Резервирање се признава доколку, како резултат на минат настан, Групацијата има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери, и за кое е веројатно дека ќе постои одлив на ресурси кои содржат економски користи за подмирување на обврската. Резервирањата се одредени со дисконтирање на очекуваните идни парични текови користејќи дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и оние ризици, специфични за обврската.

Резервирање за неповолен договор се признава кога очекуваните користи кои што се очекува да се примат од страна на Групацијата од истиот договор се помали од неизбежните трошоци за исполнување на обврските утврдени со договорот. Резервирањето се мери според сегашната вредност на пониските од очекуваните трошоци за раскинување на договорот и очекуваните нето трошоци за продолжување на договорот. Пред резервирањето да биде воспоставено, Групацијата признава загуба за обезвреднување на средствата кои се поврзани со договорот.

(м) Известување по сегменти

Оперативен сегмент е компонента на Групацијата вклучена во деловни активности од кои може да заработува приходи и да прави расходи, вклучувајќи приходи и расходи поврзани со трансакции со било кои компоненти на Групацијата. Оперативните резултати на оперативните сегменти на Групацијата редовно се прегледуваат од страна на Одбор на Директори на Групацијата со цел за донесување на одлуки во врска со алокација на ресурсите на сегментот и оценување на нивната успешност, и за кои се расположливи дискрециони финансиски информации. Групацијата има само еден известувачки сегмент.

(н) Нови стандарди и правилници

Агенцијата за супервизија на осигурување донесе измени и дополнувања на неколку правилници кои беа објавени во “Службен Весник на Република Северна Македонија” бр.170 на 16 август 2019 година. Со овие измени: се воспоставуваат правила за вреднување на одложени трошоци за стекнување; се променуваат правилата за пресметка на капиталот на друштвата за осигурување; се променуваат правилата за вреднување на недвижностите и се променува основот за признавање на приход од реализирани регресни побарувања. На 31 декември 2023 година, Групацијата е усогласена со новата регулатива на Агенцијата за супервизија на осигурување освен како што е наведено во точка 3 (г) (и).

(о) Споредбени податоци

Со цел порелевантно да се обезбеди конзистентност во тековната година, компаративните податоци може да бидат променети соодветно. Направените промени не се значајни и се со цел подобрување на споредбеноста, освен оние кои се опишани детално во белешките, доколку истите ги има.

4. Сметководствени проценки и расудувања

Групацијата прави проценки и претпоставки кои влијаат на износите на средствата и обврските. Проценките и со нив поврзаните претпоставки постојано се предмет на преоценување и се темелат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идните настани за кои се верува дека се извесни во соодветните околности.

(и) Клучни извори на несигурност во проценките

Подолу се презентирани проценките и претпоставките во врска со обврските по основ на осигурување. Во белешката 5 се обелоденети факторите на ризик кои произлегуваат од овие договори.

Резерви по договори за осигурување

Претпоставките кои влијаат на прикажаните износи на средства и обврски од осигурување се користат за да се утврди резервата по договори за осигурување, која е доволна за да се покријат обврските кои можат да произлезат од договорите за осигурување, доколку тие можат да се предвидат.

Сепак, земајќи ја во предвид неизвесноста при утврдувањето на резервацијата на неподмирени штети, возможно е крајниот резултат да се разликува од претходно утврдената обврска.

Општи договори за осигурување

На датумот на извештајот за финансиската состојба се одредуваат резерви за очекуваните трошоци за подмирување на сите штети кои настанале се до тој датум, без оглед дали се пријавени или не, вклучувајќи ги и трошоците за разрешување на штетите, намалени за износите кои се веќе исплатени.

Резервите за штети не се дисконтираат за временската вредност на парите.

Изворите на податоци употребени како влезни информации за градење на претпоставките се типични и интерни за Групацијата, притоа применувајќи детални анализи кои се прават најмалку еднаш годишно. Претпоставките се проверуваат со цел да се утврди дали се конзистентни со информациите од пазарот или други објавени информации.

Групацијата обрнува посебно внимание на тековните трендови.

Проценката на настанатите, но сеуште непријавени штети ("IBNR") генерално е предмет на повисок степен на несигурност во однос на проценките на пријавените штети, за кои што Групацијата располага со повеќе информации. IBNR штетите често може да станат видливи за Групацијата дури неколку години по случувањето на настанот кој ја предизвикал таа штета.

Секоја пријавена штета се проценува поодделно, земајќи ги во предвид условите во кои настанала штетата, информациите достапни од проценителите на штети и минатите искуства за големината на слични штети. Проценките по поодделните предмети редовно се прегледуваат и се ажурираат со нови информации.

Потешкотиите при проценувањето на резервите се разликуваат кај различните класи на осигурување од повеќе причини, вклучувајќи ги следниве:

Резерви по договори за осигурување (продолжение)

- Разлики во условите на договорите за осигурување;
- Различна сложеност на штетите;
- Разлики во тежината на секоја штета;
- Разлики во периодот помеѓу настанувањето и пријавувањето на штетите.

4. Сметководствени проценки и расудувања (продолжение)

Кај одредени класи на осигурување може да постојат значајни одолговлекувања од моментот на пријавување на штетата до моментот на разрешување на истата, така да не може со сигурност да се знаат конечните трошоци на датумот на извештајот за финансиската состојба.

Вредноста на резервите за настанати а сеуште непријавени штети се проценуваат со примена на статистички методи. Овие методи го екстраполираат развојот на платените и настанати штети, просечниот трошок по штета и конечниот број на штети за секоја година во која се случуваат штетните настани, врз основа на набљудувањата на развојот во претходните години и очекуваните коефициенти на штети.

Клучниот статистички метод кој се применува е методот на верижно скалило - (Chain ladder method) кој користи историски податоци за проценување на очекуваниот исход на платените и настанати штети.

Примената на историски податоци подразбира дека начинот на развој на штетите ќе се повторува и во иднина. Поради тоа што ова не е секогаш така, методите на проценка се менуваат во зависност од условите. Причините може да бидат:

- Економски, правни, политички и социјални трендови (кои резултираат со, на пример разлики во очекуваното ниво на инфлација);
- Промена во портфолиото на договорите за осигурување;
- Влијанието на големите загуби.

Штетите од општите договори за осигурување се плаќаат по настанување на штетата. Договорите се склучуваат на кратки рокови, најчесто за период од една година, при што Групацијата има обврски по сите настанати осигурани настани за времетраењето на договорот.

Пократкиот рок на разрешување на овие штети му овозможува на Групацијата да има поголема сигурност при проценката на трошоците за штети што влијае на пресметката на резерви за настанатите, но сеуште непријавени штети.

Претпоставки

Клучна претпоставка при оценките на Групацијата е искуството со развојот на штетите во минатото. Ова вклучува претпоставки за просечните трошоци за штети, трошоците за решавање на штетите, факторот на инфлацијата и бројот на штети во секоја година. При утврдувањето до која мера влијаат надворешните фактори, како што се судските одлуки и законската регулатива врз оценките се користи расудување.

Клучни сметководствени расудувања во примената на сметководствените политики на Групацијата

Одредени клучни сметководствени расудувања во примената на сметководствените политики на Групацијата се презентирани подолу.

4. **Сметководствени проценки и расудувања (продолжение)**

Класификација на договорите за осигурување

Договори за осигурување се договори со кои Групацијата прифаќа значителен ризик од осигурување од другата договорна страна (осигуреникот).

Класификација на финансиските средства и обврски

Сметководствените политики на Групацијата овозможуваат финансиските средства и обврски да бидат класифицирани во одредени категории, во зависност од условите.

(iii) **Анализа на сензитивност**

Групацијата го има проценето влијанието на промената на одредени клучни варијабли врз добивката или загубата за годината, капиталот и коефициентот на покриеност.

Сензитивноста на добивката за годината и капиталот на промените во принос на вложувањата, настанатите штети и вкупните трошоци на 31 декември 2023 година и 31 декември 2022 година се презентирани во табелата подолу:

Анализа на сензитивност

За годината завршена на 31 декември 2023

	Добивка за годината	Капитал и резерви	Потребно ниво на маргина на солвентност	Коефициент на покриеност	Промена на коефициент на покриеност
Тековна позиција на капиталот	14,609,669	486,150,013	204,302,323	238%	-
Принос од вложувања (+200 п.п.)	15,219,083	486,759,427	204,302,323	239%	1%
Принос од вложувања (-200 п.п.)	14,000,255	485,540,599	204,302,323	238%	0%
5% зголемување на настанати штети	(12,200,660)	459,339,684	204,302,323	225%	-13%
5% намалување на настанати штети	41,419,999	512,960,342	204,302,323	251%	13%
5% зголемување на вкупните трошоци	(11,753,661)	459,786,683	204,302,323	226%	-12%
5% намалување на вкупните трошоци	40,972,999	512,513,343	204,302,323	251%	13%

За годината завршена на 31 декември 2022

	Добивка за годината	Капитал и резерви	Потребно ниво на маргина на солвентност	Коефициент на покриеност	Промена на коефициент на покриеност
Тековна позиција на капиталот	103,692,649	491,828,390	158,454,942	310%	-
Принос од вложувања (+200 п.п.)	104,172,160	492,307,900	158,454,942	312%	1%
Принос од вложувања (-200 п.п.)	103,213,138	491,348,879	158,454,942	310%	0%
5% зголемување на настанати штети	81,514,227	469,649,968	158,454,942	296%	-14%
5% намалување на настанати штети	125,871,071	514,006,811	158,454,942	324%	14%
5% зголемување на вкупните трошоци	79,735,826	467,871,567	158,454,942	296%	-14%
5% намалување на вкупните трошоци	127,649,472	515,785,213	158,454,942	326%	15%

4. **Сметководствени проценки и расудувања (продолжение)**

(iii) **Анализа на сензитивност (продолжение)**

Најзначајно влијание врз (загубата)/добивката за годината, капиталот и коефициентот на покриеност има потенцијалната промена на настанатите штети и вкупните трошоци.

При извршувањето на овие анализи претпоставка е дека останатите фактори се константни, а се менува само една варијабла. Треба да се нагласи дека информациите презентирани во табелата погоре се подготвени со примена на детерминистички пристап, така да не постои корелација помеѓу клучните варијабли и анализата не може да се пренесе на нив.

Каде што се смета дека варијаблите се нематеријални, не е проценето влијанието на незначајните промени на овие варијабли. Одредени варијабли може да не бидат материјални во моментот, но доколку се промени нивото на материјалност на одредена варијабла, треба да се направи проценка на влијанието на таа варијабла во иднина.

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик**

Цели на управување со ризикот и политики за намалување на ризикот од осигурување

Управувањето на Групацијата со ризикот од осигурување и финансискиот ризик се критични за работењето на Групацијата. За општите договори за осигурување целта е да се одберат средства чиј рок и износ при достасување ќе биде усогласен со очекуваните парични одливи по основ на настанатите штети по тие договори.

Главната осигурителна активност на Групацијата претпоставува ризик од загуба од лица или организации кои што се директно изложени на ризикот. Овие ризици може да се однесуваат на имот, обврска, здравје, незгода или останати ризици што може да произлезат од осигурени настани. Друштвото е изложено на неизвесноста поврзана со времето на настанување, зачестеноста и тежината на штетите што произлегуваат од тие договори. Групацијата исто така е изложена и на пазарен ризик преку осигурителните и инвестиционите активности.

Групацијата управува со ризиците од осигурување преку поставување на лимити за осигурување, процедури за одобрување на трансакции со нови производи или производи со кои се надминуваат поставените лимити, ценовни тарифи, централизирано управување со реосигурувањето и следење на вонредни настани.

Стратегија за запишување на полиси за осигурување

Стратегијата на Групацијата за запишување на полиси за осигурување е да се постигне дисперзија со што би се обезбедило многубројно и избалансирано портфолио со слични ризици во текот на повеќе години, со што се намалува променливоста на резултатот.

Стратегијата на Групацијата за запишување на полиси за осигурување е презентирана во годишниот деловен план во кој се утврдени класите за осигурување, територијата на дејствување, како и индустриските сектори во кои Групацијата е подготвена да осигурува. Сите општи договори за осигурување се по природа годишни и осигурителот има право да одбие обновување или продолжување на истите, како и промена на условите на договорот при неговото продолжување.

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

Стратегија за реосигурување

Групацијата реосигурува дел од ризиците за осигурување за да ја контролира својата изложеност кон загуби и за да ги заштити изворите на капитал. Групацијата склучува комбинација од пропорционални и непропорционални договори за реосигурување за да ја намали нето изложеноста, и тоа од типовите вишок на штети, квотно реосигурување и вишок на ризик. Исто така Групацијата купува и факултативно реосигурување во одредени специфични случаи.

Факултативните договори мора претходно да бидат посебно одобрени и трошоците по нив редовно се следат.

Договорите за реосигурување содржат кредитен ризик и таквите средства повратени од реосигурителите, се искажуваат по утврдување на загуба за безвреднување на признаеното средство. Групацијата редовно ја следи финансиската состојба на реосигурителите и периодично ги проверува договорите со реосигурителите. Раководството на Групацијата ги определува минималните безбедносни критериуми за прифатливо реосигурување и следи дали при склучувањето на договорите за реосигурување истите се запазени. Исто така раководството на Групацијата редовно ја следи успешноста на програмата за реосигурување. Кредитниот ризик на реосигурувањето е подетално објаснет подолу во оваа белешка.

Усогласеност на средствата и обврските

Законот за супервизија на осигурувањето пропишува одредени лимити во однос на политиката за усогласување на средствата и обврските на Групацијата.

Групацијата активно управува со својата финансиска позиција користејќи пристап со кој се балансира квалитетот, дисперзија, ликвидноста и повратот на вложувањата, земајќи ги во предвид лимитите одредени во Законот за супервизија на осигурувањето. Главна цел е да се усогласат паричните текови на средствата и обврските.

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

Усогласеност на средствата и обврските (продолжение)

Во табелата е презентирано усогласувањето на средствата со обврските согласно законските барања, во врска со средствата што ги покриваат техничките резерви:

Усогласеност на средствата и обврските

	2023	2022
Средства		
Депозити во банки кои имаат дозвола од НБРСМ	231,576,182	231,748,014
Парични средства и средства на банкарски сметки	36,374,868	30,718,225
Хартии од вредност издадени од РСМ или НБРСМ	758,809,003	669,491,847
Акции и удели во инвестициски фондови	135,193,170	137,067,282
	1,161,953,222	1,069,025,367
Обврски (технички резерви)		
Резерви по договори за осигурување нето од делот на реосигурителот	445,743,335	436,680,997
Преносна премија нето од делот на реосигурителот	564,089,186	492,235,367
	1,009,832,521	928,916,364
Усогласеност на средствата и обврските	152,120,701	140,109,003

Согласно барањата на Законот за супервизија на осигурувањето, Групацјата е усогласена во поглед на вложувањата на средствата кои ги покриваат техничките резерви.

Одговорност кон трети лица

Карактеристики

Групацјата склучува договори за осигурување од одговорност кон трети лица. Согласно овие договори надомест се исплатува за претрпени повреди од физички лица, вклучувајќи вработени или трети лица. Главно оваа класа на осигурување се однесува на претрпени телесни повреди.

Времетраењето на процесот на исплата на штетата од датумот на пријавување на штета до датумот на разрешување на истата зависи од повеќе фактори како што се природата на покритието, условите на полисата како и тоа кој суд е надлежен според договорот.

Најголем дел од договорите за осигурување од одговорност кон трети лица не се предмет на значајна комплексност така да и крајниот исход е помалку неизвесен. Генерално овие договори резултираат со помала неизвесност во проценките.

Управување со ризикот

Управувањето со ризикот од договори за осигурување од одговорност кон трети лица се прави главно преку цената, дизајнот на производот, изборот на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Групацјата ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Групацјата се предмет на осигурување.

Главен ризик во договорите за осигурување од одговорност кои резултираат со претрпени телесни повреди е трендот судовите да одредуваат високо ниво на надомест.

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

Одговорност кон трети лица (продолжение)

Управување со ризикот (продолжение)

При утврдувањето на премијата Групацијата претпоставува дека трошоците ќе се зголемат пропорционално со крајно расположливите информации.

Клучните ризици поврзани со овие договори се поврзани со осигурувањето, конкуренцијата, искуството со штети и евентуалноста осигурениците да преувеличат или измислат штета.

Имот

Карактеристики

Групацијата склучува договори за осигурување на имот што се наоѓа на територијата на Република Северна Македонија. Договорите за осигурување на имот до одредени лимити го заштитуваат осигуреникот од загуба или штета на нивниот имот.

Настанот што предизвикува штета на градежни објекти или друг имот најчесто се случува ненадејно (како што е пожар или кражба) при што причината за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде брзо пријавена и може да биде разрешена без одлагање. Соодветно имотното осигурување се класификува како краткорочно, што значи дека зголемувањето на трошоците и повратот на вложувањето се од помало значење.

Управување со ризикот

Главните ризици поврзани со овие договори е ризикот од осигурување, ризикот од дејствувањата на конкуренцијата и искуството со штети (вклучувајќи го и променливото настанување на природни непогоди). Групацијата исто така е изложена и на ризик од осигурениците да ја преувеличат или измислат штетата. Ова во голема мерка објаснува зошто економските услови се во корелација со профитабилноста на портфолиото на договори за осигурување на имот.

Ризикот од овие осигурувања е ризикот Групацијата да наплати несоодветна премија за различните имоти што ги осигурува. Ризикот од секоја поодделна полиса ќе варира во зависност од повеќе фактори како што се локацијата, воспоставените сигурносни мерки и староста на имотот. За осигурувањето на домашен имот, се очекува голем број од имотите да бидат изложени на слични ризици. Меѓутоа, ова не важи за деловните објекти.

Голем број од деловните објекти претставуваат специфична комбинација на локација, вид на работење и воспоставени сигурносни мерки. Пресметката на премијата е пропорционална со ризикот овие полиси да бидат субјективни и со тоа и по ризични.

Групацијата го реосигурува ризикот пропорционално со задржување на ризикот до определен лимит кој е различен во зависност од типот на производот и територијата.

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

Осигурување на возила

Карактеристики

Групацијата склучува договори за осигурување на возила на територијата на Република Северна Македонија. Ова осигурување вклучува осигурување и на имот и одговорност кон трети лица и е краткорочно.

За разрешување на штетите во кои се претрпени телесни повреди е потребно повеќе време и се покомплексни да се проценат. Овие видови на осигурување на моторни возила исто така покриваат и штети од одговорност кон трети лица и смртен случај или повреда.

Управување со ризикот

Генерално гледано овие штети се помалку комплексни и е потребно пократок период за да се разрешат, така што тие носат умерен ризик. Групацијата редовно ги следи трендовите и соодветно реагира на промените на надоместот за овој вид на повреди, судските парници и зачестеноста на пријавување на штети.

Зачестеноста на овие штети зависи од неповолните временски услови и бројот на пријавени штети е поголем во зимските месеци. Исто така тие зависат и од цената на горивото и економските активности, кои што влијаат на сообраќајните активности.

Групацијата го реосигурува ризикот пропорционално со задржување на ризикот до определен лимит кој е различен во зависност од типот на производот и територијата.

Здравствено осигурување

Карактеристики

Групацијата исто така склучува и договори за здравствено осигурување во Република Северна Македонија.

Според овие договори се исплаќаат средства за покривање на медицински услуги и болнички трошоци во фиксен износ за секој ден поминат во болница од страна на осигуреникот.

Вообичаено осигуреникот е покриен само за дел од медицинските трошоци или му се исплаќа фиксен износ без оглед на реалните трошоци.

Управување со ризикот

Здравственото осигурување е примарно изложено на ризик од потребата за болнички третман. Групацијата управува со ризикот преку медицинско следење со цел да се осигури дека тековните премии се во согласност со здравствената состојба на осигуреникот и неговата фамилијарна медицинска историја.

Развој на штети

Групацијата нема презентирани информации за развојот на штети т.е споредба меѓу исплатените штети и резервата, првенствено поради тоа што тие типично се разрешуваат во рок од една година.

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

Концентрација на ризикот од осигурување

Главен аспект на ризикот од осигурување со кој се соочува Групацијата е концентрацијата на ризик која може да постои доколку се случи одреден штетен настан кој би можел значително да влијае врз обврските на Групацијата. Ова може да произлезе од еден договор за осигурување или повеќе помали, но поврзани договори кои би можеле да предизвикаат значителни обврски за Групацијата. Важен аспект на концентрација на ризикот од осигурување е дека може да настане со кумулирање на ризиците од повеќе поодделни класи на осигурување.

Концентрација може да настане и кај многу сериозни, ретки настани, како што се природни катастрофи, како и кај настани кои се поврзани со одредени групи или територии.

(ii) Географска и секторска концентрација

Ризиците на кои е изложена Групацијата се лоцирани во Република Северна Македонија.

Раководството верува дека Групацијата не е изложена на значително концентрација кон ниедна група на осигуреници од социјален, професионален, старосен или друг аспект.

(iii) Концентрација од многу сериозни, ретки настани

Според нивната природа и настанување овие настани ретко се случуваат. Тие претставуваат сериозен ризик за Групацијата бидејќи случувањето на ваков настан, би имал значително негативно влијание врз паричните текови на Групацијата.

Групацијата управува со овие ризици на следните начини:

- Првенствено ризикот се управува преку склучување на соодветни договори за осигурување. Агентите за осигурување не смеат да склучат договор доколку очекуваните добивки не се пропорционални на ризикот.
- Како второ, овој ризик се управува и преку склучување на договори за реосигурување. Групацијата склучува договори за реосигурување, како што се - вишок на штети, квотно реосигурување и вишок на ризик, како и целосно реосигурување кое обезбедува заштита од вкупниот ризик. Групацијата редовно ја следи програмата за реосигурување, како и трошоците и користите од истата.

Финансиски ризик

Групацијата е изложена на финансиски ризик преку финансиските средства, финансиските обврски, средствата од реосигурување, обврските за осигурување и реосигурување. Поконкретно, главен финансиски ризик е дека приливите по основ на финансиски средства нема да бидат доволни за да се подмират обврските кои произлегуваат од договорите за осигурување. Финансискиот ризик ги опфаќа ризикот од каматни стапки, валутниот ризик, ликвидносниот ризик и кредитниот ризик.

Цел на Групацијата е да ги усогласи обврските по основ на договорите за осигурување со средства со ист или сличен ризик. Ова и обезбедува на Групацијата сите достасани обврски редовно да ги исплаќа.

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

(u) Каматен ризик

Изложеноста на Групацјата на каматен ризик првенствено произлегува од портфолиото на вложувања.

Најголем дел од осигурителните договори се краткорочни и каматниот ризик се намалува преку вложување во краткорочни депозити во банки.

Краткорочните обврски за осигурување и реосигурување не се директно осетливи на пазарните каматни стапки бидејќи се недисконтирани и се некаматносни.

Заеднички обврски

Групацјата има обврски кон Националното Биро за Осигурување во сооднос со учеството на Групацјата во штетите кои произлегуваат од осигурување на моторни возила, причинети од непознати сторители или неосигурани возила. Дополнително, Групацјата како и останатите друштва кои се вклучени на пазарот и вршат осигурување на моторни возила, е обврзано да учествува со дел во неисплатените штети кои произлегуваат од осигурувањето на моторни возила, во случај на ликвидирање на било кое осигурително друштво на пазарот, во согласност со Законот за супервизија на осигурувањето.

Финансиски ризик (продолжение)
Каматен ризик (продолжение)

Каматен ризик

За годината завршена на 31 декември 2023

	Вкупно	Инструменти со променлива каматна стапка	Инструменти со фиксна каматна стапка					Некаматносни
			До 1 месец	1 до 3 месеци	3 месеци до 1 година	1 до 5 години	Повеќе од 5 години	
Средства	1,593,381,092	51,933,036	-	-	508,743,372	145,030,405	336,522,012	551,152,267
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	16,486,741	16,486,741	-	-	-	-	-	-
Финансиски вложувања расположливи за продажба	894,002,173	-	-	-	277,256,583	145,030,405	336,522,012	135,193,173
Депозити, заеми и останати пласмани	231,576,181	89,392	-	-	231,486,789	-	-	-
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	116,785,910	-	-	-	-	-	-	116,785,910
Побарувања од непосредни работи на осигурување	256,326,142	-	-	-	-	-	-	256,326,142
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	12,565,024	-	-	-	-	-	-	12,565,024
Останати побарувања	29,264,054	-	-	-	-	-	-	29,264,054
Парични средства и парични еквиваленти	36,374,868	35,356,903	-	-	-	-	-	1,017,965
Обврски	1,254,745,800	-	-	-	-	-	-	1,254,745,800
Бруто технички резерви	1,126,618,431	-	-	-	-	-	-	1,126,618,431
Обврски од непосредни работи на осигурување	82,647	-	-	-	-	-	-	82,647
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	19,948,055	-	-	-	-	-	-	19,948,055
Останати обврски	108,096,667	-	-	-	-	-	-	108,096,667
Неусогласеност на средствата и обврските	338,635,292	51,933,036	-	-	508,743,372	145,030,405	336,522,012	(703,593,533)

Каматен ризик

За годината завршена на 31 декември 2022

	Инструменти со фиксна каматна стапка							
	Вкупно	Инструменти со променлива каматна стапка	До 1 месец	1 до 3 месеци	3 месеци до 1 година	1 до 5 години	Повеќе од 5 години	Некаматносни
Средства	1,435,820,935	46,488,528	-	-	192,154,134	318,176,811	390,821,737	488,179,725
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	16,706,487	16,706,487	-	-	-	-	-	-
Финансиски вложувања расположливи за продажба	806,559,128	-	-	-	171,939,316	106,730,790	390,821,737	137,067,285
Депозити, заеми и останати пласмани	231,748,013	87,174	-	-	20,214,818	211,446,021	-	-
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	83,440,851	-	-	-	-	-	-	83,440,851
Побарувања од непосредни работи на осигурување	230,116,052	-	-	-	-	-	-	230,116,052
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	9,268,924	-	-	-	-	-	-	9,268,924
Останати побарувања	27,263,255	-	-	-	-	-	-	27,263,255
Парични средства и парични еквиваленти	30,718,225	29,694,867	-	-	-	-	-	1,023,358
Обврски	1,058,485,974	-	-	-	-	-	-	1,058,485,974
Бруто технички резерви	1,012,357,215	-	-	-	-	-	-	1,012,357,215
Обврски од непосредни работи на осигурување	4,230,604	-	-	-	-	-	-	4,230,604
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	15,344,518	-	-	-	-	-	-	15,344,518
Останати обврски	26,553,637	-	-	-	-	-	-	26,553,637
Неусогласеност на средствата и обврските	377,334,961	46,488,528	-	-	192,154,134	318,176,811	390,821,737	(570,306,249)

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

Финансиски ризик (продолжение)

(iii) **Кредитен ризик**

Кредитниот ризик претставува сметководствена загуба што би била признаена доколку договорната странка не ги исполни договорените обврски. За да ја контролира изложеноста кон кредитниот ризик, Групацијата редовно врши кредитна проценка на финансиската состојба на овие странки.

Побарувања по основ на осигурување

Групацијата е изложена на кредитен ризик во случај кога осигурениците нема да ги исполнат своите финансиски обврски што произлегуваат од договорите за осигурување. Изложеноста на Групацијата изнесува максимално до износот на сметководствената вредност на побарувањата по основ на премија и останатите побарувања. Побарувањата по основ на премии се од голем број на клиенти и се на нормална комерцијална основа, така да концентрацијата на кредитен ризик е минимална. Групацијата редовно ги следи побарувањата по основ на премии, со што изложеноста кон лоши побарувања е контролирана.

Средства од реосигурување

Групацијата е изложена на кредитен ризик и преку средствата од реосигурување. Групацијата склучува договори за реосигурување со првокласни реосигурители и концентрацијата на ризик се избегнува преку следењето на политиката на Групацијата преку поставените лимити кои се ревидираат секоја година. Раководството на Групацијата редовно прави проценка на кредитоспособноста на реосигурителите за да може да ја ажурира стратегијата за реосигурување.

Финансиски инструменти

Управувањето со кредитен ризик на Групацијата во најголема мера е законски регулирано со видовите на дозволени вложувања и ограничување на истите. Друштвото управува со кредитниот ризик така што вложува само во законски дозволени инструменти.

Земајќи во предвид дека Групацијата вложува во орочени депозити во домашни банки, не се очекува некоја од договорените страни да не ги исполни обврските.

Групацијата редовно ја анализира надоместливоста на вложувањата расположливи-за-продажба и дадените заеми и доколку е потребно, одредува соодветна исправка на вредноста.

5. Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)

Финансиски ризик (продолжение)

(iii) Кредитен ризик (продолжение)

Анализа на максимална изложеност на кредитен ризик

	Побарувања по основ на осигурување		Други побарувања		Финансиски вложувања расположливи за продажба		Орочени депозити и дадени заеми		Побарувања по основ на реосигурување	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Сметководствена вредност на побарувања за кои Друштвото има издвоено исправка на вредноста	172,802,919	189,374,484	43,931,585	43,793,384	2,159,452	2,159,452	650,000	650,000	-	-
Исправка на вредност на побарувањата	(128,807,802)	(144,584,394)	(41,426,197)	(41,513,670)	(2,159,452)	(2,159,452)	(650,000)	(650,000)	-	-
Сметководствена вредност на побарувањата намалени за исправка на вредноста	43,995,117	44,790,090	2,505,388	2,279,714	-	-	-	-	-	-
Старосна структура на достасани побарувања за кои нема издвоено до 3 месеци	25,742,498	22,880,450	2,093,320	3,400,088	-	-	-	-	-	2
од 3 месеци до 12 месеци	-	-	363,268	198,104	-	-	-	-	-	-
над 12 месеци	-	-	429,448	270,078	-	-	-	-	219,230	219,224
Сметководствена вредност на достасани побарувања за кои Друштвото нема издвоено исправка на вредност	25,742,498	22,880,450	2,886,036	3,868,270	-	-	-	-	219,230	219,226
Недостасани побарувања за кои нема издвоено исправка на вредноста	186,588,527	162,445,510	23,872,630	21,115,271	894,002,173	806,559,129	231,576,182	231,748,014	12,345,793	9,049,698
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик пред исправката на вредноста	385,133,944	374,700,444	70,690,251	68,776,924	896,161,625	808,718,581	232,226,182	232,398,014	12,565,024	9,268,924
Вкупна исправка на вредност	(128,807,802)	(144,584,394)	(41,426,197)	(41,513,670)	(2,159,452)	(2,159,452)	(650,000)	(650,000)	-	-
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик намалени за исправката на вредноста	256,326,142	230,116,052	29,264,054	27,263,255	894,002,173	806,559,129	231,576,182	231,748,014	12,565,024	9,268,924

Финансиски ризик (продолжение)

(iii) Кредитен ризик (продолжение)

друштвото за тековната 2023 година како и за 2022 година ја утврди исправката на вредност на следниот начин.

Група на побарувања	2023		2022	
	Период на доцнење во исплата на обврската од страна на должникот	Исправка на вредност (во % од вкупната вредност на поединечно побарување)	Период на доцнење во исплата на обврската од страна на должникот	Исправка на вредност (во % од вкупната вредност на поединечно побарување)
А	до 30 дена	0%	до 30 дена	0%
Б	од 31 до 60 дена	10%	од 31 до 60 дена	10%
В	од 61 до 120 дена	31%	од 61 до 120 дена	31%
Г	121 до 270 дена	51%	121 до 270 дена	51%
Д	271-365 дена	71%	271-365 дена	71%
Ѓ	подолг од 365 дена	100%	подолг од 365 дена	100%

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

Финансиски ризик (продолжение)

(iii) **Валутен ризик**

Групацијата е изложена на валутен ризик преку трансакциите во странска валута и преку средствата и обврските во странска валута.

За да го избегне ризикот од негативното влијание на промената на девизните курсеви, Групацијата претежно има средства и обврски во евра. Денарот е врзан за еврото и монетарната проекција е дека девизниот курс на денарот во однос на еврото ќе биде стабилен.

Во табелите подолу е прикажана изложеноста на Групацијата на валутен ризик. Во табелите е презентирана сметководствената вредност на средствата и обврските, по валути.

Валутен ризик

За годината завршена на 31 декември 2023

	МКД	ЕУР	Вкупно
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	16,486,741	-	16,486,741
Финансиски вложувања расположливи за продажба	626,249,320	267,752,853	894,002,172
Депозити, заеми и останати пласмани	231,576,181	-	231,576,181
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	-	116,785,910	116,785,910
Побарувања од непосредни работи на осигурување	256,326,141	-	256,326,141
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	-	12,565,024	12,565,024
Останати побарувања	21,840,119	7,423,935	29,264,054
Парични средства и парични еквиваленти	36,310,667	64,201	36,374,868
Вкупно средства	1,188,789,169	404,591,922	1,593,381,092
Бруто технички резерви	952,682,793	173,935,638	1,126,618,431
Обврски од непосредни работи на осигурување	82,647	-	82,647
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	-	19,948,056	19,948,056
Останати обврски	19,518,290	88,578,377	108,096,667
Вкупно обврски	972,283,730	282,462,071	1,254,745,801
Нето вредност	216,505,440	122,129,851	338,635,290

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

Финансиски ризик (продолжение)

Валутен ризик (продолжение)

Валутен ризик

За годината завршена на 31 декември 2022

	МКД	ЕУР	ЦХФ	Вкупно
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	16,706,487	-	-	16,706,487
Финансиски вложувања расположливи за продажба	510,596,897	295,962,231	-	806,559,128
Депозити, заеми и останати пласмани	231,748,013	-	-	231,748,013
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	-	83,440,851	-	83,440,851
Побарувања од непосредни работи на осигурување	230,116,052	-	-	230,116,052
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	-	9,268,924	-	9,268,924
Останати побарувања	20,901,294	6,361,961	-	27,263,255
Парични средства и парични еквиваленти	29,576,987	1,141,238	-	30,718,225
Вкупно средства	1,039,645,731	396,175,205	-	1,435,820,935
		-	-	
Бруто технички резерви	1,012,357,215	-	-	1,012,357,215
Обврски од непосредни работи на осигурување	4,230,604	-	-	4,230,604
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	-	15,344,518	-	15,344,518
Останати обврски	20,757,757	5,795,880	-	26,553,637
Вкупно обврски	1,037,345,576	21,140,398	-	1,058,485,974
		-	-	-
Нето вредност	2,300,155	375,034,807	-	377,334,962

(иВ) **Ризик на ликвидност**

Ризикот на ликвидност претставува ризик дека Групацјата ќе се соочи со тешкотии при обезбедувањето на средства за да ги подмири обврските што произлегуваат од финансиските инструменти. Ризикот на ликвидност може да произлезе или од неможноста да се продадат финансиски средства во најкус можен рок по нивната објективна вредност; или неспособност на подмирување на обврските кои произлегуваат од договорите; или пак обврските за осигурување доспеале порано за исплата од очекуваното; или пак неспособност да генерира парични средства според предвидувањата.

Најголемиот ризик од ликвидност со кој се соочува Групацјата се дневните барања за расположливите парични средства во однос на појавата на штети од договорите за осигурување.

Групацјата управува со ликвидноста преку политиката за ризик на ликвидност која определува што го сочинува ризикот на ликвидност за Групацјата; ги утврдува минималните фондови за да излезе во пресрет на итните барања; определува резервен план за финансирање на можните обврски; ги утврдува изворите на финансирање и настаните кои би го активирале планот; концентрацијата на извори на финансирање; известување за изложеноста на ризик од ликвидност и прегледување на политиката за ризик на ликвидност во однос на нејзината адекватност и во однос на околностите кои се менуваат

Раководството не предвидува директно и значително негативно влијание на КОВИД-19 врз Групацјата, нејзината финансиска состојба и ликвидност. Сепак, Групацјата не може да ја исклучи можноста дека евентуалното повторно воведување на ограничувачки мерки, како и нивно засилување, а следствено на тоа и нивните импликации на економското опкружување во кое работи Групацјата, нема да имаат негативно влијание врз Групацјата, нејзината финансиска состојба и врз оперативните резултати на среден и долг рок во однос на остварување на планираната стратегија. Раководството продолжува внимателно да ја следи состојбата и соодветно ќе реагира со цел да се намали влијанието на ваквите настани и околности во моментот на нивното случување.

Групацјата е должна да ја одржува својата ликвидност согласно Законот за супервизија на осигурувањето, врз основ на кој капиталот на осигурителното друштво кое се занимава со неживотно осигурување и/или пак реосигурување треба во секој момент да биде барем еднаков на бараната граница на солвентност, пресметана со користење на методот на премија или методот на штета, во зависност од тоа кој метод дава највисок износ.

Групацјата исто така има готовина во банки и други високо ликвидни средства во секој момент, за да се заштити од непотребна концентрација на ризикот и за да биде во можност да ги превземе обврските за плаќање како и потенцијалните обврски за плаќање како што достасуваат.

Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски

Анализата на финансиските средства и обврски на Групацјата во соодветни групи на достасување, според нивниот преостанат период до денот на нивната договорена достасаност е како што следи:

5. Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)

Финансиски ризик (продолжение)

(ив) Ризик на ликвидност (продолжение)

Ризик на ликвидност

За годината завршена на 31 декември 2023 е како што следи:

	До 1 месец	1-3 месеци	3-12 месеци	1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Средства						
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	-	-	-	-	16,486,741	16,486,741
Финансиски вложувања расположливи за продажба	135,193,173	-	277,256,583	145,030,405	336,522,012	894,002,173
Депозити, заеми и останати пласмани	376,182	-	231,200,000	-	-	231,576,182
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	-	-	116,785,910	-	-	116,785,910
Побарувања од непосредни работи на осигурување	186,588,527	49,233,724	20,371,288	132,602	-	256,326,142
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	12,345,794	-	-	219,230	-	12,565,024
Останати побарувања	25,720,491	363,733	482,445	2,697,386	-	29,264,054
Парични средства и парични еквиваленти	36,374,868	-	-	-	-	36,374,868
	396,599,034	49,597,457	646,096,226	148,079,623	353,008,753	1,593,381,092
Обврски						
Бруто технички резерви	114,261,217	-	809,615,797	171,797,127	30,944,289	1,126,618,431
Обврски од непосредни работи на осигурување	82,647	-	-	-	-	82,647
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	10,050,134	9,744,212	153,709	-	-	19,948,055
Останати обврски	102,321,667	-	5,775,000	-	-	108,096,667
	226,715,665	9,744,212	815,544,507	171,797,127	30,944,289	1,254,745,800
Рочна неусогласеност	169,883,369	39,853,245	(169,448,281)	(23,717,504)	322,064,463	338,635,292

5. Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)

Финансиски ризик (продолжение)

(ив) Ризик на ликвидност (продолжение)

Ризик на ликвидност

За годината завршена на 31 декември 2022 е како што следи:

	До 1 месец	1-3 месеци	3-12 месеци	1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Средства						
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	-	-	-	-	16,706,487	16,706,487
Финансиски вложувања расположливи за продажба	137,067,285	-	171,939,316	106,730,790	390,821,737	806,559,129
Депозити, заеми и останати пласмани	0	-	20,214,818	211,533,196	-	231,748,014
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	-	-	83,440,851	-	-	83,440,851
Побарувања од непосредни работи на осигурување	162,445,512	44,189,243	23,327,306	153,988	-	230,116,049
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	9,049,698	2	-	219,224	-	9,268,924
Останати побарувања	23,831,455	718,801	275,125	2,437,875	-	27,263,255
Парични средства и парични еквиваленти	30,718,225	-	-	-	-	30,718,225
	363,112,175	44,908,046	299,197,416	321,075,072	407,528,224	1,435,820,933
Обврски	-	-	-	-	-	-
Бруто технички резерви	-	-	809,615,797	171,797,127	30,944,289	1,012,357,214
Обврски од непосредни работи на осигурување	4,230,605	-	-	-	-	4,230,605
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	5,446,597	9,744,211	153,709	-	-	15,344,517
Останати обврски	20,778,637	-	5,775,000	-	-	26,553,637
	30,455,839	9,744,211	815,544,507	171,797,127	30,944,289	1,058,485,974
Рочна неусогласеност	332,656,337	35,163,835	(516,347,091)	149,277,945	376,583,934	377,334,959

5. **Управување со ризикот од осигурување и финансискиот ризик (продолжение)**

(в) *Управување со капиталот*

Групацијата е должна во секое време да располага со соодветен капитал во однос на обемот на работата и класите во рамките на неживотното осигурување и/или реосигурување, во било кое време најмалку во висина на нивото на маргината на солвентност.

Согласно Законот за супервизија на осигурување, законски утврдениот капитал на Друштвото треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргина на солвентност и на гарантниот фонд од ЕУР 3,000,000.

Капиталот на Друштвото согласно законските барања е составен од основен и дополнителен капитал и е пресметан на следниот начин:

При пресметка на основниот капитал на Друштвото се земаат во предвид следните ставки:

- уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатениот акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции;
- резерви на друштвото (законски и статутарни) кои не произлегуваат од договорите за осигурување;
- пренесена нераспределена добивка;
- нераспределена добивка од тековната година (по одбивање на даноците и останати придонеси, како и дивидендата предвидена за исплата), доколку износот на добивка е потврден од овластен ревизор.

При пресметка на основниот капитал на Друштвото за осигурување следните ставки ќе се сметаат за одбитни

- сопствени акции кои ги поседува Друштвото за осигурување;
- долгорочни нематеријални средства;
- пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година.
- износот на нереализирана загуба од сопственички инструменти расположливи за продажба мерени по објективна вредност
- нереализиранаа загуба од вреднување на финансиските средства расположливи за продажба
- нето негативните ревалоризациски резерви и останати разлики од вреднување коишто произлегуваат од вложувања во придружни друштва или заеднички вложувања коишто се вреднуваат со користење на методот на главнина
- непочитување на ограничувањата при вложување на средствата од капиталот, предвидени во член 73-а од Законот за супервизија на осигурување

Пресметката на капиталот на Друштвото е како што следи:

	Ознака	2023	2022
Основен капитал, чл. 69 (I1+I2+I3+I4+I5-I6-I7-I8-I9-I10-I11-I12)	I	451,747,384	371,810,265
Уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатениот акционерски	I1	234,072,672	234,072,672
Премии од емитирани обични акции	I2	-	-
Законски и статутарни резерви	I3	90,232,905	56,648,135
Пренесена нераспределена добивка	I4	148,665,362	96,895,823
Нераспределена добивка од тековната година	I5	-	-
Сопствени акции кои ги поседува друштвото за осигурување	I6	-	-
Долгорочни нематеријални средства	I7	9,200,976	5,326,498
Пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година	I8	0	0
Нереализирана загуба од сопственички инструменти расположливи за продажба мерени по објективна вредност	I9	-	-
Нереализирана загуба од вреднување на финансиските средства расположливи за продажба	I10	12,022,579	10,479,867
Нето негативни ревалоризациски резерви и останатите разлики од вреднување коишто произлегуваат од вложувања во придружени друштва или заеднички вложувања коишто се вреднуваат со користење на методот на главнина	I11	-	-
Останати одбивни ставки поради непочитување на ограничувањата при	I12	-	-
Дополнителен капитал, чл. 71 (II1+II2+II3+II4), доколку не е поголем	II	3,402,454	3,634,439
Уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции	II1	-	-
Премии од емитирани кумулативни приоритетни акции	II2	-	-
Субординирани должнички инструменти	II3	-	-
Хартии од вредност со неопределен рок на доспевање	II4	-	-
Нереализирана добивка од ревалоризацијата на сопственичките инструменти коишто се расположливи за продажба и мерени по објективна вредност	II5	477,264	433,358
Нереализирана добивка од ревалоризацијата на должничките инструменти расположливи за продажба, мерени по објективна вредност	II6	2,925,190	3,201,081
Вкупно основен и дополнителен капитал I.+II.	III	455,149,838	375,444,704
Одбивни ставки, чл. 72 (IV1+IV2)	IV	-	-
Вложувања во акции во правни лица од членот 72 од Законот	IV1	-	-
Вложувања во субординирани должнички инструменти и други вложувања во правни лица од членот 72 од ЗСО	IV2	-	-
КАПИТАЛ I + II - IV	V	455,149,838	375,444,704

Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за неживотно осигурување)	VI1	204,302,323	158,454,942
Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за осигурување на живот)	VI2	-	-
Капитал	VI3	455,149,838	375,444,704
Гарантен фонд*	VI4	184,485,000	184,479,600
Вишок/недостаток на Капитал во однос на Гарантен фонд (VI5 = VI3 - VI4)	VI5	270,664,838	190,965,104
Вишок/недостаток на Капитал (за неживотно осигурување) во однос на Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за неживотно осигурување) (VI6 = VI3 - VI1)	VI6	250,847,515	216,989,762
Вишок/недостаток на Капитал (за осигурување на живот) во однос на Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за осигурување на живот) (VI7 = VI3 - VI2)	VI7	0	0

*Гарантниот фонд е дефиниран во член 77 од Законот и претставува 1/3 од потребното ниво на маргина на солвентност, но не смее да биде понизок од соодвениот износ наведен во член 77 став (3) од Законот

Потребно ниво на маргина на солвентност

Потребното ниво на маргина на солвентност е прикажано подолу:

Потребно ниво на маргината на солвентност за неживотно осигурување		МС (н.о.)		
Име на Друштвото:	Сава			
Период на известување:	31.12.2023			
			Неживотно осигурување освен здравствено осигурување на кое се применуваат одредбите од член 75 став 6 од Законот	
			Тековна година	Претходна година
			100	101
Бруто полисирана премија	1		1,258,025,842	1,072,970,822
Бруто полисирана премија < 10 милиони евра x 0.18	2		110,691,000	110,687,760
Бруто полисирана премија > 10 милиони евра x 0.16	3		102,892,135	73,286,212
Бруто полисирана премија < 10 милиони евра x 18/300	4			
Бруто полисирана премија > 10 милиони евра x 16/300	5			
Вкупен износ од Бруто полисирана премија ([6]=[2] + [3] или [6]=[4] + [5])	6		213,583,135	183,973,972
Бруто исплатени штети	7		561,015,956	465,362,151
Нето исплатени штети	8		536,638,171	400,812,833
Коефициент ([9]=[8]/[7] или 0.50, доколку е помал)	9		0.96	0.86
Маргина на солвентност - метод стапка на премија ([10]=[6]*[9])	10		204,302,323	158,454,942
Референтен период (во години)	11		3	3
Бруто исплатени штети во референтниот период	12		1,489,666,068	1,300,418,163
Бруто резерви за штети на крајот на референтниот период	13		526,599,826	497,957,931
Бруто резерви за штети на почетокот на референтниот период	14		440,560,226	397,648,069
Бруто настанати штети ([15]=[12] + [13] - [14])/[11])	15		525,235,223	466,909,341
Бруто настанати штети < 7 милиони евра x 0,26	16		111,920,900	111,917,624
Бруто настанати штети > 7 милиони евра x 0,23	17		21,797,151	8,385,097
Бруто настанати штети < 7 милиони евра x 26/300	18			
Бруто настанати штети > 7 милиони евра x 23/300	19			
Вкупен износ од Бруто настанати штети ([20]=[16] + [17] или [20]=[18] + [19])	20		133,718,051	120,302,721
Маргина на солвентност - метод стапка на штети ([21]=[20]*[9])	21		127,907,611	103,615,530
Потребно ниво на маргина на солвентност ([22]=max([10],[21]))	22		204,302,323	158,454,942

МС_2 (н.о.): Конечна пресметка на потребното ниво на маргината на солвентност			
--	--	--	--

		Тековна година	Претходна година
		400	401
Конечна пресметка на потребното ниво на маргината на солвентност	1	204,302,323	158,454,942

6. ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ

Табелата ја прикажува класификацијата на секоја класа на финансиски средства и обврски на Друштвото и нивната објективна вредност:

	Кредити и побарувања	Чувани до достасаност	Расположливи за продажба	Останата амортизирана набавна вредност	Вкупна сметководствена вредност	Објективна вредност
31 декември 2023						
Средства						
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	-	-	-	16,486,741	16,486,741	16,486,741
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	894,002,173	-	894,002,173	894,002,173
Депозити, заеми и останати пласмани	-	-	-	231,576,181	231,576,181	231,576,181
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	116,785,910	-	-	-	116,785,910	116,785,910
Побарувања од непосредни работи на осигурување	256,326,142	-	-	-	256,326,142	256,326,142
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	12,565,024	-	-	-	12,565,024	12,565,024
Останати побарувања	29,264,054	-	-	-	29,264,054	29,264,054
Парични средства и останати парични еквиваленти	36,374,868	-	-	-	36,374,868	36,374,868
	451,315,997	-	894,002,173	248,062,922	1,593,381,092	1,593,381,092
Останати обврски	-	-	-	108,096,667	108,096,667	108,096,667
Бруто технички резерви	-	-	-	1,126,618,432	1,126,618,432	1,126,618,432
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	-	-	-	19,948,056	19,948,056	19,948,056
Обврски од непосредни работи на осигурување	-	-	-	82,647	82,647	82,647
Обврски	-	-	-	1,254,745,801	1,254,745,801	1,254,745,801
31 декември 2022						
Средства						
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	-	-	-	16,706,487	16,706,487	16,706,487
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	806,559,129	-	806,559,129	806,559,129
Депозити, заеми и останати пласмани	-	-	-	231,748,013	231,748,013	231,748,013
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	83,440,851	-	-	-	83,440,851	83,440,851
Побарувања од непосредни работи на осигурување	230,116,052	-	-	-	230,116,052	230,116,052
Побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	9,268,924	-	-	-	9,268,924	9,268,924
Останати побарувања	27,263,255	-	-	-	27,263,255	27,263,255
Парични средства и останати парични еквиваленти	30,718,225	-	-	-	30,718,225	30,718,225
	380,807,307	-	806,559,129	248,454,500	1,435,820,933	1,435,820,933
Останати обврски	-	-	-	26,553,637	26,553,637	26,553,637
Бруто технички резерви	-	-	-	1,012,357,214	1,012,357,214	1,012,357,214
Обврски од работи на соосигурување и реосигурување	-	-	-	15,344,518	15,344,518	15,344,518
Обврски од непосредни работи на осигурување	-	-	-	4,230,604	4,230,604	4,230,604
Обврски	-	-	-	1,058,485,973	1,058,485,973	1,058,485,973

7. **Оперативни сегменти**

Продукти, услуги и главни потрошувачи

Основна дејност на Групацијата е неживотно осигурување, а најзначајни активности на Групацијата се осигурување од незгоди, осигурување на моторни возила, осигурување од пожар, туристичко осигурување, осигурување на домаќинства, како и осигурување на имот и технички преглед на возила. Во овие области на компанијата нуди широк асортиман на производи, за покривање на зголемената побарувачка на пазарот на осигурување во Република Северна Македонија.

Приходот на Групацијата е составен од приходи од премија за осигурување, приходи од вложувања и приходи од реосигурители.

Фирмата нуди услуги за осигурување на некои од најголемите локални компании во областа на производство и дистрибуција на енергија, производство, транспорт и логистика, како и финансиски услуги.

Географски области

При презентирање на информациите врз основа на географските области, приходот се прикажува врз основа на географската локација на потрошувачите, а средствата се прикажуваат врз основа на географската локација на средствата.

Приход од сегменти

Приходот од сегменти се состои од бруто приход од премија за осигурување, приходи од провизии и надомести и финансиски приход.

	Република Северна Македонија	Остаток од Европа	Вкупно
2023			
Приходи од бруто премија од осигурување	1,257,986,648	-	1,257,986,648
Финансиски приход	30,470,696	-	30,470,696
Приходи од надоместоци од реосигурители	-	18,206,999	18,206,999
Нетековни средства	27,271,780	-	27,271,780
2022			
Приходи од бруто премија од осигурување	1,072,917,405	-	1,072,917,405
Финансиски приход	23,975,540	-	23,975,540
Приходи од надоместоци од реосигурители	-	11,221,028	11,221,028
Нетековни средства	149,621,794	-	149,621,794

8. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА)

Анализа на остварени премии со состојба 31 декември 2023:

	Бруто полисирана премија	Пренесена премија во реосигурување и соосигурување(-)	Промена во бруто резерви за преносна премија (+/-)	Промена во резерви за преносна премија за делот на реосигурувањ е и соосигурување (+/-)	Нето приходи од премија за осигурување
1 Осигурување од незгода	85,685,918	(533,764)	(2,305,114)	301,865	83,148,904
2 Здравствено осигурување	101,918,138	-	(18,447,964)	-	83,470,174
3 Моторни возила(каска)	211,640,717	(679,396)	(23,351,158)	-	187,610,163
4 Шински возила(каска)	-	-	-	-	-
5 Воздухоплови	-	-	-	-	-
6 Пловни објекти	673,823	(6,152)	148,155	(113,336)	702,490
7 Стока во превоз	3,513,115	(1,314,069)	(50,968)	40,552	2,188,631
8 Имот од пожар	76,860,786	(35,100,061)	(4,911,661)	(7,643,912)	29,205,152
9 Други осигурувања на имот	175,070,679	(51,605,986)	(11,724,027)	15,195,602	126,936,268
10 Одговорност-моторни возила	509,526,970	(17,087,816)	(17,590,927)	350,267	475,198,493
11 Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	-
12 Одговорност-пловни објекти	1,055,663	-	(71,514)	-	984,149
13 Општа одговорност	16,251,511	(9,476,543)	(3,672,174)	2,713,331	5,816,125
14 Осигурување на кредити	18,544,859	(18,544,859)	(1,401,975)	1,391,760	(10,215)
15 Осигурување на гаранции	3,607	-	(2,390)	-	1,217
16 Финансиски загуби	7,451,210	(3,945,234)	(934,391)	919,771	3,491,356
17 Правна заштита	-	-	-	-	-
18 Туристичка помош	49,789,653	(215,932)	(585,162)	(108,449)	48,880,110
Вкупно премии	1,257,986,648	(138,509,811)	(84,901,270)	13,047,451	1,047,623,018

8. Анализа на остварени премии со состојба 31 декември 2022:

	Бруто полисирана премија	Пренесена премија во реосигурување и соосигурување(-)	Промена во бруто резерви за преносна премија (+/-)	Промена во резерви за преносна премија за делот на реосигурува е и соосигурување (+/-)	Нето приходи од премија за осигурување
1 Осигурување од незгода	80,647,364	(462,905)	223,192	-	80,407,650
2 Здравствено осигурување	61,036,594	-	(10,937,387)	-	50,099,207
3 Моторни возила(каска)	172,558,618	(713,530)	(18,241,423)	(828)	153,602,837
4 Шински возила(каска)	-	-	-	-	-
5 Воздухоплови	-	-	-	-	-
6 Пловни објекти	873,435	(220,325)	(194,989)	3,117	461,239
7 Стока во превоз	3,777,348	(1,540,201)	38,035	(46,925)	2,228,257
8 Имот од пожар	64,025,600	(28,863,023)	(2,487,606)	1,288,543	33,963,513
9 Други осигурувања на имот	151,972,177	(34,883,180)	(10,759,905)	2,007,125	108,336,217
10 Одговорност-моторни возила	477,175,890	(14,534,372)	(13,214,139)	90,430	449,517,808
11 Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	-
12 Одговорност-пловни објекти	912,237	-	(22,289)	-	889,948
13 Општа одговорност	9,149,855	(4,262,060)	279,251	(105,915)	5,061,131
14 Осигурување на кредити	7,812,920	(7,812,907)	(312,694)	322,910	10,229
15 Осигурување на гаранции	-	-	-	-	-
16 Финансиски загуби	5,393,043	(2,378,371)	(1,033,114)	204,285	2,185,843
17 Правна заштита	-	-	-	-	-
18 Туристичка помош	37,582,324	(249,257)	(1,934,783)	-	35,398,284
Вкупно премии	1,072,917,404	(95,920,134)	(58,597,851)	3,762,743	922,162,163

9. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ)

Анализа на настанати штети со состојба 31 декември 2023:

	Вкупно ликвидирани штети	Приходи од регресни побарувања (-)	Учество на реосигурител ите во ликвидирани е штети (-)	Промена на брото резервираните штети (+/-)	Промена во резервиранит е штети за делот на реосигурувањ ето (+/-)	Нето
1 Осигурување од незгода	21,469,093	-	-	(3,072,103)	-	18,396,990
2 Здравствено осигурување	63,894,465	-	-	(944,219)	-	62,950,246
3 Моторни возила(каска)	140,439,089	(2,745,635)	(483,434)	7,719,003	(2,323,606)	142,605,417
4 Шински возила(каска)	-	-	-	-	-	-
5 Воздухоплови	-	-	-	-	-	-
6 Пловни објекти	16	-	-	10,060	-	10,076
7 Стока во превоз	157,608	(243,602)	-	-	-	(85,994)
8 Имот од пожар	15,915,715	-	(4,796,341)	3,259,860	(3,564,698)	10,814,537
9 Други осигурувања на имот	77,564,414	(35,074)	(15,738,121)	5,531,466	(1,779,185)	65,543,501
10 Одговорност-моторни возила	214,040,918	(6,469,613)	(2,070,602)	17,801,617	(10,203,072)	213,099,248
11 Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	-	-
12 Одговорност-пловни објекти	1,013	-	-	-	-	1,013
13 Општа одговорност	445,071	-	(255,684)	(343,820)	0	(154,432)
14 Осигурување на кредити	67,186	-	-	-	-	67,186
15 Осигурување на гаранции	1,205,860	-	-	-	-	1,205,860
16 Финансиски загуби	6,990,115	-	(1,033,603)	2,310,280	(1,508,610)	6,758,182
17 Правна заштита	-	-	-	-	-	-
18 Туристичка помош	18,825,391	-	-	(3,630,249)	-	15,195,142
Вкупно	561,015,956	(9,493,924)	(24,377,785)	28,641,896	(19,379,171)	536,406,972

9. Анализа на настанати штети со состојба 31 декември 2022:

	Вкупно ликвидирани штети	Приходи од регресни побарувања (-)	Учество на реосигурител ите во ликвидирани е штети (-)	Промена на брото резервираните штети (+/-)	Промена во резервиранит е штети за делот на реосигурувањ ето (+/-)	Нето
1 Осигурување од незгода	18,563,398	-	-	(181,037)	-	18,382,360
2 Здравствено осигурување	33,196,228	-	-	9,540,787	-	42,737,015
3 Моторни возила(каска)	85,814,673	(3,388,885)	-	12,775,314	-	95,201,102
4 Шински возила(каска)	-	-	-	-	-	-
5 Воздухоплови	-	-	-	-	-	-
6 Пловни објекти	-	-	-	155,700	-	155,700
7 Стока во превоз	1,701,209	-	(1,311,197)	(103,600)	-	286,412
8 Имот од пожар	7,822,367	-	(1,385,791)	7,318,032	(2,481,583)	11,273,025
9 Други осигурувања на имот	60,736,641	(314,019)	(9,051,136)	(2,084,544)	3,179,136	52,466,078
10 Одговорност-моторни возила	223,040,014	(5,952,137)	(32,523,540)	41,065,741	(22,166,078)	203,464,000
11 Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	-	-
12 Одговорност-пловни објекти	421,757	-	-	-	-	421,757
13 Општа одговорност	389,070	-	(98,795)	(3,277,790)	2,840,437	(147,078)
14 Осигурување на кредити	20,109,271	-	(20,109,271)	-	-	-
15 Осигурување на гаранции	-	-	-	-	-	-
16 Финансиски загуби	424,857	-	(69,588)	-	-	355,269
17 Правна заштита	-	-	-	-	-	-
18 Туристичка помош	13,142,667	-	-	4,967,857	-	18,110,524
Вкупно	465,362,152	(9,655,041)	(64,549,318)	70,176,459	(18,628,088)	442,706,164

9. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (продолжение)

Основни коефициенти на работењето

		брuto меродавен коефициент		брuto трошковен коефициент		Брuto комбиниран коефициент (збир од меродавен и трошковен коефициент)		Брuto штетен коефициент	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
1	Осигурување од незгода	22.73%	22.06%	41.60%	37.30%	64.32%	82.15%	23.01%	25.06%
2	Здравствено осигурување	84.27%	75.26%	25.00%	27.80%	109.25%	101.93%	54.39%	62.69%
3	Моторни возила(каска)	61.16%	78.14%	35.90%	33.10%	97.05%	93.37%	47.77%	65.06%
4	Шински возила(каска)	-	-	-	-	0.00%	0.00%	-	-
5	Воздухоплови	-	-	-	-	0.00%	0.00%	-	-
6	Пловни објекти	22.96%	1.23%	33.70%	51.20%	56.66%	39.06%	0.01%	0.00%
7	Стока во превоз	41.87%	-2.48%	39.20%	38.40%	81.03%	40.34%	45.04%	-2.45%
8	Имот од пожар	24.60%	26.65%	37.50%	40.80%	62.15%	58.53%	12.22%	20.71%
9	Други осигурувања на имот	40.09%	50.85%	37.70%	39.00%	77.79%	85.01%	38.62%	44.28%
10	Одговорност-моторни возила	55.89%	45.81%	45.60%	40.50%	101.45%	100.34%	45.49%	40.74%
11	Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	0.00%	0.00%	-	-
12	Одговорност-пловни објекти	47.50%	0.10%	38.30%	41.50%	85.74%	24.82%	46.30%	0.10%
13	Општа одговорност	-30.81%	0.80%	35.90%	27.00%	5.11%	-44.12%	4.23%	2.73%
14	Осигурување на кредити	268.20%	0.39%	8.30%	16.40%	276.46%	152.54%	-	0.36%
15	Осигурување на гаранции	12123.59%	99050.45%	24.80%	1299.00%	12148.44%	-50571.66%	0.00%	33431.11%
16	Финансиски загуби	9.74%	142.71%	40.40%	28.40%	50.17%	287.04%	7.88%	93.81%
17	Правна заштита	-	-	-	-	0.00%	0.00%	-	-
18	Туристичка помош	50.80%	30.88%	50.20%	49.30%	100.96%	107.04%	34.97%	37.81%
	Неживотно осигурување	51.84%	49.75%	40.70%	37.60%	92.53%	91.68%	42.47%	43.84%

10. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Приходи од камати од депозити во банки	6,058,290	4,227,967
Приходи од камати од Гарантен фонд	368,060	193,125
Приходи од камати по обврзници	19,414,925	14,971,535
Капитална добивка од продажба на акции и удели	2,771,006	2,188,999
Позитивни курсни разлики	1,675,085	2,196,219
Останати приходи од вложувања	183,330	197,695
Вкупно	<u>30,470,696</u>	<u>23,975,540</u>

11. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Приходи од Гарантен фонд по регресни побарувања	3,297,762	3,036,130
Приходи за услужни штети	1,343,943	2,228,369
Останати осигурително технички приходи	3,593,512	40,167,109
Приходи од претходни години	469,049	186,284
Вкупно	<u>8,704,266</u>	<u>45,617,893</u>

12. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Отпис на останати обврски	595,104	146,439
Приходи од камати по задоцнети плаќања	2,630,079	58,444,847
Приходи од технички прегледи и други услуги	8,825,195	8,379,623
Приходи по процесни трошоци	2,138,369	2,588,041
Останати приходи	1,381,025	1,835,070
Вкупно	<u>15,569,772</u>	<u>71,394,020</u>

13. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

	2023	2022
Трошоци за провизија	103,614,953	89,090,099
Трошоци за вработени во продажна мрежа	150,668,479	133,581,279
Трошоци за маркетинг	-	-
Трошоци за репрезентација	-	-
Трошоци за печатење обрасци	387,180	506,060
Промена во одложени трошоци за стекнување	(5,204,618)	(5,759,393)
Вкупно трошоци за стекнување	249,465,994	217,418,045
	-	-
Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	7,114,815	8,696,994
Трошоци за вработените	76,009,523	69,383,154
Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност	12,311,840	10,334,814
Закупнина	16,041,575	19,981,642
Трошоци за телекомуникации	7,977,141	7,261,246
Професионални и интелектуални услуги	20,355,725	29,160,562
Трошоци за енергија и комунални услуги	4,468,663	10,118,917
Банкарски услуги, платен промет	5,339,046	4,363,215
Трошоци за услуги за одржување	5,484,764	3,858,074
Трошоци за обезбедување	1,042,637	1,010,638
Административни такси	426,038	850,569
Трошоци за канцелариски и потрошен материјал	3,637,405	3,551,536
Отпис на ситен инвентар	662,182	1,047,199
Трошоци за потрошено гориво и топлотна енергија	1,139,763	1,459,001
Трошоци за надомест на службени патувања	3,270,754	1,572,037
Трошоци за стручно усовршување	755,600	787,723
Трошоци за спонзорства и донации	2,738,508	2,332,194
Трошоци за стипендии	85,626	-
Трошоци за маркетинг	22,523,030	20,789,917
Трошоци за репрезентација	10,761,959	7,305,753
Трошоци за јубилејни награди и отпремнини	990,674	235,475
Трошоци од резервирања	(435,368)	(655,350)
Трошоци за даноци и придонеси	7,643,421	-
Останати трошоци	5,270,132	5,693,584
Вкупно административни трошоци	215,615,451	209,138,894
Нето трошоци за спроведување на осигурувањето	465,081,445	426,556,939

Трошоците за вработените се искажани на позициите трошоци за вработени во продажна мрежа и трошоци за вработени. Ги опфаќаат платите на вработените, регрес, отпремнина и други лични примања.

14. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА

	2023	2022
Негативни курсни разлики	1,684,265	2,877,169
Амортизација и вредносно усогласување на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	132,062	-
Расходи по камати	679,680	11,435
Вкупно	2,496,008	2,888,584

15. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ

	2023	2022
Противпожарен придонес и придонес за безбедност во сообраќајот	19,996,744	18,098,365
Трошоци за неосигурани возила	8,842,452	11,142,394
Трошоци за финансирање на АСО и НБО	10,639,335	10,009,879
Останати трошоци за осигурување	4,862,651	4,011,584
Вкупно	44,341,182	43,262,222

16. ДРУГИ РАСХОДИ

	2023	2022
Расходи за извршени услуги	1,268,167	1,075,083
Расходи за камата за задоцнето плаќање	96	3,992
Негативни курсни разлики	604,615	410,986
Загуба/(Ослободување) на загуба од обезвреднување на останати побарувања освен премија на осигурување	604,615	(426,547)
Останати расходи	7,949,600	1,691,929
Вкупно	10,427,092	2,755,443

17. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

Добивка расположива за имателите на обичните акции

	2023	2022
Нето добивка која им припаѓа на имателите на обични акции	14,609,670	103,692,650
Пондериран просечен број на обични акции	-	-
Број на акции	-	-
Издадени обични акции на 1 јануари	18,326	18,326
Издадени во текот на годината	-	-
Пондериран просечен број на обични акции на 31 декември	18,326	18,326
Основна/разводната добивка по акција (денари)	797	5,658

18. ДАНОК НА ДОБИВКА

	2023	2022
Данок на добивка	2,337,747	12,027,755
Вкупно	2,337,747	12,027,755
Добивка/(загуба) пред оданочување	16,947,417	115,720,405
Пресметан данок по стапка од 10%	1,694,742	11,572,040
Зголемување за непризнати расходи за даночни цели	1,451,237	1,377,148
Загуба за годината за која не е признаено одложено даночно средство	(600,000)	-
Намалување на даночна основа за дел од загуба пренесена од претходни години	(208,232)	(921,433)
Данок на добивка	2,337,747	12,027,755
Ефективна каматна стапка	13.79%	10.39%

19. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Софтвер и лиценци	Инвестиции во тек и аванси	Вкупно
Набавна вредност			
На 1 јануари 2022	150,161,372	-	150,161,372
Набавки	4,029,986	1,000,418	5,030,404
На 31 декември 2022	154,191,358	1,000,418	155,191,776
На 1 јануари 2023	154,191,358	1,000,418	155,191,776
Набавки	6,635,937	(1,000,418)	5,635,519
Трансфер	-	-	-
На 31 декември 2023	160,827,295	-	160,827,295
Амортизација			
На 1 јануари 2022	147,742,580	-	147,742,580
Амортизација за годината	2,122,698	-	2,122,698
Отпис/отуѓување	-	-	-
На 31 декември 2022	149,865,278	-	149,865,278
На 1 јануари 2023	149,865,278	-	149,865,278
Амортизација за годината	1,761,041	-	1,761,041
На 31 декември 2023	151,626,319	-	151,626,319
Неотпишана вредност			
На 1 јануари 2022	2,418,792	-	2,418,792
На 31 декември 2022	4,326,080	1,000,418	5,326,498
На 1 јануари 2023	4,326,080	1,000,418	5,326,498
На 31 декември 2023	9,200,976	-	9,200,976

20. ЗЕМЈИШТЕ, НЕДВИЖНОСТИ И ОПРЕМА

	Објекти за дејност	Објекти кои не се наменети за основна дејност	Опрема	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2022	268,059,242	1,762,352	64,286,533	334,108,127
Набавки	422,240	-	1,075,797	1,498,037
Отпис/отуѓување	-	-	(3,280,266)	(3,280,266)
На 31 декември 2022	268,481,482	1,762,352	62,082,064	332,325,898
На 1 јануари 2023	268,481,482	1,762,352	62,082,064	332,325,898
Набавки	35,526	148,570,233	6,804,778	155,410,537
Отпис/отуѓување	(154,662,273)	-	(3,963,604)	(158,625,877)
На 31 декември 2023	113,854,734	150,332,585	64,923,238	329,110,557
Исправка				
На 1 јануари 2022	130,429,360	1,762,352	50,933,752	183,125,464
Амортизација за годината	2,131,487	-	4,442,809	6,574,296
Отпис/отуѓување	-	-	(1,669,158)	(1,669,158)
На 31 декември 2022	132,560,846	1,762,352	53,707,403	188,030,601
На 1 јануари 2023	132,560,846	1,762,352	53,707,403	188,030,601
Амортизација за годината	1,784,536	132,062	3,569,238	5,485,837
Отпис/отуѓување	(27,991,223)	-	(2,923,632)	(30,914,855)
На 31 декември 2023	106,354,160	1,894,414	54,353,009	162,601,583
Неотпишана вредност				
На 1 јануари 2022	137,629,882	-	13,352,781	150,982,663
На 31 декември 2022	135,920,635	-	8,374,661	144,295,296
На 1 јануари 2023	135,920,635	-	8,374,661	144,295,296
На 31 декември 2023	7,500,575	148,438,171	10,570,229	166,508,974

21. **ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА И ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ**

	2023	2022
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	-	-
Вложувања во Гарантен фонд	16,486,741	16,706,487
	-	-
Вкупно финансиски пласмани	16,486,741	16,706,487

Вложување во Гарантниот фонд претставува депозит за членување во согласност со барањата на Законот за супервизија на осигурувањето на Република Македонија. Националното биро за Осигурување е непрофитна организација основана од страна на сите домашни осигурителни компании чија цел е да го заштити интересот на нејзините членови при меѓународното осигурување на моторни возила и да ги претставува членовите пред меѓународните осигурителни компании. Депозитите на членовите се чуваат на посебна сметка во банка и Бирото е обврзано да не ги вложува и да го врати депозитот на секој член при престанување на нивното работење со осигурување на моторни возила.

22. **ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА**

	2023	2022
А. Вложувања во должнички хартии од вредност		
Државни хартии од вредност со рок на доспевање до 1 год.	277,256,586	171,939,319
Државни хартии од вредност со рок на доспевање над 1 год.	481,552,416	497,552,526
Акции и удели во инвестициски фондови	135,193,170	137,067,282
Вкупно	894,002,172	806,559,127
Б. Вложувања во акции кои немаат активен пазар		
Табак АД Охрид под 5%	2,159,452	2,159,452
Градинар АД под 5%	-	-
Вкупно	2,159,452	2,159,452
Оштетување на вложувања во акции кои не котираат на официјален пазар	(2,159,452)	(2,159,452)
Вкупно	-	-
Вкупно вложувања расположливи за продажба	894,002,172	806,559,127
Котирани	308,131,746	336,341,984
Некотирани	585,870,427	470,217,143
Вкупно	894,002,172	806,559,127

На 31 декември 2023 година, Групацијата има вложувања расположливи за продажба во државни обврзници за денационализација и континуирани обврзници издадени од Министерството за Финансии на Република Северна Македонија. Овие обврзници се со рок на доспевање од 1 до 30 години и каматни стапки од 0.6% до 5%.

23. ДЕПОЗИТИ, ЗАЕМИ И ОСТАНАТИ ПЛАСМАНИ

	2023	2022
Орочени депозити во домашни бани	231,576,181	231,748,013
	231,576,181	231,748,013
Дадени заеми	650,000	650,000
Исправка на вредноста на дадените заеми	(650,000)	(650,000)
Вкупно дадени заеми	-	-
Вкупно	231,576,181	231,748,013

24. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ

	2023	2022
Побарувања произлезени од договори за осигурување	374,562,105	363,308,433
Побарувања од посредници	10,571,838	11,392,010
Вкупно побарувања	385,133,943	374,700,443
Исправка на вредноста на побарувањата	(124,103,350)	(138,819,860)
Исправка на вредноста на побарувањата од застапници во осигурувањето	(4,704,452)	(5,764,532)
Вкупно исправка на вредност на побарувањата	(128,807,802)	(144,584,393)
Вкупно	256,326,141	230,116,050

Движењето на посебната резерва за побарувањата и исправката на вредноста на побарувањата произлезени од договори за осигурување во текот на годината се како што следи:

	2023	2022
На 1 јануари	144,584,394	145,954,439
Дополнителна исправка на вредност во добивката или загубата	30,735,868	28,811,833
Намалување на исправка поради отпис на побарувања	(20,697,465)	(5,043,318)
Ослободување на исправка на вредност	(25,814,995)	(25,138,561)
На 31 декември	128,807,802	144,584,393

25. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	2023	2022
Побарувања за аванси, депозити и кауции	11,382,647	10,932,588
Побарувања по основ на камати	11,176,893	11,192,880
Други побарувања од вработени	989,181	581,798
Побарувања по основ на регрес	6,761,188	6,774,934
Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	12,548,213	9,767,712
Останати побарувања	27,448,780	29,312,425
Останати побарувања од вложување	383,349	214,587
Вкупно бруто останати побарувања	70,690,251	68,776,924
Исправка на вредност на побарувања по основ на камати	(10,060,607)	(10,060,607)
Исправка на вредност на побарувања по основ на регрес	(6,685,270)	(6,772,743)
Исправка на вредност на останати побарувања	(24,680,320)	(24,680,320)
Вкупно исправка на вредност на останати побарувања	(41,426,197)	(41,513,670)
Вкупно нето вредност на останати побарувања	29,264,054	27,263,254

Движењето на исправката на вредност е како што следи:

	2023	2022
На 1 јануари	41,513,670	41,940,217
Дополнителна исправка на вредност на регресни побарувања	12,291	3,918
Ослободување на исправката на вредност	(99,764)	(430,465)
Намалување на исправка поради отпис на побарувања	-	-
На 31 декември	41,426,197	41,513,670

26. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	2023	2022
Денарски сметки во домашни банки	35,343,682	28,589,664
Парични средства во благајна	1,017,145	1,023,358
Девизни сметки во домашни банки	14,040	1,105,203
Вкупно парични средства	36,374,868	30,718,225

27. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Акционерски капитал

	Обични акции	
	2023	2022
<i>Во број на акции</i>		
На 1 јануари - целосно платени	18,326	18,326
Зголемување	-	-
На 31 декември - целосно платени	18,326	18,326

На 31 декември 2023 година одобрениот акционерски капитал се состои од 18,326 обични акции со номинална вредност од 207.6779 ЕУР по акција. Имателите на обични акции имаат право на дивиденда кога ќе биде објавена и имаат право на глас на Собрание на Групацјата за еквивалент од една обична акција. Сите акции носат право на сразмерно учество во поделбата на остатокот на стечајната, односно ликвидационата маса. Сите издадени акции се целосно платени. За годината завршена на 31 декември 2023 и по денот на известување Групацјата нема објавено дивиденди (2022: 15.400.000).

Акционерската структура на Друштвото е:

	Број на акции	% на учество
Позаваровалница САВА дд Словенија	17,201	93.86%
МТ ДОО Штип	920	5.02%
Останати помали акционери (под 5%)	205	1.12%
	18,326	100.00%

Резерви на сигурност

Според Законот за супервизија во осигурувањето, Групацијата треба да пресметува и издвојува една третина од нето добивката за годината за резерви на сигурност (доколку добивката не се користи за покривање на загуби од претходни години), се додека нивото на резервите не достигне износ кој е најмалку еднаков на 50% од остварената просечна премија на осигурување во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексот на порастот на цените на мало, сметајќи ја и годината за која се распоредува остварената добивка.

Резервите на сигурност се наменети за покривање на обврските од договорите за осигурување во подолг временски период.

Ревалоризациона резерва

Ревалоризационата резерва за финансиски средства расположливи за продажба го вклучува кумулативниот нето ефект од промените во објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба се до моментот на нивното депризнавање или оштетување.

Добивка издвоена за реинвестирање

Во текот на 2023 и 2022 година, Групацијата изврши инвестициски вложувања од добивката во материјални и нематеријални средства за проширување на дејноста. Даночната основа сразмерно беше намалена за износот на вложувањата од добивката од претходната година. Реинвестираната добивка не може да се распределува како дивиденда во следните периоди. Вкупната кумулативна добивка издвоена за реинвестирање во 2023 година изнесува МКД 32,499,508 (2022: МКД 30,131,057),

28. ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

	2023			2022		
	Бруто	Реосигурување	Нето	Бруто	Реосигурување	Нето
Пријавени штети	273,648,687	35,738,974	237,909,714	283,997,333	30,514,621	253,482,712
Настанати, но непријавени штети	234,652,303	48,298,768	186,353,536	195,730,924	34,143,949	161,586,975
Други технички резерви	24,252,100	2,772,014	21,480,086	23,464,887	1,853,577	21,611,309
Преносна премија	594,065,341	29,976,155	564,089,186	509,164,071	16,928,704	492,235,367
	1,126,618,431	116,785,910	1,009,832,522	1,012,357,215	83,440,852	928,916,362

Движење во преносната премија и резервите за штети во 2023 година:

	Преносна премија			Резерви за штети и др. технички резерви			Технички резерви		
	Бруто	Дел во реосигурување	Нето	Бруто	Дел во реосигурување	Нето	Бруто	Дел во реосигурување	Нето
1 Осигурување од незгода	29,914,344	-	29,914,344	18,786,247	-	18,786,247	48,700,591	-	48,700,591
2 Здравствено осигурување	52,215,731	-	52,215,731	12,323,185	-	12,323,185	64,538,915	-	64,538,915
3 Моторни возила(каска)	125,458,656	-	125,458,656	49,262,840	1,800,000	47,462,840	174,721,495	1,800,000	172,921,495
4 Шински возила(каска)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Воздухоплови	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Пловни објекти	292,845	-	292,845	165,760	-	165,760	458,605	-	458,605
7 Стока во превоз	607,222	80,477	526,744	-	-	-	607,222	80,477	526,744
8 Имот од пожар	33,107,115	9,320,418	23,786,697	19,338,442	4,382,809	14,955,633	52,445,557	13,703,227	38,742,331
9 Други осигурувања на имот	80,581,474	11,776,697	68,804,778	25,437,459	6,762,464	18,674,996	106,018,934	18,539,160	87,479,773
10 Одговорност-моторни возила	252,380,731	1,884,570	250,496,161	393,636,201	67,578,642	326,057,559	646,016,932	69,463,212	576,553,720
11 Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12 Одговорност-пловни објекти	539,030	-	539,030	-	-	-	539,030	-	539,030
13 Општа одговорност	7,411,514	4,074,603	3,336,911	3,781,400	3,004,000	777,400	11,192,914	7,078,603	4,114,311
14 Осигурување на кредити	1,714,669	1,714,669	-	1,764,200	1,764,200	(0)	3,478,869	3,478,869	(0)
15 Осигурување на гаранции	3,364	-	3,364	-	-	-	3,364	-	3,364
16 Финансиски загуби	3,043,302	1,124,721	1,918,581	2,310,280	1,517,640	792,641	5,353,582	2,642,362	2,711,221
17 Правна заштита	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18 Туристичка помош	6,795,344	-	6,795,344	5,747,077	-	5,747,077	12,542,421	-	12,542,421
Вкупно	594,065,341	29,976,155	564,089,186	532,553,090	86,809,755	445,743,337	1,126,618,431	116,785,910	1,009,832,523

28. ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (продолжение)

Движење во преносната премија и резервите за штети во 2022 година:

	Преносна премија			Резерви за штети и др. технички резерви			Технички резерви		
	Бруто	Дел во реосигурување	Нето	Бруто	Дел во реосигурување	Нето	Бруто	Дел во реосигурување	Нето
1 Осигурување од незгода	27,609,230	-	27,609,230	22,058,734	-	22,058,734	49,667,964	-	49,667,964
2 Здравствено осигурување	34,552,787	-	34,552,787	13,267,404	-	13,267,404	47,820,190	-	47,820,190
3 Моторни возила(каска)	101,322,477	-	101,322,477	41,543,837	-	41,543,837	142,866,314	-	142,866,314
4 Шински возила(каска)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Воздухоплови	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Пловни објекти	441,000	113,336	327,664	155,700	-	155,700	596,700	113,336	483,364
7 Стока во превоз	556,254	39,925	516,329	-	-	-	556,254	39,925	516,329
8 Имот од пожар	28,195,455	8,513,460	19,681,995	16,078,582	2,869,016	13,209,566	44,274,037	11,382,476	32,891,561
9 Други осигурувања на имот	68,857,447	5,140,413	63,717,034	19,769,245	2,281,049	17,488,196	88,626,692	7,421,462	81,205,230
10 Одговорност-моторни возила	234,789,804	1,232,438	233,557,366	375,834,584	57,375,570	318,459,013	610,624,388	58,608,008	552,016,380
11 Одговорност-воздухоплови	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12 Одговорност-пловни објекти	467,515	-	467,515	-	-	-	467,515	-	467,515
13 Општа одговорност	3,739,340	1,361,271	2,378,069	4,125,220	3,004,000	1,121,220	7,864,560	4,365,271	3,499,288
14 Осигурување на кредити	312,694	322,910	(10,216)	982,512	982,512	(0)	1,295,206	1,305,422	(10,216)
15 Осигурување на гаранции	975	-	975	-	-	-	975	-	975
16 Финансиски загуби	2,108,911	204,951	1,903,960	-	-	-	2,108,911	204,951	1,903,960
17 Правна заштита	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18 Туристичка помош	6,210,182	-	6,210,182	9,377,327	-	9,377,326	15,587,508	-	15,587,508
0 Вкупно	509,164,071	16,928,704	492,235,367	503,193,144	66,512,147	436,680,996	1,012,357,214	83,440,852	928,916,362

29. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ

	2023	2022
Долгорочни резервирања по основ на отпремнини за пензионирање и јубилејни награди	23,878,572	23,022,985
Вкупно	23,878,572	23,022,985

30. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ

	2023	2022
Обврски по штети	82,645	4,134,444
Останати обврски од непосредни работи на осигурување		96,159
Обврски кон Гарантен Фонд	1	1
Вкупно	82,645	4,230,603

31. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	2023	2022
Обврски за примени аванси по основ премија за осигурување и надомест на штети	10,850,935	9,628,231
Обврски кон вработени по основ на плати и придонеси	27,838,107	23,451,066
Обврски за провизија	6,418,738	4,284,787
Обврски по основ на законски пропишани давачки	4,911,534	4,538,451
Обврски кон добавувачи	4,948,700	7,251,279
Останати обврски	343,587	850,888
Обврски по основ на долгорочни и краткорочни кредити	80,623,173	-
Вкупно	135,934,774	50,004,703

32. ОПЕРАТИВЕН ЛИЗИНГ

Обврски по неотповиклив оперативен лизинг се следниве:

	2023	2022
Помалку од една година	1,682,866	1,639,260
Вкупно	1,682,866	1,639,260

33. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА

Согласно локалната законска регулатива, Групацијата вонбилансно евидентира резервација за пријавени штети по основ на непознати и неосигурани моторни возила и коресподентски штети. Средствата и обврските по овој основ на 31 декември 2023 година изнесуваат МКД 42,802,196 денари. Групацијата нема дополнителни обврски по овој основ

34. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ ЛИЦА

Салда и трансакции со САВА РЕ (матично друштво)

	2023	2022
Побарувања од реосигурувачите за удели во штети	11,774,788	8,201,955
Побарувања од реосигурувачите по основ на провизија	3,324,816	2,684,280
Обврски кон реосигурувачите	14,010,752	11,448,309
Дел за реосигурителот во бруто резерви за преносна премија	26,266,132	15,058,465
Дел за реосигурителот во бруто резерви за штети	79,740,649	61,012,719
Расход по основ на пренесена премија во реосигурување	91,265,904	63,146,442
Приход од удел на реосигурувачот во штети	23,163,898	43,917,084
Приход од провизија од реосигурување	11,940,073	8,546,494
Промена во резерви за преносна премија за делот на реосигурување	11,207,668	3,047,279
Промени во резервирани штети за делот на реосигурување	18,727,930	21,573,157
Одложена провизија за реосигурување	5,019,388	2,933,778
Останати побарувања	-	138,737
Расходи по камати	679,672	-
Обврски по кредити	80,623,173	-

Салда и трансакции со ентитети под заедничка контрола

	2023	2022
Побарувања по основ на премија	663,426	451,805
Останати побарувања	-	1,083,582
Обврски кон реосигурувачите	1,182,754	-
Дел за реосигурителот во бруто резерви за штети	-	89,884
Дел за реосигурителот во бруто резерви за преносна премија	-	-
Останати обврски	2,321,622	2,087,532
Расход по основ на пренесена премија во реосигурување	7,655,449	5,980,717
Промени во резервирани штети за делот на реосигурување	-	774,762
Промена во резерви за преносна премија за делот на реосигурување	-	-
Приходи по основ на премија за осигурување	1,310,649	829,385
Приход од провизија од реосигурување	535,881	418,650
Приходи од др. за осигурување по над. за обработка на услужни штети	246,907	375,690
Останати расходи	3,222,258	2,874,562
Бруто исплатени штети	909,015	721,347

Трансакции со клучниот менаџерски персонал

	2023	2022
Вкупен надомест на клучниот менаџерски персонал (вклучени во Трошоци за вработени)	10,402,644	9,433,624
Вкупно	10,402,644	9,433,624

35. ПОТЕНЦИЈАЛНИ И ПРЕЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

Судски спорови

Групацијата дејствува во областа на осигурувањето и е предмет на судски постапки кои произлегуваат од нејзиното редовно работење. Тие се предмет на детална анализа од страна на Групацијата и врз основа на очекуваниот исход се вклучени во резервите за пријавени штети (види белешка 28). Во дополние Групацијата е предмет на судски постапки кои не произлегуваат од договори за осигурување. Раководството не верува дека крајниот исход од овие постапки ќе има негативно материјално влијание на резултатите на Групацијата.

Неизвесни даночни обврски

Консолидираните финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Групацијата подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во период од 5 години од поднесување на даночната пријава за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски коишто во оваа фаза не може да бидат утврдени со разумна точност. Сепак, раководството на Групацијата смета дека не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат материјално значајни обврски по овој основ.

Преземени обврски

До датумот на изготвување на финансиските извештаи, Групацијата нема преземени обврски.

36. УСОГЛАСЕНОСТ СО ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

На 31 декември 2023 година Групацијата е усогласено со барањата на Законот за супервизија на осигурување во врска со покривање на маргина на солвентност, пропишаните лимити за вложувањата на капиталот утврден во согласност со Законот за супервизија на осигурување како и средствата кои ги покриваат техничките резерви. Друштвото има доволно средства за покривање на техничките резерви и покривање на капиталот во целост.

37. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

По денот на изготвување на Билансот на состојба не се случиле настани од материјално значење, а кои имаат влијание на финансиските извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023

ПРИЛОГ 1– ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

SAVA
OSIGURUVANJE

КОНСОЛИДИРАН ГОДИШЕН
ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО ЗА
2023 ГОДИНА НА САВА
ОСИГУРУВАЊЕ АД СКОПЈЕ

Содржина:

I.	ОБРАЌАЊЕ НА УПРАВАТА	4
II.	ИЗВЕШТАЈ ЗА УПРАВАТА НА ДРУШТВОТО	6
1.	ПОДАТОЦИ ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ	7
2.	РАКОВОДНИ ЛИЦА	10
III.	ДОСЕГАШЕН И ИДЕН РАЗВОЈ НА ДРУШТВОТО.....	11
3.	ИСТОРИЈА НА ДРУШТВОТО	12
3.1.	Најважни настани на Друштвото.....	12
3.2.	Најважни настани во 2023 година	14
4.	РАЗВОЈ ВО 2023 И ОЧЕКУВАН РАЗВОЈ ВО 2024	15
4.1.	Визија, мисија и вредности	15
4.2.	Профил на Друштвото	15
4.3.	Дејност на Друштвото	17
4.4.	Позначајни случувања за 2023 година	19
4.5.	Развој во 2023	19
4.6.	Очекуван иден развој во 2024.....	20
4.7.	Опис на главните опасности и несигурности со кои се соочуваше Друштвото	21
5.	КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ.....	22
5.1.	Стретешки насоки на Друштвото	22
5.2.	Исполнување на деловните цели	23
5.3.	Овластени ревизори	24
5.4.	Материјални фактори на ризик	24
5.5.	Зделки со заинтересирана страна	27
5.6.	Големи зделки	28
5.7.	Измени во основната главнина и во резултатите за извештајниот период.....	28
5.8.	Промена во сопственичката структура.....	28
5.9.	Акционерски капитал и сопственичка структура.....	28
5.10.	Организациона шема	31
5.11.	Подружници на Друштвото	31
5.12.	Податоци за продажната мрежа	33

6.	ОПИС НА СОСТОЈБАТА ВО СТОПАНСТВОТО	34
6.1.	Макроекономски движења во 2023 и очекувања во 2024	34
6.2.	Осигурителен пазар	39
IV.	АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА САВА ОСИГУРУВАЊЕ АД СКОПЈЕ	42
7.	КЛУЧНИТЕ ИНДИКАТОРИ НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО	43
7.1.	Најважни финансиски показатели за 2023 година.....	43
8.	ПРЕМИЈА.....	44
8.1.	Број на склучени договори за осигурување.....	44
8.2.	Полисирана премија	45
8.2.1.	Бруто полисирана премија по класи на осигурување.....	45
8.2.2.	Структура на бруто полисирана премија	46
8.2.3.	Полисирана премија по дистрибуциски канали.....	47
9.	ШТЕТИ.....	48
9.1.	Број на ликвидирани штети.....	48
9.2.	Износ на ликвидирани штети.....	49
9.2.1.	Ликвидирани штети по класи на осигурување	49
9.2.2.	Структура на штети.....	51
9.2.3.	Ликвидирани штети по дистрибуциски канали.....	52
9.2.4.	Штети / премија (loss ratio).....	53
10.	РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ	54
10.1.	Број на резервирани штети	54
10.2.	Износ на резервирани штети.....	55
10.2.1.	Бруто резервирани штети.....	55
10.2.2.	Структура на бруто резервирани штети	56
11.	РЕОСИГУРУВАЊЕ	56
12.	ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ.....	58
12.1.	Бруто технички резерви	58
12.1.1.	Бруто технички резервации по класи на осигурување	58
12.1.2.	Структура на бруто технички резервации	59
12.2.	Нето технички резерви.....	60
12.2.1.	Нето технички резервации по класи на осигурување	60

12.2.2.	Структура на нето технички резервации.....	61
V.	АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА САВА СТЕЈШН ДООЕЛ СКОПЈЕ.....	62
13.	ПРОДУКЦИЈА НА ТЕХНИЧКАТА СТАНИЦА.....	63
VI.	КОНСОЛИДИРАНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ.....	64
14.	КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ.....	65
14.1.	Консолидиран резултат од работењето.....	65
14.1.1.	Образложение за финансиски резултат.....	66
15.	КОНСОЛИДИРАНА ФИНАНСИСКА ПОЛОЖБА.....	67
15.1.	Консолидирана актива и пасива.....	67
15.2.	Консолидиран капитал и резерви.....	68
VII.	ОСТАНАТИ ПОДАТОЦИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РАБОТЕЊЕТО.....	69
16.	УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ.....	70
16.1.	Стратешки насоки од областа на управување со човечки ресурси.....	70
16.2.	Клучни активности од областа на управување со кадри во 2021 година.....	70
16.3.	Вработување и структура на вработени.....	71
16.3.1.	Вкупен број на вработени во САВА осигурување а.д. Скопје.....	71
16.3.1.1.	Број на вработени во Друштвото врз основа на типот на вработеност (скратено/полно работно време).....	73
16.3.1.2.	Вработени во Друштвото врз основа на степенот на образование.....	73
16.3.1.3.	Вработени во Друштвото врз основа на возраст.....	74
16.3.1.4.	Вработени во Друштвото врз основа на пол.....	75
16.3.2.	Вкупен број на вработени во САВА Стејшн ДООЕЛ Скопје.....	75
17.	ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА.....	76

I. ОБРАЌАЊЕ НА УПРАВАТА

Почитувани акционери, деловни партнери, соработници и пријатели,

Со големо задоволство се обраќаме по успешната измината деловна година, горди на успехите и достигнувањата и благодарни до целиот тим со кој заеднички ги реализиравме планските цели.

Годината што измина за нас не беше вообичаена деловна година. Пред се, беше роденденска година - праславивме 30 роденден на Сава осигурување, заедно со Вас почитувани акционери, деловни партнери, соработници и пријатели и друштво го смени своето седиште. Оваа година беше посебена за нас, година во која работевме со целосна посветеност, професионалност и слух за потребите на нашите клиенти и вработени. Резултатите за 2023 година се пред се позитивен финансиски резултат од 7,4 мил денари со што ја потврдивме стабилната позиција на македонскиот осигурителен пазар. Бруто полисираната премија изнесува 1.258 милиони денари, што претставува раст од 17,2% во однос на минатогодишната реализација, притоа планираниот износ за 2023 е надминат за 12,9%.

Денеска Сава осигурување е модерна и современа компанија, секогаш подготвена да ги слушне потребите на нашите осигуреници, секогаш потготвена со нови продукти и нови услуги.

Би сакале да се осврнеме на неколку значајни карактеристики, кои претставуваат наш идентитет, на кој сме горди, кој не разликува од останатите осигурителни друштва и не мотивира се повеќе да вложуваме во нашите вистински вредности, да растеме, да се развиваме и тимски да постигнеме многу поголеми успеси во идниот период.

Фокус на нашите клиенти и соработници, кои во Сава осигурување препознаваат сериозен и стабилен партнер, со акцент на високо ниво на корпоративна култура, пред се заснована на транспарентно и тимско работење. Епитети кои ги оправдуваме со секојдневното, посветено работење, со континуираната комуникација, преку иновативните решенија со кои се олеснува процесот на соработка во секој сегмент од нашата дејност, преку сопствена станица за технички преглед, сопствен 24/7 контакт центар и сопствен асистентски центар за организација и координација на помош, преку креирање на осигурителни производи „по мерка“, преку брза и коректна исплата на штети, како и подготвеноста за брзи прилагодувања според потребите на нашите клиенти – бидејќи клиентот со нас, никогаш не е сам.

Фокус на вработените, единствено задоволен и исполнет тим, притоа поткрепен со квалитетно образование и искуство, може да понуди највисоко ниво на професионалност, соодветна понуда на осигурителни продукти, да го доближи осигурувањето до клиентите, притоа создавајќи позитивни искуства на клиентите во однос на целиот осигурителен процес, како и да допринесе за генерално чувство на пријатна работна атмосфера и здраво окружување. Оттаму, целосната посветеност кон вработените, вложување во нивната едукација и континуирана надоградба, преку бројни обуки, работилници и конференции, вложување во нивното задоволство, организирајќи друштвени настани, размена на искуства и создавање нови контакти на групациско ниво, тим билдинг, учество на спортски настани и корпоративни спортски игри. Во изминатиот период, голем дел од енергијата беше насочена кон развојот на нови сопствени кадри преку проектот Инкубатор, кој за нас е од исклучителна важност.

Фокус на дигитализација, оптимизација на интерните процеси и рационализација на трошоците, како неопходни процеси преку кои оптимално ги користиме нашите ресурси, ја збогатуваме нашата понуда и вредност и отвораме нови полиња и можности за натамошно развивање и подобрување. Постојано се стремиме да сме во чекор со новите промени, но не по секоја цена бидејќи секогаш им овозможуваме на нашите клиенти и осигуреници сами да го избераат начинот на комуникација со нас во рамките на секој сегмент на работењето.

Фокус на одржливиот развој, општествено одговорно дејствување – максимално посветени на проектот „Срце за светот“, организирани бројни настани за корпоративно волонтирање, грижа за средината, преку нејзино чистење и разубавување, активности во рурални средини, поддршка и помош на поединци и семејства на кои тоа им е потребно, крводарителски акции, активности за намалување на загадувањето, преку изоставување или постепено намалување на примената на сите практики во работењето, кои се штетни за средината, како и редовно следење на параметрите и трендовите на нашето подобрување во тој сегмент. Се вложуваат големи напори за будење на чувството и потребата за приклучување на секој поединец и стекнување на здрави навики кои ќе ни овозможат поубава средина за сите нас, свесни дека е тоа наша задача да бидеме добар пример и едукатор на нашите поколенија.

На крајот, оваа година беше година на предизвици и промени на кои најодговорно и најпрофесионално одговоривме, притоа остануваме убедени дека се движиме во вистинска насока за градење на подобра иднина за вработените, акционерите и за средината во која живеме.

Со тимот на Сава осигурување, кој и оваа година покажа дека е тим кој е спремен на се, тим кој е професионален и одговорен, подготвен за нови предизвици, нови промени и нови победи, со голема мотивација, се радуваме на годината која доаѓа и потполно спремни да ги реализираме плановите.

Искрено,

Ивршен директор,
Кристијан Лешков

Главен Извршен директор,
Мелита Гугуловска

II. ИЗВЕШТАЈ ЗА УПРАВАТА НА ДРУШТВОТО

1. ПОДАТОЦИ ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ

Одборот на Директори го сочинуваат седум членови во следниот состав:

МЕЛИТА ГУГУЛОВСКА, дипломиран градежен инженер, извршен член на Одборот на директори на Друштвото, родена на 20.11.1966 година во Скопје, Р.Северна Македонија, пол женски, државјанство: македонско, датум на првично именување 24.07.2017 година, со дадена согласност за нејзино именување од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување на ден 14.09.2017 година, продолжена на ден 31.10.2018 година, како и нова согласност за новиот четиригодишен мандат на Извршниот член од ден 12.08.2020 година, за период од 05.09.2020 година до 05.07.2024 година, вработена во САВА осигурување, а.д. Скопје на работно место Генерален директор, дејност: неживотно осигурување, не членува во органи на управување и надзорни органи во други правни лица.

На 2-тата Мелита Гугуловска во 2023 година и е исплатен вкупен износ од 5.576.384,21 денари по основ на плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права.

КРИСТИАН ЛЕШКОВ, дипломиран економист, извршен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 07.07.1982 година во Скопје, Р.Северна Македонија, пол машки, државјанство: македонско, датум на првично именување 25.12.2023 година, со дадена согласност за негово именување од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување на ден 25.12.2023 година, за период од 25.12.2023 година до 05.07.2024 година, вработен во САВА осигурување, а.д. Скопје на работно место Извршен директор, дејност: неживотно осигурување, не членува во органи на управување и надзорни органи во други правни лица.

На 2-динот Кристиан Лешков во 2023 година му е исплатен вкупен износ од 2.788.055,86 денари по основ на плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права.

РОК МОЉК, дипломиран економист, претседател и неизвршен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 20.04.1968 година во Постојна, Република Словенија, машки пол, без индивидуален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување, Државјанство: словенечко, датум на првично именување: 08.02.2012 година со мандат до 05.09.2020 година, како и реизбор со нов четиригодишен мандат од 06.07.2020 година до 05.07.2024 година. Г-дин Рок Мољк е член на Управата на *Illyria Kompania e Sigurimeve sh.a.* и *Illyria Life Kompania e Sigurimit të Jëtës, sh.a.* – Косово и член на надзорните органи на САВА Покојнинска, Република Словенија и САВА пензиско друштво а.д. Скопје. Вработен во Позаваровалница САВА Ре, д.д. Љубљана, Р.Словенија, на работно место Директор на деловен центар за осигурување, продажба и управување со групација.

МИЛАН ВИРШЕК, дипломиран правник, неизвршен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 05.11.1968 година во Љубљана, Република Словенија, пол машки, без индивидуален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување, Државјанство: словенечко, датум на првично именување: 25.03.2010 година со мандат до 05.09.2020 година, како и реизбор со нов четиригодишен мандат од 06.07.2020 година до 05.07.2024 година. Г-дин Милан Виршек е член на Управата на *Illyria Kompania e Sigurimeve sh.a.*, *Illyria Life Kompania e Sigurimit të Jëtës, sh.a.* – Косово и САВА Монтенегро а.д. Подгорица - Црна Гора и член на надзорните органи на САВА Покојнинска, Република Словенија и САВА пензиско друштво а.д. Скопје. Вработен во Позаваровалница САВА Ре, д.д. Љубљана, Р.Словенија, дејност: реосигурување, на работно место овластено лице од Управата.

ПЕТЕР СКВАРЧА, М-р за европски интеграции (дипломиран политиколог), неизвршен член на Одборот на директори, роден на 01.02.1975 година во Крањ, Република

Словенија, машки пол, Државјанство: словенечко, датум на првично именување: 12.04.2019 година со мандат до 05.09.2020 година, како и реизбор со нов четиригодишен мандат од 06.07.2020 година до 05.07.2024 година. Г-дин Петер Скварча е член на Управата на Позаваровалница Сава д.д. Љубљана и член на надзорните органи на Заваровалница САВА д.д. Марибор, Словенија, САВА неживотно осигурање Белград, Србија и САВА пензиско друштво а.д. Скопје, Македонија. Вработен во Позаваровалница САВА, д.д. од Љубљана, Р.Словенија, на работно место член на Управата.

НЕНАД ЈОВАНОВИЌ, Дипломиран машински инженер, неизвршен и независен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 21.06.1966 година во Љубљана, Република Словенија, машки пол, со индивидуален квартален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување во износ од 550 ЕУР во денарска противвредност, државјанство: македонско и словенечко датум на првично именување: 02.04.2019 година со мандат до 05.09.2020 година, како и реизбор со нов четиригодишен мандат од 06.07.2020 година до 05.07.2024 година. Тој е вработен како Генерален секретар на Одборот на оснивачи на Друштвото ЕКОН ЕЛЕКТРОН.

САШО ТОНЕВСКИ, М-р за управување со цивилно воздухопловство (дипломиран политиколог), неизвршен и независен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 07.06.1971 година во Скопје, Република Северна Македонија, пол машки, со индивидуален квартален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување во износ од 500 ЕУР во денарска противвредност, државјанство: Р. С. Македонија, датум на првично именување: 27.12.2019 година со мандат до 05.09.2020 година, како и реизбор со нов четиригодишен мандат од 06.07.2020 година до 05.07.2024

година. Тој е вработен и Управител на ТД Делфино Рент а Кар Доел и ТД Делфино Травел Агенци Доел.

2. РАКОВОДНИ ЛИЦА

- Сектор за продажба, Кристиан Лешков, директор;
- Сектор за развој и преземање на ризици,
- Сектор за штети (проценка и ликвидација) Јане Петровски, директор;
- Сектор за финансии и сметководство, Мирче Маринковиќ, директор;
- Сектор за општи и правни работи;
- Самостојна служба за внатрешна ревизија,
- Самостојна служба за контролинг, Јасминка Николовска, раководител;
- Самостојна служба за наплата на побарувања, Јасмина Џартова, раководител;
- Самостојна служба за актуарски работи;
- Самостојна служба за ИТ, Александар Михајлоски, раководител;
- Самостојна служба за управување со ризици и усогласност,
- Самостојна служба за човечки ресурси и
- Самостојна служба Контакт центар.

III. ДОСЕГАШЕН И ИДЕН РАЗВОЈ НА ДРУШТВОТО

3. ИСТОРИЈА НА ДРУШТВОТО

3.1. НАЈВАЖНИ НАСТАНИ НА ДРУШТВОТО

Година	Најважни настани
1993	САВА осигурување, а.д. Скопје е основано како а.д. за осигурување ТАБАК – Скопје, на основачкото собрание одржано на 24.12.1993 година, со почетен капитал од 1 милион германски марки или 1000 обични акции со вредност од 1.000 ДЕМ по акција. После успешно спроведената втора емисија на акции, во текот на 1994 и 1995 година обезбеден е дополнителен капитал, со што вкупната главнина изнесувала 2.530.000 ДЕМ или 1.265.000 ЕУР. Со резервирање на 66,9% од остварената добивка во 2001 година и преку издавање на трета емисија на акции во 2002 година, акционерскиот капитал е зголемен за 3.010 акции, или за дополнителни 1.505.000 ЕУР.
2006	Во 2006 година сопственичката структура била распределена на 21 акционер, а 10 од нив контролирале 81% од вкупниот број на акции.
2007	Во почетокот на 2007 година SAVA RE Љубљана го откупила мнозинскиот пакет на акции, а во Ноември 2007 година Друштвото го промени името во Акционерско Друштво за осигурување САВА ТАБАК.
2008	Во Јануари 2008 година извршена е четвртата емисија на акции во износ од 230.000 ЕУР, со која се емитирани 460 обични акции, со цел усогласување со новите измени и дополнувања на Законот за супервизија на осигурувањето. Со овие измени основачкиот капитал на Друштвото изнесува 3.000.000 ЕУР.
2011	На 10–ти Ноември 2011 година Друштвото се ребрендираше и го промени своето име во САВА осигурување а.д. Скопје. Со тоа Друштвото се унифицираше во својот корпоративен идентитет и лого со останатите придружни друштва на групацијата Сава Ре.
2013	Во август 2013 година Групацијата САВА РЕ стана сопственик на 100% од осигурителната компанија Заваровалница Марибор (Zavarovalnica Maribor) од Словенија, со што доживеа значајна трансформација и стана втората по големина осигурителна групација во регионот. Ова претставува остварување на важна стратешка цел – да се зацврсти позицијата на развиениот осигурителен пазар и да се воспостави бизнис модел кој е добро избалансиран во однос на локалните и светските трендови на осигурителниот пазар. Тоа се двата сегменти по кои групацијата ќе го очекува и најголемиот прилив, главно поради растот на премиите на осигурителниот пазар на Западен Балкан – чиј потенцијал е токму во неговата недоволна развиеност, а кој треба да обезбеди зајакнување на групацијата и поддршка на нејзината политика за дивиденда.
2014	На 22.12.2014 како целосна инвестиција на Друштвото беше основана станицата за технички преглед Сава Стејшн, која е уште една успешна приказна за словенечко-македонското партнерство и економска соработка. Сава Стејшн е нова членка на групацијата Сава Ре и проект на Сава осигурување а.д. Скопје. Станицата отпочна со работа во 2015 година со првичните резултати веќе ја зацврсти одличната позиционираност на Сава осигурување на македонскиот осигурителен пазар, но дава свој придонес во економскиот развој на општина Илинден, каде е лоцирана.
2015	Со вклучувањето на новата членка Заваровалница Марибор, групацијата од 2015 година планира значителен пораст на премијата и тоа, главно, на осигурителните пазари надвор од Словенија. Впрочем, главните цели на групацијата во наредните три години ќе бидат интеграцијата на осигурителниот пазар во Словенија и растот надвор од нејзините граници, поради што Сава Ре ќе биде во потрага по нови развојни можности во регионот.
2016	Во процесот на спојување на четири друштва за осигурување (Заваровалница Марибор, Заваровалница Тилија, Велебит осигурување и Велебит Животно осигурување), сите членови на групата Сава Ре се здружија и се формира нова осигурителна компанија под името Заваровалница Сава, д.д.
2017	На 24.07.2017 година, Собранието на акционери на Друштвото изгласа измени на Статутот на Друштвото, со кои бројот на членови на Одборот на директори на Друштвото се зголеми од постоечките 5 на 7 члена, од кои 3 извршни членови, 3 неизвршни и 1 неизвршен и независен член. На ден 12.12.2017 година Сава Ре д.д. Љубљана потпиша договор за купување на 100% од акциите на НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. Матичната куќа на САВА осигурување а.д. Скопје инвестира во развој на пензиското осигурување како дел од групацијата стратегија.

2018	<p>Во март 2018 година, матичната куќа на Групација - Сава Ре д.д. ја доби согласноста од Македонската агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), како и сите останати одобрености од надлежните институции за аквизиција на компанијата НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. Со тоа се исполнети сите потребни услови за остварување на купопродажниот договор од 12 декември 2017 година.</p> <p>На 13 март 2018 година со купување на Македонска берза, Сава Ре д.д. Љубљана се стекна со 21200 акции, односно 100% од акционерскиот капитал во НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. Со влегувањето на пазарот за пензиско осигурување во Република Македонија Сава Ре д.д. ја оствари својата стратегија за проширување на дејноста и зацврстување на својата позиција во Западен Балкан.</p> <p>Македонските членки на групацијата Сава Ре - Сава осигурување а.д. Скопје и Сава пензиско друштво а.д. Скопје склучија важен стратешки договор за соработка во делот на вршењето на работи на маркетинг на пензиски фондови во продажната мрежа на Сава осигурување а.д. Скопје.</p>
2019	<p>Во мај 2019 година Групацијата чија членка е САВА осигурување а.д. Скопје - брендот Сава Ре го замени со Sava Insurance Group на англиски јазик.</p> <p>На 53-тата седница на вонредно Собрание на акционери одржана на ден 03.01.2019 год. е донесена Одлука за измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Овие измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје се изготвени со цел воведување нова класа - осигурување на кредити.</p> <p>На Годишното Собрание на акционери на Друштвото 54-та седница одржана на ден 02.04.2019 година, Собранието донесе Одлука за измени на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Со овие измени на Статутот се врши промена односно зголемување на бројот на членови на Одборот на директори на Друштвото. Потоа, се усогласува Статутот со корпоративните барања на Групацијата во која Друштвото е членка. Во целиот текст на Статутот се вршат измени со цел поедноставување на содржината на Статутот на препорака на внатрешната ревизија на Друштвото, а во согласност со локалните законски и подзаконски прописи. Покрај наведеното, во целиот текст на Статутот се врши усогласување со Уставните амандмани со кои се изврши промена на Уставното име на државата.</p> <p>Исто така на 56-тата седница на вонредно Собрание на акционери на Друштвото, одржана на 27.12.2019 година, Собранието на Друштвото донесе Одлука за измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Овие измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје се изготвени со цел намалување на бројот на извршни членови на Одборот на директори од постоечките 3 (три) извршни членови на 2 (два) членови, со кое намалување вкупниот број на членови на Одборот на директори од постоечките 8 (осум) членови се намалува на 7 (седум) членови. Намалувањето на бројот на извршни членови е како резултат внатрешната кадровска политика.</p>
2020	<p>Во текот на 2020 година Друштвото успешно се справи со предизвиците на Корона кризата и ширењето на Корона вирусот, се прилагоди на нови дигитални начини на работење и го подобри развојот на дигиталните системи и ИТ решенија.</p> <p>Во 2020 година истече постоечкиот мандат на сите членови на Одборот на директори и истиот состав беше реизбран со нов четиригодишен мандат.</p>
2021	<p>Во текот на 2021 година Друштвото продолжи успешно да се справува со предизвиците на Корона кризата, нови регулаторни барања и продолжи да работи на нови дигитални начини на работење, развој на дигиталните системи и ИТ решенија.</p>
2022	<p>Одборот на директори на САВА осигурување а.д. Скопје на својата 20-та седница одржана на ден 21.03.2022 година, ја констатирал оставката на Генералниот директор и Извршен член на Одборот на директори г-динот Ило Ристовски кој функцијата ја вршеше до 31.03.2022 година. На истата седница Одборот на директори ја избра г-ѓата Мелита Гугуловска за Генерален директор и Извршен член на Одборот на директори која функцијата ќе ја врши почнувајќи од 01.04.2022 година.</p> <p>На Годишното Собрание на акционери на Друштвото 61-ва седница одржана на ден 21.04.2022 година, Собранието донесе Одлука за измени на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Со овие измени на Статутот се врши промена односно намалување на бројот на извршни членови на Одборот на директори на Друштвото. По промените се намалува вкупниот број на членови на Одборот на директори од 7 (седум) на 6 (шест) членови, од кои се намалија извршните членови од дотогашните 2 (два) на 1 (еден) извршен член.</p>
2023	<p>Во 2023 година Друштвото одбележа 30 години јубилеј и својот јубилеј го одбележа со повеќе настани во текот на годината и една централна јубилејна прослава.</p> <p>Почнувајќи од 01.12.2023 година Друштвото го смени своето седиште на нова локација на ул. Железничка бр.41 во нови деловни простори во бизнис центар Ентерпрајз во Центар, Скопје.</p> <p>Со измени на Статутот на Друштвото од 16.11.2023 година Одборот на директори на Друштвото се зголеми за 1 (еден) нов извршен член, односно од постоечките вкупно 6 (шест) членови на 7 (седум) членови. Новиот извршен член на Одборот на директори и Извршен директор на Друштвото е г-дин Кристиан Лешков, избран од редовите на вработените во Друштвото кој пред изборот успешно ја вршеше функцијата Главен оперативен директор. Г-динот Кристиан Лешков доби согласност од Агенцијата за супервизија на осигурување и почна да ја врши функцијата почнувајќи од 25.12.2023 година. Тој ќе биде одговорен за подрачјата на Секторот за продажба и Самостојната служба за наплата.</p>

3.2. НАЈВАЖНИ НАСТАНИ ВО 2023 ГОДИНА

јануари	<ul style="list-style-type: none"> САВА осигурување а.д. Скопје ја поддржа иницијативата на Агенцијата за супервизија на осигурување (АСО) и додели стипендија на еден од најдобрите 12 студенти на Економскиот факултет – Скопје
март	<ul style="list-style-type: none"> Генералниот директор на САВА осигурување а.д. Скопје, г-ѓата Мелита Гугуловска, присуствуваше на настан на Економскиот факултет во Љубљана (University of Ljubljana, School of Economics and Business) и пред студентите од Македонија, ги претстави можностите за вработување во САВА осигурување а.д. Скопје Како дел од иницијативата „Срце за светот“ вработени спроведоа акција за чистење, садење, уредување и збогатување и разубавување на просторот пред Дирекцијата
април	<ul style="list-style-type: none"> По повод Светскиот ден на здравјето, се поставија штандови на Градскиот плоштад во Скопје заедно со Biotek Poliklinika, каде поминувачите добиваа бесплатни медицински совети и корисни информации за придобивките од доброволното приватно здравствено осигурување
мај	<ul style="list-style-type: none"> Друштвото одржа Тим Билдинг за своите вработени после неколку години корона пауза на Попова Шапка каде вработените работеа на подобрување на вештините, спортуваа и се забавуваа
јуни	<p>Организација на Третата регата под слоганот „Заедно за иднината на езерото“ заедно со „Акватика Јахтинг“ Охрид - „Aquatica Yachting“ Ohrid со надеж за поубаво и почисто Охридско езеро!</p>
септември	<ul style="list-style-type: none"> Организација на „MTB Bistra Adventure 2023“ велосипедска трка 15 септември – Прослава на јубилеј 30 години САВА во Камник
ноември	<ul style="list-style-type: none"> По повод Денот на осигурувањето 1 ноември, САВА осигурување учествуваше во иницијативата на Агенцијата за супервизија на осигурување (АСО) за стипендирање на 14 студенти со висок просек на насоките за актуарство и математика, на државниот Природно-математички факултет при УКИМ во Скопје. крводарителска акција во соработка со Црвен крст
декември	<ol style="list-style-type: none"> Промена на седиштето на друштвото на нова современа модерна локација. Донации во СОС детско село, Учество во работилници на Црвен Крст за помош за бездомни лица со различни активности

4. РАЗВОЈ ВО 2023 И ОЧЕКУВАН РАЗВОЈ ВО 2024

4.1. ВИЗИЈА, МИСИЈА И ВРЕДНОСТИ

МИСИЈА	 <ul style="list-style-type: none"> • Обезбедуваме континуитет во сигурноста, ги следиме во чекор сите новитети и потреби на осигурителниот пазар, се со цел поуспешно и поефикасно работење на Друштвото. 	 <ul style="list-style-type: none"> • Да бидеме осигурително друштво кое на домашниот пазар ќе го препознаваат како сериозен партнер кој нуди услуги со највисок квалитет и сигурност. 	 <ul style="list-style-type: none"> • Ние сме посветени кон клиентите, иновативни, професионални и етични, ние сме успешни во работењето, одговорни кон околината, ние имаме приврзани и задоволни вработени и заедно го градиме угледот на Друштвото.
---------------	--	--	--

4.2. ПРОФИЛ НА ДРУШТВОТО

САВА осигурување а.д. со седиште во Скопје е подредено друштво на Позаваровалница САВА д.д Љубљана, која има доминантно учество од 93,86% во неговиот акционерски капитал.

Име:	САВА осигурување, а.д. Скопје
Седиште:	Ул. Железничка бр.41, 1000 Скопје
Телефон:	+389 (2) 5101 500
Телефакс:	+389 (2) 5101 502
Web страна:	www.sava.mk
Матичен број:	4778529
Основна дејност:	Неживотно осигурување
Година на основање:	1993
Основен капитал:	234.072.672 МКД (3.805.905 ЕУР)
Број на обични акции	18.326
Удел во капиталот:	Позаваровалница Сава, д. д. Љубљана: 93,86%
Органи на управување:	
Генерален директор:	Мелита Гугуловска

Извршен директор:	<i>Кристиан Лешков</i>
Одбор на директори:	
Претседател:	<i>Рок Мољк</i>
Членови:	<i>Милан Виршек</i>
	<i>Петер Скварча</i>
	<i>Ненад Јовановиќ</i>
	<i>Сашо Тоневски</i>
	<i>Мелита Гугуловска</i>
	<i>Кристиан Лешков</i>
Управувачка поврзаност:	<i>Подредено друштво</i>

На 02 јануари 2015 година, Друштвото вложи 12.300.000 денари како основачки влог во нов субјект, Сава Стејшн ДООЕЛ Скопје (“подружница”). Основната дејност на новата подружница е техничко испитување и анализа на моторни возила. Сава Стејшн ДООЕЛ Скопје својата дејност ја вршеше преку две подружници-станции за технички преглед во Илинден и Брвеница. Друштвото од 01.11.2022 година, својата дејност ја врши преку една подружница-станција за технички преглед во Илинден.

Име:	САВА СТЕЈШН ДООЕЛ Скопје
Седиште:	<i>Ул. Железничка бр.41, 1000 Скопје</i>
Телефон:	<i>+389 (2) 5101 500</i>
Телефакс:	<i>+389 (2) 5101 502</i>
Веб страна:	<i>/</i>
Матичен број:	<i>7005350</i>
Основна дејност:	<i>Технички преглед на возила</i>
Година на основање:	<i>2014</i>
Основен капитал:	<i>12.300.000 MKD</i>
Удел во капиталот:	<i>САВА осигурување а.д. Скопје – 100%</i>
Органи на управување:	
Управител:	<i>Александар Михајлоски</i>

4.3. ДЕЈНОСТ НА ДРУШТВОТО

САВА осигурување, а.д. Скопје обавува работи од дејноста на неживотно осигурување, со која обезбедува сигурност за клиентите, економска заштита на имотот, возилата и лицата од ризици и гарантира добро работење со капиталот.

Врз основа на Решение бр.18-23977/8-02 од 28.03.2003 година, Друштвото има дозвола за вршење на работи за осигурување во рамките на следните класи на осигурување:

- Осигурување од последици на несреќен случај-незгода;
- Здравствено осигурување кое не е покриено со задолжителното здравствено осигурување;
- Осигурување на моторни возила (каска);
- Осигурување на шински возила (каска);
- Осигурување на воздухоплови (каска);
- Осигурување на пловни објекти (каска);
- Осигурување на стоки во превоз (карга);
- Осигурување на имот од пожар и природни непогоди;
- Други осигурувања на имот;
- Осигурувања од одговорност од употреба на моторни возила;
- Осигурувања од одговорност од употреба на воздухоплови;
- Осигурувања од одговорност од употреба на пловни објекти;
- Општото осигурување од одговорност;
- Осигурување на кредити;
- Осигурување на гаранции;
- Осигурување од финансиски загуби;
- Осигурување на правна заштита;
- Осигурување на туристичка помош за лица кои се соочуваат со проблеми при патување.

Основната дејност на Друштвото е поврзана со:

- склучување и исполнување на договори за неживотно осигурување;
- склучување и исполнување на договори за соосигурување.

Работењето се одвива преку:

- Сектор за развој и преземање на ризици;

- Сектор за продажба;
- Сектор за штети;
- Сектор за финансии и сметководство;
- Сектор за општи и правни работи;
- Самостојна служба за внатрешна ревизија;
- Самостојна служба за наплата на побарувања;
- Самостојна служба за контролинг;
- Самостојна служба за актуарски работи,
- Самостојна служба за управување со ризици,
- Самостојна служба за ИТ,
- Самостојна служба Контакт центар и
- Самостојна служба за човечки ресурси.

Според обемот и видот на работата Секторите имаат оптимален капацитет за квалитетно извршување на работењето и располагаат со кадар кој има повеќегодишно искуство и знаење, потврдена стручност и компетентност за обавување на работите од областа на осигурувањето.

Стратешка определба на Друштвото е развој на своите вработени, подобрување на квалитетот и перформансите во осигурувањето и зголемување на учеството на осигурителниот пазар.

Делувањето на Друштвото е во согласност со принципите на корпоративното управување преку кое се изразува сигурност, доверба, транспарентност и рејтинг. Потврда за успешното работење се досегашните достигнувања на домашниот пазар и високата позиција во осигурителната дејност во државата.

4.4. ПОЗНАЧАЈНИ СЛУЧУВАЊА ЗА 2023 ГОДИНА

Во изминатата година Друштвото се соочи со бројни интерни и екстерни предизвици. Друштвото презеде голем број на мерки со цел неутрализирање на негативните ефекти, без притоа да се загрози стекнатата позиција на пазарот.

Во текот на 2023 година како позначајни случувања Друштвото би ги издвоило купопродажбата на Деловниот објект и реалокација на Дирекција во нов деловен објект. Со купопродажбата на Деловниот објект и одобриениот кредит од матичната компанија, Друштвото реализираше инвестициско вложување кое ќе биде предмет на наем во наредниот период.

Еднократен ефект кој беше значаен за работењето во 2023 година е Данокот на солидарност кој беше усвоен во месец Септември и кој имаше импликации на целокупното работење од причина што се третира како даночен признаен трошок.

Во изминатиот период големо значење се даде на рационализација на трошоците, како поле на кое може да се дејствува. За таа цел беа преземени одредени активности, континуирано следење на оперативните трошоци, реорганизација на продажната мрежа, затварање на подружници, рационализација на работните процеси во координација со одговорните лица, без притоа да се наруши ефикасноста и континуитетот на работењето.

Покрај сите случувања, Друштвото успеа да го одржи својот континуитет во работењето, реализирајќи раст на бруто полисираната премија од 17,2% во однос на 2022 и надминување на планираниот износ за 12,9%. Професионално и експедитивно се сервисираа барањата по штетни настани. Притоа, не се изостави фокусот кон клиентите, развивање на понудата, збогатување на комуникацијата и зголемување на клиентското задоволство. Се задржа целосната посветеност кон вработените, инвестирање во нивното знаење, компетенции и задоволство. Финално, 2023 годината ја завршуваме со позитивен финансиски резултат по одданочување во износ од 7.452.495 денари, што е показател за успешно справување со предизвиците со кои се соочивме и дополнителна мотивација за уште поуспешни идни периоди.

4.5. РАЗВОЈ ВО 2023

Со цел да ја задржиме стекнатата позиција и во услови на светска криза која во голема мера го забави стопанството и економскиот развој, поставивме стабилни односи, воведовме нови практики и брзо се вклопивме во новонастанатата ситуација. Притоа, и покрај многубројните промени во начините на работење, Друштвото одговори на сè поголемите барања на модерниот пазар и воедно го одржа волументот на работа и пласираше нови продукти.

Во текот на годината редовно беа разгледувани од страна на Одборот на директори извештаи за измени во правната регулатива во Република Северна Македонија, како и Извештаи за ревизија на усогласеноста на Друштвото со прописите и се следеше остварувањето на препораките дадени од

Службеникот за усогласеност со прописите (compliance officer). Беа усвојувани нови акти на деловна политика или се вршеше измена и дополнување на постоечките. Беа усвојувани нови интерни акти на Друштвото или се усогласуваа постоечките со измените во законската регулатива и со изменетите оперативни процедури.

Во своето работење перманентно ги следиме современите европски и светски трендови и воведуваме иновации во согласност со светските стандарди. Во фокусот на нашето работење и понатаму остануваат осигурениците, како и придонесот за развојот на економијата во земјата. Вложувањето во квалитетот, знаењето и вештините се компаративна предност и придобивка за клиентите/осигурениците, акционерите и вработените.

Друштвото во работењето се базира на следните вредности:

- Доверба и интегритет;
- Задоволство на клиентите;
- Продукти кои се формираат според потребите на клиентите;
- Грижа за угледот и напредокот на Друштвото;
- Користење на вкупните способности и капацитет, за развој и остварување на добри резултати во работењето;
- Задоволство и лојалност на вработените;
- Компетентност и одговорност во работењето;
- Транспарентност во работењето;
- Тимско и успешно работење.

4.6. ОЧЕКУВАН ИДЕН РАЗВОЈ ВО 2024

Како и во изминатите години и во 2024 година се планира развој на постоечките производи и воведување на нови продукти кои ќе ја зајакнат конкурентската предност на компанијата, при што квалитетот на понуденото покритие и понатаму останува носечки елемент на развојот.

Квалитетот на услугите и потребите на осигурениците секогаш ќе бидат на прво место во работењето на Друштвото, притоа на нашите осигуреници ќе им обезбедиме најдобри услуги и целокупен сервис во поглед на водење на осигурувањето и ризикот.

Посветеноста кон вработените, континуираното вложување во нивните компетенции, знаења, поддржување на нивниот раст и развој и во идниот период ќе претставува клучен сегмент од кој веруваме дека произлегува квалитетот, стабилноста и растот на нашата компанија, воедно правејќи ја Сава осигурување посакувана средина за вработените, клиентите и соработниците.

Дејствувањето на Сава Осигурување во 2024 година е во насока на исполнување на поставените стратешки цели за периодот 2024-2028, кои се во склоп на остварување на главните приоритети на Групацијата Сава. Во нашиот фокус и понатаму се нашите клиенти и нашата цел е понуда на најсоодветен осигурителен прозивод и севкупно позитивно искуство, што во целост ќе одговори на нивните потреби, преференции и во крајна линија ќе доведе до задоволни осигуреници. Значајно внимание се посветува на дигитализацијата, на новите форми на работење кои ги наметнува новото време со кое постојано држиме чекор, притоа ги користиме сите предности што овие новитети ги нудат, што ни овозможува конкурентност на пазарот и ни дава можност да ние самиот го трасираме нашиот пат, притоа да наметнуваме нови трендови и очекувања од осигурителната дејност.

4.7. ОПИС НА ГЛАВНИТЕ ОПАСНОСТИ И НЕСИГУРНОСТИ СО КОИ СЕ СООЧУВАШЕ ДРУШТВОТО

Во 2023 година на македонскиот осигурителен пазар, кој се уште спаѓа во категоријата на неразвиени осигурителни пазари, се повеќе се чувствува силна конкуренција и борба на пазарот. Покрај силната конкуренција, САВА осигурување успешно се бори на пазарот, остварува континуитет во работењето и заклучно со четвртиот квартал на 2023 година го зазема четвртото место според вкупната бруто полисирана премија во Република Северна Македонија со 10,6% пазарно учество.

Очекуваме конкуренцијата и во наредниот период да биде силна, беспопштедна и поагресивна, поради што ќе биде неопходно да се инвестира многу повеќе во развојот, квалитетот и маркетингот.

Главни оперативни опасности со кои се соочивме во 2023 година:

- последиците од војната, енергетската криза;
- нелојална конкуренција;
- инфлација;
- ниска куповна моќ;
- мал финансиски пазар;
- низок степен на ликвидност на стопанските субјекти;

- општ тренд на намалување на премиските стапки, особено за учество на тендерите, кои ја кршат економската логика и рентабилноста на работењето;
- општ тренд на зголемување на просечната провизиска стапка на пазарот.

5. КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

5.1. СТРЕТЕШКИ НАСОКИ НА ДРУШТВОТО

Во 2023 година активно се работеше на усовршување на дигитализацијата на процесите, воведување современи методи и организација на работењето, но истовремено и на подобрување на квалитетот на осигурувањето. Исто така, динамично се развиваше процесот на воспоставување на сигурни и доверливи односи со клиентите. Проектот за непосредно и системско поврзување со осигурениците и задоволување на нивните интереси, односно обликување на процесот на работење според потребите и интересите на клиентите, успешно се развива и останува важна задача и во идниот период.

И понатаму ќе се развиваат конкурентските предности на пазарот, ќе се вложува во квалитетот на понудите и во продажната мрежа. Во технологијата на работењето ќе се имплементираат нови современи методи на работење, но пред се ќе се вложува во знаењето, вештините и односите со вработените. На овој начин ќе обезбедиме сигурна иднина за нашите клиенти, акционери и вработени.

Квалитетот на услугите и потребите на осигурениците секогаш ќе бидат на прво место во работењето на Друштвото, притоа на нашите клиенти (осигуреници) ќе им обезбедиме најдобри услуги, целокупно сервисирање од аспект на управување со осигурувањето и ризикот, како клучни фактори кои го гарантираат идниот развој, притоа традицијата и високиот рејтинг, заедно со кадровската екипираност, се основа за натамошен успешен развој на САВА осигурување.

Долгорочни развојни цели на Друштвото:

- Постојан развој и раст на Друштвото како афирмирана осигурителна компанија, која е силно етаблирана на македонскиот пазар;
- Заштита на интересите на акционерите, осигурениците и на вработените, одржување и зголемување на стабилноста и финансиската моќ;
 - Поефикасно и подинамично работење и целосна ориентираност кон корисниците и пазарот;
 - Зголемување на квалитетот и на финансиската сила на Друштвото;
 - Зголемување на довербата и рејтингот на Друштвото и подобрување на перформансите на Друштвото;
 - Унапредување на работењето и развивање модел на корпоративно управување.
 - Фокус кон клиентите (CRM)
 - Надоградба на контакт центарот / асистентскиот центар, проширување на НПС интервјуата во продажба, воспоставување на интегрирани датотеки за клиентите, користење на најдобрите маркетиншки стратегии на понуда, уредување на базите на податоци на клиенти;

- Развој на постоечките и воведување на нови канали на продажба
 - Унапредување на соработката со НЛБ Банка Скопје и потпишување на договор со помала банка, понатамошен развој на сопствената продажна мрежа преку дополнителни активности за „инкубаторот“;
- Развој на нови производи и услуги во осигурувањето
- Развој на нови и постоечките помошни услуги
 - Отварање на една нова техничка станица;
- Препознавање на пазарот и употреба на модерни пристапи и нови технологии за продажба
 - Дополнување на продукти на листата за online продажба и зголемување на активностите на социјалните мрежи;
- Развој на осигурување во соработка со технолошки, иновативни и специјални партнери
- Подобрување на продуктивноста и економичноста
 - Понатамошен развој на безхартиеното работење (Писарница) и web услуги (развој на API)
- Синергија со другите компании во осигурителната Групација Сава:
- Лиценцирање на продавачи за СПД производ: наша цел е лиценцирање на најмалку 50 продавачи за СПД производи – моментално имаме 40 лиценцирани продавачи, со поставување на индивидуален план по продавач и по продукт на СПД-во. Развој на заеднички call center.
- Пакет производ СО & СПД: Незгода + Здравствено осигурување + Пензиски производ. Формирани тимови за продажба во зависност од големината на клиентите.
- Заедничко вработување: за специјални сегменти на работењето како на пример Човечки ресурси, Актуарство, Усогласување со прописи, Набавки, да се оди со ангажман поделба на вработените, односно еден вработен да работи за двете друштва.

5.2. ИСПОЛНУВАЊЕ НА ДЕЛОВНИТЕ ЦЕЛИ

Забавениот глобален раст кој се должи на светската економска криза, ефектите од војната помеѓу Украина и Русија, енергетската криза, продолжи и во 2023 година. Друштвото успеа да одговори на сите предизвици и промени се со цел постигнување на зададените цели во своето работење.

Реализираната бруто премија во износ од 1.258.025.842 денари го надминува усвоениот план на Друштвото за 2023 година за 12,9%, додека во однос на минатата година реализиран е раст од 17,2%. Во однос на планот на бруто ликвидации имаме надминување за 16%, во однос на минатата година (+21%).

Главните активности беа насочени кон остварување на следните принципи во осигурителното работење:

- Квалитетни услуги кои ќе ги задоволат потребите на осигурениците;
- Постојана ликвидност во работењето;
- Задржување на постоечкиот обем на работа и зголемување на осигурителното портфолио со придобивање на нови осигуреници;

- Афирмирање на работењето, обезбедување поповолни услови на осигурување, работа според пазарните услови и постоечката конкуренција;
- Максимална сигурност во исплатата на штетите на осигурениците и нивна што пореална проценка, со цел заштита и задоволување на интересите на осигурениците;
- Зголемување на ангажираноста, професионалноста и лојалноста на вработените во вршењето на осигурителните услуги;
- Прилагодување на условите и тарифите во согласност со техничкиот резултат;
- Развивање и јакнење на софтверската поддршка;
- Одржување на финансиската стабилност и обезбедување на профит за акционерите и за Друштвото.

5.3. ОВЛАСТЕНИ РЕВИЗОРИ

Собранието на акционери на Друштвото на својата 64-та вонредна седница, одржана на ден 21.07.2023 година донесе Одлука, Друштвото за ревизиски, консалтинг и даночни услуги ДИЛОИТ ДОО Скопје да изврши ревизија на Годишната сметка и финансиските извештаи на Друштвото за деловната 2023 година. Врз основа на Одлуката, Друштвото побара и доби согласност од Агецијата за супервизија на осигурување за овластениот ревизор Друштвото за ревизиски, консалтинг и даночни услуги ДИЛОИТ ДОО Скопје да врши ревизија за деловната 2023 година.

5.4. МАТЕРИЈАЛНИ ФАКТОРИ НА РИЗИК

САВА осигурување ја креира политиката за управување со ризиците согласно прописите за управување со ризиците на Групацијата и според Законот за супервизија на осигурување, водејќи сметка за потребното ниво на обемот на капиталот, маргината на солвентноста, износот на техничките резерви, вредноста на средствата, вложувања и локализацијата на средствата кои ги покриваат техничките резерви.

Службата за управување со ризици ги идентификува, мери и проценува ризиците на кои е изложено Друштвото во своето работење, односно управува со истите така што се обезбедува трајно одржување на степенот на изложеност на ризици, без притоа да го загрози капиталот и работењето на Друштвото. Воедно, обезбедува соодветна заштита на интересите на осигурениците, корисниците на

осигурувањето, третите оштетени лица и другите доверители на Друштвото, во согласност со Законот, Политиката за управување со ризици и внатрешните акти на Друштвото.

Во 2023 година Друштвото продолжи да работи во услови предизвикани од светската инфлација и геополитички нестабилности на регионот на Европа и нестабилноста предизвикана од природни катастрофи на пазарот на осигурување и истите влијааа на работењето и оценувањето на ризиците. Во 2023 година започнатата геополитичка криза која беше предизвикана од војната во Украина и која го дестабилизираше пазарот и понудата и побарувачката на основните животни продукти, што се одрази и на целокупната потрошувачка во општеството се надолжни со уште една војна и конфликт на Блискиот Исток, кој сепак немаше ценовни шокови како војната во Украина. Во доменот на локалните најголеми фактори кои што влијааа во зголемувањето на одредени ризици се нелојалната конкуренција и послабата куповна моќ на осигурениците предизвикана од почетокот на годината со нагорен раст на инфлацијата од претходната година, која со себе повлекува зголемување на каматни стапки од страна на Народната банка. Дополнително како предизвик се јавуваа и зголемените цени на сите енергенти кои влијаат на секојдневно функционирање на граѓаните и компаниите кое во текот на годината полаку се стабилизираше. Навременото детектирање на сите овие ризици и областите кои имаа најголемо влијание за работењето на Друштвото допринесе за минимизирање на последиците и одржување на процесот на работа во границите на нормалното работење. Поради тоа и изложеноста на ризиците во Друштвото оваа година беше на исто ниво како од претходната година. Во процесот на оценување на ризиците секогаш беа вклучени и влијанијата на горенаведените фактори за зголемувањето или намалувањето на ризикот и мерките кои се преземаат за негово регулирање. Управувањето и оценувањето на ризиците во изминатиот период беше во согласност со измените на законската регулатива донесена од законодавецот и регулаторот (АСО).

Во директна корелација со падот на Бруто домашниот производ и инфлацијата, Друштвото предвиди оперативен ризик од пад во своето работење кој не се случи. Сите класи на осигурување почнаа да се продаваат исто како и пред Пандемијата и од аспект на продажба немаме намалено побарување на одредени класи на осигурување, како зелената карта, патничкото осигурување и транспортот и овие класи на осигурување се продаваа без ограничувања и беше забележан раст во целокупната премија во однос на претходната година. Доста забележително за 2023 година е инфлацијата на штети во класата на Каско осигурување поради еноормниот раст на цените на делови за новите автомобили и инфлацијата во штети на ДПЗО осигурување поради зголемени трошоци на медицинските услуги. Во периодот кој следи не очекуваме на кој било начин да биде загрозна солвентноста на компанијата, стапката на солвентност на компанијата останува висока. Целокупната макроекономска и инфлацијска криза немаше голем импакт на пазарните ризици, но и минимален импакт на ликвидносните ризици. Исто така, сметаме дека ликвидносниот ризик во компанијата е

добро управуван и не очекуваме значително зголемување на овој ризик во следните 12 месеци, така што претпоставката за функционална компанија продолжува да важи. Нашата претпоставка се заснова на готовинскиот тек што се очекува од основната дејност и составот на инвестициското портфолио, што може да обезбеди доволна ликвидност за долг период на тешки услови.

Постојаните следења на состојбите и трендовите од страна на Управата доведоа до стабилно работење и брзи реакции и прилагодувања на новите ситуации.

Управата смета дека неизвесноста поврзана со инфлаторните и макроекономски предизвици остануваат присутни и во 2024 година, но со помал интензитет и целокупното работење ќе продолжи да се одвива во не' толку поволна економска ситуација предизвикана од зголемени трошоци и послаба куповна моќ на населението, но сепак се очекува раст на целокупната премија и стабилно работење на Друштвото.

Процедурите, инструкциите, постапките и дејствата со кои Друштвото управува со ризиците опфаќаат квалитативен и квантитативен начин на управување со истите.

Управувањето со ризиците е во согласност со прописите, правилата на структурата, добрите деловни обичаи и деловната етика.

Друштвото во своето работење е изложено на следните ризици:

- Ризик од неисполнување на обврски од договорени страни
- Ризик од осигурување
- Пазарен ризик
- Оперативен ризик
- Ликвидносен ризик
- Стратегиски ризик

Самостојната служба за управување со ризици заедно со Органот на управување на Друштвото преземаат мерки за отстранување на наведените ризици и со нив управуваат на следниов начин:

Ризик од осигурување - Друштвото ги елиминира и смалува ризиците на осигурување на тој начин што се прави адекватна процена на ризикот кој се превзема во осигурувањето. Воедно, Друштвото се грижи за адекватно одредување на премијата, како од аспект на висината, така и во однос на структурата.

САВА осигурување адекватно го утврдува и нивото на самопридржајот, при што вишокот на ризик над самопридржајот го пренесува во реосигурување. Друштвото настојува да избере оптимално реосигурување и при тоа многу се води сметка за рејтингот на реосигурувачот.

Исто така, Друштвото адекватно ги утврдува техничките резерви, при што, како и до сега, на овој ризик му се пристапува со големо внимание. Ова се обезбедува со употреба на прилагодени актуарски методи и анализи.

Пазарен ризик - При прилагодувањето, спрема барањата на корисниците на услугите од осигурувањето, Друштвото води сметка за нивната адекватност. Воедно, Друштвото се спротиставува на нелојалната конкуренција, во согласност со прописите, кои ја регулираат оваа област. САВА осигурување ги превзема сите можни мерки да обезбеди адекватно управување со имотот и обврските. При тоа, посебно се води сметка да се обезбеди адекватна заштита од промена на каматните стапки, промена на цената на хартиите од вредност, промена на цената на недвижностите и др.

Оперативен ризик - Друштвото перманентно ги проверува внатрешните процедури и прописи, со што се отстрануваат и намалуваат можностите за пропусти во работењето. Воедно, се настојува на добра организациска поставеност и систематизација на работните места.

Ликвидносен ризик - Друштвото перманентно ја следи солвентноста и ликвидноста на компанијата во работењето, соодветно управува со средствата и обврските. Врши правилна проценка, евидентирање, презентирање и транспарентност во објавување на вредноста на средствата, изворите на средства, како и приходите, расходите и резултатите од работење.

Ризик од неисполнување на обврски од договорните страни - Друштвото перманентно го следи ризикот од неисполнување на обврските - ризик дека издавачот на обврзници нема да е во можност во целост да ја подмири обврската, неисполнување на обврски по договори за реосигурување и др. Исто така континуирано се следи ризикот од намалување на кредитниот рејтинг на комингентите.

Стратегискиот ризик - Друштвото го контролира и управува на тој начин што врши следење и отстранување на можностите од појава на ризик од неочекуван пад на вредноста на компанијата како резултат на негативен ефект од менаџерска одлука, промени на бизнис средината како и промена во развојот на пазарната економија.

Постојниот информатички систем постојано се надградува и прилагодува спрема потребите на Друштвото.

5.5. ЗДЕЛКИ СО ЗАИНТЕРЕСИРАНА СТРАНА

Друштвото во 2022 година изврши избор на реосигурителна компанија со цел да обезбеди реосигурително покритие за деловната 2023 година при што ќе бидат склучени повеќе договори за реосигурување со Позаваровалница САВА д.д. кои се однесуваат на 2023 година со кои се врши реосигурување на ризиците на САВА осигурување кои се над максималното покритие на компанијата.

5.6. ГОЛЕМИ ЗДЕЛКИ

Во 2023 година Друштвото склучи голема зделка со продавач Друштво за производство, трговија, услуги и градежништво Адора Инженеринг ДООЕЛ Скопје, за купување на недвижен имот во Скопје.

5.7. ИЗМЕНИ ВО ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА И ВО РЕЗУЛТАТИТЕ ЗА ИЗВЕШТАЈНИОТ ПЕРИОД

Во 2023 година не настанале промени во основната главнина на Друштвото, па соодветно на тоа немало никакво влијание од таков карактер на резултатите на Друштвото.

5.8. ПРОМЕНА ВО СОПСТВЕНИЧКАТА СТРУКТУРА

Во 2023 година нема промена во акционерската структура на САВА осигурување а.д. Скопје.

5.9. АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ И СОПСТВЕНИЧКА СТРУКТУРА

На ден 31.12.2023 година акционерскиот капитал на САВА осигурување а.д. Скопје изнесува 3.805.905 ЕУР. Акционерскиот капитал на САВА осигурување е поделен на 18.326 обични акции со номинална вредност на 1 акција од 207,68 ЕУР. Една обична акција дава право на еден глас во Собранието на акционери на САВА осигурување, а.д. Скопје. Акционерите - сопственици на обични акции од САВА осигурување, а.д. Скопје ги имаат следниве права од акциите, и тоа:

1. Право на глас во Собранието на Друштвото,
2. Право на исплата на дел од добивката (дивиденда) и
3. Право на исплата на дел од остатокот на ликвидационата, односно стечајната маса на Друштвото.

Табела 5.9.1. Акционерска структура

Акционер	Број на акции	Номинална вредност на акциите (eur)	Структура %
Позаваровалница САВА Д.Д. Словенија, Љубљана	17.201	3.572.268	93,86%
Друштво за услуги МТ ДОО Штип – во стечај	920	191.064	5,02%
Крсте Таневски	135	28.037	0,74%
Премиум Инвест Дооел Увоз-Извоз Скопје	46	9.553	0,25%
Југотутун АД Скопје	13	2.700	0,07%
Ѓорѓи Јованов	11	2.284	0,06%
ВКУПНО	18.326	3.805.905	100,0%

Членовите на Одборот на директори немаат сопственост на акции во акционерскиот капитал на САВА осигурување.

Табела 5.9.2. Учество на правни и физички лица во акционерската структура

Акционери	Број акции	% во сите издадени акции
Правни лица	18.180	99,2%
Физички лица	146	0,8%
Фондови	-	/
ВКУПНО	18.326	100,0%

Денес САВА осигурување е дел од групацијата на САВА осигурителна група која е една од најголемите осигурителни групации во Централна Европа. Привилегијата да се биде дел од ваква групација е многукратна. Покрај сигурноста која ја има клиентот, тука е и многугодишното искуство во осигурителната сфера, но и перспективата за воведување на нови развојни начини на продажба на нашиот осигурителен пазар.

Изминатите периоди не потсетија на комплексноста на управувањето со ризикот, што всушност е задача која што никогаш не е завршена. Исто така, се испостави дека глобализацијата сепак содржи позитивни и негативни импликации за речиси секоја економија и секоја компанија.

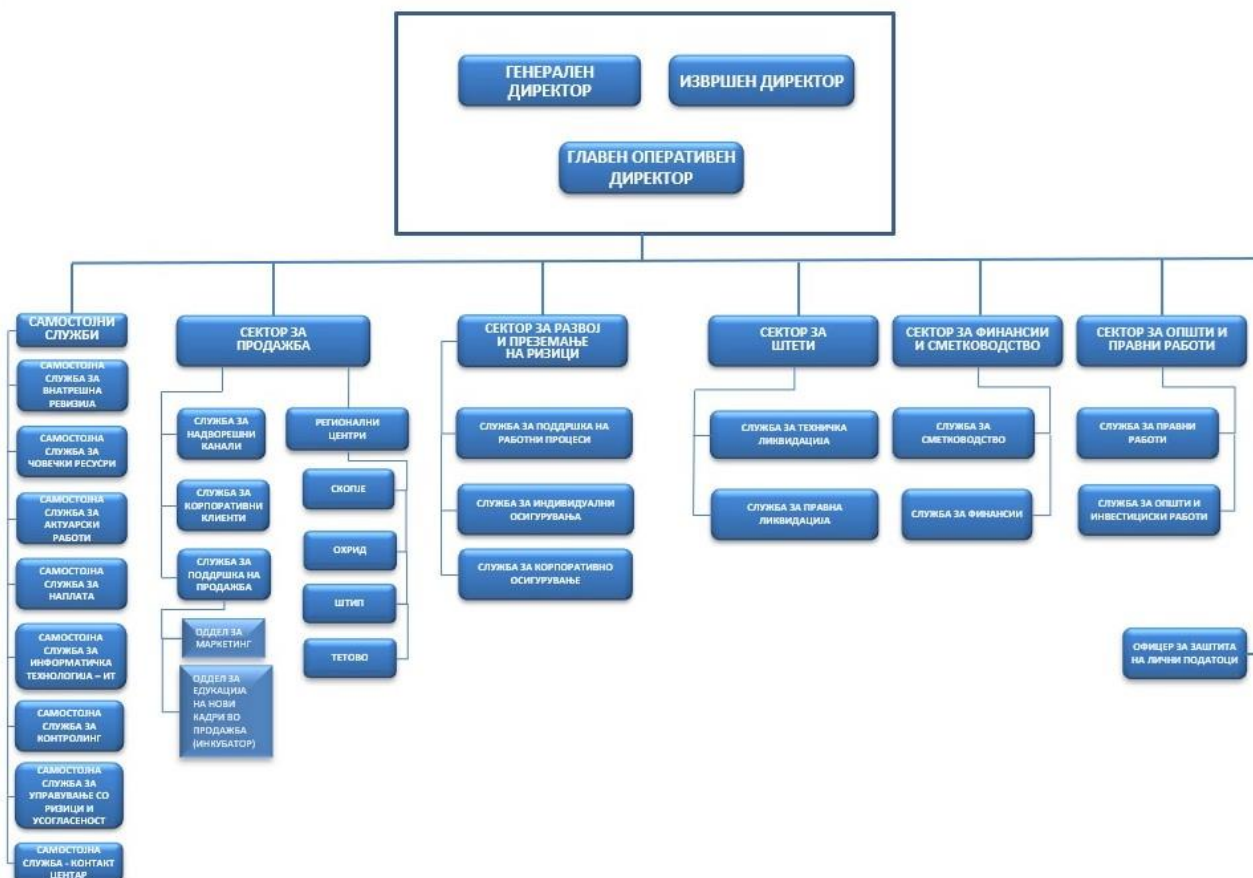
САВА осигурителната група ја задржи својата бонитетна оцена во А со прогноза „стабилна“, според евалуацијата од компанијата S&P Global Ratings од септември 2023 година, и според AM Best со рејтинг А од септември 2023 година.

Слика 5.9.1. Групација Сава Ре

5.10. ОРГАНИЗАЦИОНА ШЕМА

Слика 5.9.2. - Организациона структура

5.11. ПОДРУЖНИЦИ НА ДРУШТВОТО

САВА осигурување а.д. Скопје на крајот на 2023 година располага со 37 подружници низ Република Северна Македонија, и тоа со следниве локации:

1. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Автокоманда*, со седиште во Скопје на ул.624 бр.1 Скопје
2. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Автобуска Станица*, со седиште во Скопје на ул.Никола Карев бр.20 Скопје
3. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Берово*, со седиште во Берово, на ул.23-ти Август бб Берово
4. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Битола*, со седиште во Битола, на ул.Борис Кидрич бр.8/1-1, Битола
5. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Велес*, со седиште во Велес, на ул.Владимир Назор бр.2 Велес
6. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Винаца*, со седиште во Винаца, на ул.Кирил и Методиј бр.23 Винаца,

7. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Гевгелија*, со седиште во Гевгелија, на ул.Маршал Тито бр.55 Гевгелија
8. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Гостивар 1*, со седиште во Гостивар, на ул.Гоце Делчев бр.22 Гостивар
9. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Грација*, со седиште во Скопје, на ул.Максим Горки бр.19 Скопје
10. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Делчево*, со седиште во Делчево, на ул.Булевар Македонија бб Делчево
11. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Илинден*, со седиште во Скопје, на ул.Трница бр.1 Скопје
12. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Каменица*, со седиште во Каменица, на ул.Александар Македонски бр.11/2-1 Каменица
13. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Карпош*, со седиште во Скопје на ул.Булевар Партизански одреди бр.62/2-13 Скопје
14. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кавадарци 1*, со седиште во Кавадарци, на ул.Ц. Поп-Ристов бр. 7 1/1-1, Кавадарци
15. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кичево*, со седиште во Кичево на ул.бул.Ослободување бр.81 Кичево
16. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кочани 1*, со седиште во Кочани на ул.29-ти Ноември бр.1-3 Кочани
17. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Куманово*, со седиште во Куманово, на ул.Ленинова бр.2 лок.4 Куманово
18. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Куманово 1*, со седиште во Куманово, на ул.Козјачка бр.7, Куманово
19. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Куманово 2*, со седиште во Куманово, на ул. 11-ти Октомври бр.1/3 Куманово
20. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Неготино*, со седиште во Неготино, на ул.Јане Сандански бр.23, Неготино
21. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид*, со седиште во Охрид, на ул.Булевар Туристичка бр. 36а Охрид
22. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид 1*, со седиште во Охрид, на ул.Јане Сандански бр.49, Охрид
23. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид 2*, со седиште во Охрид на ул.15-ти Корпус бр.93, Охрид
24. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Прилеп*, со седиште во Прилеп, на ул.11-ти Октомври бр.80 Прилеп
25. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Пробиштип*, со седиште во Пробиштип, на ул.Миро Барага бр.1 Пробиштип
26. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Радовиш*, со седиште во Радовиш, на ул.Булевар Александар Македонски бб Радовиш
27. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Ресен*, со седиште во Ресен, на ул.29-ти Ноември бр.30/ГТЦ Ресен
28. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Свети Николе*, со седиште во Свети Николе, на ул.Кумановска бр.66 Св.Николе
29. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица*, со седиште во Струмица, на ул.24-ти Октомври бр.46 Струмица
30. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица 2*, со седиште во Струмица, на ул.Климент Охридски бб Струмица
31. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица 3*, со седиште во Струмица, на ул.Населено место без уличен систем бр.246 с. Турново Струмица

32. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Тетово*, со седиште во Тетово, на ул.Јане Сандански бр.101 Тетово
33. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Тетово 1*, со седиште во Тетово, на ул.29-ти Ноември бр.108, Тетово
34. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Три Бисери Скопје*, со седиште во Скопје, на ул.Булевар Јане Сандански бр.7 ТЦ-Три Бисери Скопје
35. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Чаир*, со седиште во Скопје, на ул. Џон Кенеди бр.5/1-3, Скопје
36. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Чешиново-Облешево*, со седиште во Чешиново-Облешево на ул.Јоаким Крчовски бр.1 Облешево
37. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Штип*, со седиште во Штип на ул.Кеј Маршал Тито бб.

5.12. ПОДАТОЦИ ЗА ПРОДАЖНАТА МРЕЖА

САВА осигурување во Секторот продажба располага со добро развиена продажна мрежа на агенти, распоредени во 37 подружници на територија на Републиката.

Агентската мрежа во Скопје, ја базира својата продажна стратегија со акцент на физички лица и на мали и средни претпријатија, и тоа: осигурување на имот, возила, незгода и осигурување на имотот на вработените. Изградени се добри односи со осигурениците и во наредниот период не се очекуваат проблеми од аспект на продажбата, обнова на полиси и ширење на продажбата.

Продажбата се спроведува преку Секторот за продажба во Скопје, во подружниците во поголемите градови низ Републиката и продажните места - шалтери во помалите градови, и тоа со:

- 57 редовно вработени агенти;
- 64 надворешни агенти;
- 42 брокерски друштва;
- 2 деловни банки;
- 105 туристички агенции,
- 1 увозник на возила;
- 2 агенции за застапување во осигурување;
- и останати канали на продажба.

Агентите продолжија со добрата практика - еден вработен со еден клиент и можност за пружање целосна услуга од сите видови на осигурување. На вработените во Секторот за продажба овозможено им е целосно да се фокусираат на продажбата и на работата со клиентите. Нивните резултати програмски се евидентираат и врз основа на резултатите стимулативно се наградуваат.

Од овој начин на продажба има забележливи резултати и голем број на предности меѓу кои: унифицирано работење во сите центри на продажба - подружници, зголемен квалитет на услугата,

брзо, квалитетно и навремено изготвување на понудите и пресметките по електронски пат, ефикасна контрола на изготвените полиси, зголемена контрола во наплатата на полисираната премија и пред се остварени добри односи со клиентите. Воспоставената деловна соработка е доста успешна и резултира со зголемен број на договори и полиси.

6. ОПИС НА СОСТОЈБАТА ВО СТОПАНСТВОТО

6.1. МАКРОЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА ВО 2023 И ОЧЕКУВАЊА ВО 2024¹

Меѓународно економско окружување – Економската активност во светот засега е отпорна, но сè повеќе се чувствуваат ефектите од заострените глобални финансиски услови, слабиот раст на глобалната трговија и влошената доверба на деловните субјекти и на домаќинствата врз растот. Во еврозоната, којашто е наш најзначаен трговски партнер, економската активност стагнира во третото тримесечје од 2023 година на годишна основа, по растот од 0,6% во претходното тримесечје, што произлегува од падот на бруто-инвестициите и потрошувачката на домаќинствата. Инфлацијата на глобално ниво забави и во четвртото тримесечје од 2023 година, при поумерени притисоци од базичната инфлација. Ценовните притисоци предизвикани од домашни фактори, главно од растот на платите и профитите, постојат во повеќето напредни економии и поради нив инфлацијата може да се задржи над целното ниво на централните банки подолг период. На светските берзи, во четвртиот квартал цените на примарните производи имаа дивергентни движења, односно цената на нафтата забележа пад, а цените на неенергетските производи се зголемија. Во проекциите на Светската банка од јануари 2024 година се предвидува забавување на глобалниот економски раст и во 2024 година, по што се очекува негово умерено забрзување. Ризиците во однос на проектираниот глобален раст се главно надолни. Конфликтот на Блискиот Исток ги зголеми геополитичките ризици и ја зголеми

¹Преземено од Квартален извештај_декември 2022 на НБРМ
(https://www.nbrm.mk/content/MPI%20publikacii/Najnovi_makroekonomski_pokazатели_dekemvri_2022.pdf)

неизвесноста во однос на цените на примарните производи на меѓународниот пазар, со потенцијални негативни влијанија врз глобалниот економски раст и инфлацијата.

Во јануарските проекции на Светската банка, растот на глобалната економија за 2023 година е проценет на 2,6%, а за 2024 година е проектиран раст од 2,4%, што претставува забавување на растот трета година по ред и е одраз на ефектите од досегашното затегнување на монетарната политика на глобално ниво заради справувањето со инфлациските притисоци, заострените кредитни услови и анемичната глобална трговија и инвестиции. Во 2025 година, се предвидува умерено зајакнување на глобалниот економски раст, проектиран на 2,7%, во услови на очекувано натамошно забавување на инфлацијата, намалување на каматните стапки и засилување на растот на глобалната трговија.

Во еврозоната, којашто е наш најзначаен трговски партнер, економската активност стагнира во третото тримесечје од 2023 година на годишна основа (раст од 0,6% во претходното тримесечје), што претставува надолна патека на економскиот раст во изминатите година и половина.

Во четвртото тримесечје од 2023 година, вредноста на САД-доларот во однос на еврото забележа зголемување од 1,2% во однос на третото тримесечје, што главно е одраз на поповолните тенденции на американската економија, како и на повисоките каматни стапки во САД. Гледано на годишна основа, САД-доларот бележи депрецијација од 5,2%, изнесувајќи 0,93 евра, во просек, во овој период. Цените на примарните производи на светските берзи во четвртото тримесечје од 2023 година бележат дивергентни движења. Така, просечната цена на нафтата во овој период се намали на 77,1 евро за барел, со што е пониска за 2,5% во однос на третото тримесечје, односно за 11,5% на годишна основа. Надолната патека на цената на нафтата е поттикната од намалената побарувачка во напредните економии, и покрај одлуката за продолжување на периодот на намалена понуда на ОПЕК+ до крајот на годината и ризиците поврзани со снабдувањето поради конфликтот на Блискиот Исток. Од друга страна, цените на неенергетските примарни производи⁴ (изразени во евра) забележаа раст од 3,0% во однос на третото тримесечје. Гледано по групи производи, индексите на цените на основните метали⁵ и на храната⁶ забележаа раст од 5,0% и 1,7%, соодветно.

Македонска економија - Глобалната економија и натаму се соочува со предизвиците на инфлацијата и ниските изгледи за раст. Се предвидува дека глобалната економска активност ќе забави и во 2024 година, што е трета година по ред, додека, пак, за 2025 година се очекува само незначително забрзување на растот.

Најновите показатели од домашната економија упатуваат на макроекономска слика којашто главно соодветствува со октомврските оценки. Имено, реалниот БДП во третиот квартал бележи

годишен раст од 1,2% и ова остварување е во согласност со октомврскиот циклус проекции (раст од 1,1%).

Последните макроекономски показатели упатуваат дека остварувањата во клучните сегменти од економијата се главно во согласност со очекувањата. Домашната инфлација забавува, под влијание на значително намалени притисоци од прехранбената и енергетската компонента, при надолни движења на цените на светските пазари, но и под влијание на мерките на монетарната политика коишто делуваат врз побарувачката. Домашната економска активност засега се движи во согласност со октомврските оценки за забавен раст на БДП во 2023 година, при послаба странска побарувачка. Банките и натаму обезбедуваат кредитна поддршка за домашната економија, но поумерено и малку под очекувањата. Надворешната позиција на економијата е поволна и овозможува раст на девизните резерви, коишто и натаму се во сигурната зона. Сепак, условите за водење на монетарната политика и натаму се неизвесни, а ризици за светската и домашната економија на краток и на среден рок и натаму има.

Вработеност и плати – Пазарот на труд во третиот квартал од 2023 година и натаму бележи позитивни придвижувања на квартална основа. Така, бројот на вработени лица се зголеми за 0,4%, а истовремено бројот на невработени лица се намали за 1,7%. Ваквите движења придонесоа за мало нагорно придвижување на стапката на вработеност, којашто достигна 45,7% при истовремено натамошно намалување на стапката на невработеност, којашто се сведе на 12,8%. Во согласност со анкетните истражувања, оптимизмот кај раководителите на претпријатијата во поглед на новите вработувања во четвртиот квартал од 2023 година е засилен, во споредба со согледувањата искажани за претходниот квартал. Во однос на цената на трудот, платите во третиот квартал од 2023 година и натаму растат со слична динамика.

Просечните исплатени нето и бруто-плати во третиот квартал забележаа годишен раст од 14,9% и 15,2%, соодветно (во претходниот квартал раст од 15,1% и 15,4%, соодветно). За растот на платите придонесува и опстојувањето на одредени структурни фактори, како што е недостатокот на работна сила во одредени сегменти на пазарот на труд. Анализирани по дејности, годишен раст на платите е забележан кај сите економски дејности, а посебно кај дејностите: „јавна управа и одбрана“, „административни и помошни услужни дејности“, „образование“, „градежништво“, „снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација“, како и дејностите поврзани со „преработувачката индустрија“. Во услови на значително забавување на растот на потрошувачките цени, од 11,2% на 7,7%,

реалните нето и бруто-плати во третиот квартал бележат раст за 6,6% и 6,9%, соодветно, на годишна основа, што претставува забрзување, во споредба со растот во претходниот квартал. Во октомври 2023 година, годишниот раст на номиналната просечна нетоплата изнесува 17,3%, додека реалната нетоплата бележи зголемување од 13,3%.

Инфлација - Во четвртиот квартал од 2023 година годишната стапка на инфлација дополнително забави и се сведе на 3,4%. Овие поместувања кај домашните цени се резултат на придвижувањето кај сите три главни категории, но во најголем обем кај храната, имајќи ја предвид и високата споредбена основа. Во текот на овој квартал, цените на основните прехранбени производи, како и цените на енергентите на меѓународниот пазар се движеа главно во надолна насока, а беа во примена и домашни краткорочни мерки за намалување и замрзнување на цените на дел од прехранбените производи во трговијата на мало. За целата 2023 година, просечната годишна стапка на инфлација е во согласност со очекувањата и изнесува 9,4%. Во поглед на факторите коишто би влијаеле врз идната краткорочна динамика на потрошувачките цени, во четвртиот квартал се абележува натамошен пад на цените на домашните производители на индустриски производи и натамошно забавување на странската увезена инфлација. Во однос на очекувањата за стапката на инфлација во наредниот период, според Анкетата на Народната банка, економските аналитичари очекуваат нејзино натамошно забавување, слично со проектираната динамика на инфлацијата на Народната банка и меѓународните институции.

Биланс на плаќања - Во третото тримесечје од 2023 година, тековната сметка забележа суфицит од 1,8% од БДП39, што е едно од повисоките нивоа вообичаено забележани во овој период од годината. Споредено со истиот период од претходната година, суфицитот во тековната сметка е поголем за 1 п.п. од БДП, што во целост произлегува од понискиот дефицит во стоковната размена (за 2,3 п.п. од БДП), при поволни движења и кај енергетската и кај неенергетската компонента. Остварувањата кај останатите компоненти на тековната сметка се малку понеповолни во споредба со истиот период од минатата година. Финансиската сметка во третото тримесечје забележа одливи на нето-основа, како резултат на остварените нето-одливи кај портфолио-инвестициите поради раздолжувањето на државата, како и кај валутите и депозитите. Девизните резерви во овој период и натаму се во сигурната зона.

Монетарна политика - Во текот на четвртиот квартал од 2023 година, Народната банка не направи дополнителни промени во поставеноста на монетарната политика, при што основната каматна стапка беше задржана на нивото од 6,3%, соодветно на условите во економијата. Врз основа на согледувањата за инфлацијата и ризиците, Европската централна банка во последниот квартал од годината исто така ги задржа основните каматни стапки на истото ниво. Девизните резерви и во четвртиот квартал од 2023 година се задржаа на соодветно ниво и во сигурната зона, а депозитната база на банките забележа солидна годишна стапка на раст. Сепак, условите за водење на монетарната политика и натаму се неизвесни. Во текот на четвртиот квартал од 2023 година, Народната банка ја задржа основната каматна стапка на нивото од 6,3%.

Движења на финансиските пазари – Каматната стапка на меѓубанкарскиот пазар на депозити во четвртиот квартал од 2023 година се зголеми за 0,5 п.п. на квартално ниво и во просек изнесуваше 4,2%. Исто така, сите просечни котации на СКИБОР забележаа мало нагорно придвижување. На примарниот пазар на државни хартии од вредност, новите емисии беа главно на подолги рокови, додека на секундарниот пазар на хартии од вредност се тргуваше со државни хартии од вредност и со благајнички записи. На Македонската берза, берзанскиот промет се зголеми за 43,4% во однос на претходниот квартал, додека вредноста на МБИ-10 забележа квартално зголемување за 5,4%. На регионалните берзи, индексите забележаа умерен раст, во просек од 5,8% на квартална основа. На меѓународните финансиски пазари, индексите на променливост на пазарите на обврзници и акции, односно индексите МОВЕ и ВИКС забележаа нагорна промена, што укажува на зголемување на неизвесноста и променливоста на пазарите.

Јавни финансии – По значителниот дефицит во вториот квартал и силниот раст на трошоците поврзани со почнувањето на проектните активности за патните коридори, движењата во буџетот во третиот квартал од 2023 година беа поумерени. Така, растот на приходите во буџетот од 6,5% на годишно ниво беше проследен со поумерен годишен раст на буџетските расходи од 3,4%, со што буџетскиот дефицит се сведе на 0,5% од БДП (0,7% од БДП во истиот квартал од минатата година). Во периодот јануари – ноември 2023 година, буџетскиот дефицит изнесува 3,3% од БДП, што претставува околу 66,6% од планираниот за 2023 година и во целост е финансиран преку задолжување на државата на домашниот пазар, како и од депозитите на државата кај Народната банка, при мало нетораздолжување кон странство. Вкупниот јавен долг на крајот на третиот квартал на 2023 година изнесува 56,8% од БДП.

Табела 6.1.1. – Макроекономски индикатори

	2019	2020	2021	2022	2023	П 2024
БДП реална стапка на раст (во %)	3,6%	-5,4%	3,9%	2,7%	2,3%	3,4%
БДП (во милиони денари)	697.545	673.076	720.414	831.733	894.686	980.768
БДП (во милиони евра)	11.330	10.913	11.693	13.502	14.519	15.916
Стапка на невработеност (просек, во %)	17,10%	16,60%	15,70%	14,3%	12,8%	
Инфлација (просек, во%)	2,00%	1,90%	3,20%	13,80%	9,20%	3,60%
Население (милиони)	2,1	2,1	2,1	1,9	1,8	
БДП/жител (во евра)	5.396	5.249	5.624	7.106	8.066	
Осигурителна премија (во милиони евра)	172,1	163,2	189	207,80	225	
- раст/пад осигурителна премија	6,60%	-5,20%	15,80%	9,90%	8,18%	
<i>Осигурителна премија - неживот (во милиони евра)</i>	<i>142,3</i>	<i>135</i>	<i>156,5</i>	<i>170,8</i>	<i>193</i>	
- раст/пад осигурителна премија - неживот	6,00%	-5,10%	115,50%	9,20%	12,88%	
<i>Осигурителна премија - живот (во милиони евра)</i>	<i>29,8</i>	<i>28,2</i>	<i>32,5</i>	<i>37</i>	<i>32</i>	
- раст/пад осигурителна премија - живот	9,60%	-5,30%	15,10%	13,70%	-13,51%	
Премија/жител (во евра)	82	78,5	90,9	109,37	124,89	
<i>Премија/жител (во евра) неживот</i>	<i>67,8</i>	<i>64,9</i>	<i>75,3</i>	<i>89,9</i>	<i>107,1</i>	
<i>Премија/жител (во евра) живот</i>	<i>14,2</i>	<i>13,6</i>	<i>15,6</i>	<i>19,5</i>	<i>17,8</i>	
Премија/БДП (во %)	1,50%	1,50%	1,60%	1,54%	1,55%	
<i>Премија/БДП (во%) неживот</i>	<i>1,30%</i>	<i>1,20%</i>	<i>1,30%</i>	<i>1,26%</i>	<i>1,33%</i>	
<i>Премија/БДП (во%) живот</i>	<i>0,30%</i>	<i>0,30%</i>	<i>0,30%</i>	<i>0,27%</i>	<i>0,22%</i>	
Просечна месечна нето плата (во евра)	419	447	473	513	591	
Среден курс MKD/EUR)	61,566	61,674	61,610	61,551	61,622	61,62

*Податоците се проекции на Министерството за финансии и НБРМ (со исклучок на делот за Осигурителна премија).

*Податоците се во номинални вредности.

6.2. ОСИГУРИТЕЛЕН ПАЗАР ²

Пазарот на осигурување во Р. Северна Македонија во последните неколку години бележи тренд на пораст, раст на бруто полисираната премија и бројот на вработени. Овој тренд се должеше пред сè на зголемената понуда на нови продукти, подобрување на продажната услуга на друштвата за осигурување од една страна и зголемената свесност на физичките и правни лица за потребата од осигурување од друга страна. Трендот на раст продолжува и во 2023 година.

На пазарот на осигурување активно работат 17 друштва за осигурување, од кои 11 друштва вршат работи на неживотно осигурување, додека останатите 6 друштва за осигурување работат на осигурување на живот.

² Податоци превземени од извештаи од АСО на РСМ

на вршење работи на осигурување и реосигурување, начинот и условите на вршење работи на посредување во осигурувањето и спроведувањето супервизија врз работењето на друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва и друштвата за застапување во осигурување.

Табела 6.2.1: Удел на осигурителните компании во вкупната премија на пазарот на осигурување во Р. Северна Македонија

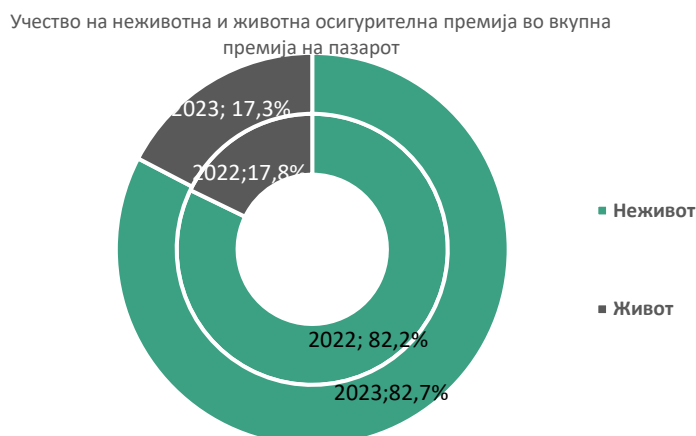
Во 000 мкд

Осигурителна компанија - неживот	2022	2023	2023-2022	% пад/пораст	Пазарен удел 2022	Пазарен удел 2023
1 Триглав	1.517.840	1.472.639	-45.201	-3,0%	14,4%	12,4%
2 Еуролинк	1.125.323	1.339.085	213.762	19,0%	10,7%	11,3%
3 Уника	1.141.732	1.305.648	163.916	14,4%	10,9%	11,0%
4 Сава	1.072.971	1.258.028	185.057	17,2%	10,2%	10,6%
5 Винер	982.855	1.159.866	177.011	18,0%	9,4%	9,8%
6 Македонија	997.352	1.157.269	159.917	16,0%	9,5%	9,8%
7 Кроација	943.304	1.092.107	148.803	15,8%	9,0%	9,2%
8 Евроинс	957.076	975.627	18.551	1,9%	9,1%	8,2%
9 Осиг.полиса	718.675	797.574	78.899	11,0%	6,8%	6,7%
10 Халк	692.676	770.795	78.119	11,3%	6,6%	6,5%
11 Граве	359.125	527.827	168.702	47,0%	3,4%	4,5%
Вкупно неживот	10.508.928	11.856.465	1.347.536	12,8%	82,2%	82,7%

Осигурителна компанија - живот	2022	2023	2023-2022	% пад/пораст	Пазарен удел 2022	Пазарен удел 2023
1 Кроација	719.735	732.339	12.604	1,8%	31,6%	29,4%
2 Граве	504.280	505.169	889	0,2%	22,2%	20,3%
3 Винер	399.652	493.075	93.423	23,4%	17,6%	19,8%
4 Триглав	367.434	450.391	82.957	22,6%	16,1%	18,1%
5 Уника	285.401	307.157	21.756	7,6%	12,5%	12,3%
6 Прва Живот		94	94	#DIV/0!	0,0%	0,0%
Вкупно живот	2.276.502	2.488.225	211.723	9,3%	17,8%	17,3%
ВКУПНО ПАЗАР	12.785.430	14.344.690	1.559.259	12,2%	100,0%	100,0%

Извор: АСО, Податоци за 2022 и 2023 година

График 6.2.1- Структура на премијата на пазарот за 2022 и 2023 година

Во текот на 2023 година, на осигурителниот пазар во Р.Северна Македонија е остварена бруто полисираната премија во вкупен износ од 14,34 милијарди денари (2022: 12,79 милијарди денари), што претставува пораст од 12,2% во однос на БПП остварена во истиот период 2022 година.

Позитивен тренд е забележан кај животното и неживотното осигурување. Во делот за неживотно осигурување, остварена е БПП во износ од 11,86 милијарди денари (2022: 10,51 милијарди денари) и бележи пораст од 12,8% во однос на истиот период минатата година или истата претставува 82,7% од вкупната БПП на осигурителниот сектор. Во делот на осигурување на живот остварена е БПП во износ од 2,49 милијарди денари (2022: 2,28 милијарди денари), односно зголемување од 9,3% во однос на минатата година. Учеството на бруто полисираната премија во делот за животно осигурување во вкупната БПП на осигурителниот сектор е 17,3%, што е намалување во однос на учеството во 2022 за 0,5п.п.

На осигурителниот пазар во Северна Македонија ниту едно друштво не го поминува прагот од над 20,0% учество на пазарот. Во период 01.01.2023-31.12.2023 година, САВА осигурување а.д. Скопје учествува со 10,6% во вкупната бруто полисирана премија на пазарот. САВА осигурување а.д. Скопје во истиот период има остварено бруто полисирана премија во износ од 1,258 милијарда денари (2022: 1,072 милијарди денари) односно оствари пораст од 17,2% во однос на истиот период во 2022 година.

Бруто ликвидирани штети заклучно со 31.12.2023 година на пазарот изнесуваат 5,82 милијарди денари и во споредба со 2022 година бруто ликвидирани штети бележат пораст од 13,9% (2022: 5,11 милијарди денари). Притоа, друштвата за неживотно осигурување ликвидирале 4,97 милијарди денари и во споредба со 2022 година бруто исплатените штети бележат пораст од 12,7% (2022: 4,41 милијарди денари), Друштвата за осигурување на живот исплатиле 856,9 милиони денари и во споредба со 2022 година е забележан пораст од 21,5% (2022: 705,2 милиони денари).

Табела 6.2.2. – Бруто ликвидирани штети на пазарот на осигурување на РСМ, во 000 мкд

Осигурителна компанија - неживот	2022	2023	2023-2022	% пад/пораст	Пазарен удел 2022	Пазарен удел 2023
1 Триглав	638.150	596.628	-41.522	-6,5%	14,5%	12,0%
2 Кроациа неживот	486.002	582.648	96.646	19,9%	11,0%	11,7%
3 Сава	465.362	561.015	95.653	20,6%	10,6%	11,3%
4 Македонија	403.972	497.416	93.444	23,1%	9,2%	10,0%
5 Уника	409.489	485.128	75.639	18,5%	9,3%	9,8%
6 Винер	364.464	454.457	89.993	24,7%	8,3%	9,2%
7 Еуролинк	373.267	441.938	68.671	18,4%	8,5%	8,9%
8 Халк	477.499	393.958	-83.541	-17,5%	10,8%	7,9%
9 Граве	117.870	349.752	231.882	196,7%	2,7%	7,0%
10 Евроинс	404.186	343.616	-60.570	-15,0%	9,2%	6,9%
Осигурителна полиса	267.491	259.315	-8.176	-3,1%	6,1%	5,2%
Вкупно неживот	4.407.751	4.965.871	558.119	12,7%	86,2%	85,3%
Осигурителна компанија - живот	2022	2023	2023-2022	% пад/пораст	Пазарен удел 2022	Пазарен удел 2023
1 Кроација	310.299	356.663	46.364	14,9%	44,0%	41,6%
2 Граве	176.918	233.701	56.783	32,1%	25,1%	27,3%
3 Винер	102.594	113.832	11.238	11,0%	14,5%	13,3%
4 Триглав	63.734	104.065	40.331	63,3%	9,0%	12,1%
5 Уника	51.711	48.680	-3.031	-5,9%	7,3%	5,7%
6 Прва Живот					0,0%	0,0%
Вкупно живот	705.256	856.941	151.685	21,5%	13,8%	14,7%
ВКУПНО ПАЗАР	5.113.007	5.822.812	709.804	13,9%	100,0%	100,0%

IV. АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА САВА ОСИГУРУВАЊЕ АД СКОПЈЕ

7. КЛУЧНИТЕ ИНДИКАТОРИ НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО

7.1. НАЈВАЖНИ ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2023 ГОДИНА

Табела 7.1.1. - Финансиски показатели за 2023 година

САВА Осигурување а.д. Скопје	1.1.31.12.2022	1.1.31.12.2023	План 1.1-31.12.2023	2023 - 2022	2023 - П2023	2023/2022	2023 & П2023
Пресметана осигурителна полисирана премија	1.072.970.822	1.258.025.842	1.114.122.484	185.055.019	143.903.357	17,2%	12,9%
Чисти приходи од премија	922.215.581	1.054.593.819	984.643.221	132.378.239	69.950.598	14,4%	7,1%
Пресметани ликвидирани штети	455.707.110	551.522.032	473.641.206	95.814.922	77.880.826	21,0%	16,4%
Чисти расходи за штети	442.706.163	536.406.972	466.278.807	93.700.810	70.128.166	21,2%	15,0%
Бруто трошоци за работењето	430.178.400	464.916.876	421.302.945	34.738.476	43.613.931	8,1%	10,4%
Едноставен штетен количник	42,5%	43,8%	42,5%	1,4%	1,3%	3,2%	3,1%
Бруто меродавен коефициент	51,8%	49,8%	47,3%	-2,0%	2,5%	-3,9%	5,3%
Нето меродавен коефициент	48,0%	51,5%	47,7%	3,5%	3,8%	7,3%	8,0%
Бруто трошковен коефициент	40,7%	37,6%	37,9%	-3,1%	-0,4%	-7,7%	-1,0%
Нето трошковен коефициент	45,5%	42,6%	41,8%	-2,9%	0,8%	-6,4%	1,9%
Нето комбиниран коефициент S&P	91,5%	101,7%	93,9%	10,2%	7,8%	11,1%	8,3%
% на трошоци за стекнување во бруто полисирана премија	29,2%	27,4%	28,8%	-1,8%	-1,4%	-6,3%	-4,8%
% на останати трошоци во премија	11,4%	10,2%	9,1%	-1,3%	1,0%	-11,3%	11,3%
% на нето премија во бруто полисирана премија	85,9%	83,8%	88,4%	-2,1%	-4,5%	-2,5%	-5,1%
Ретенција на расходите за штети (меродавен показател)	84,2%	92,5%	90,9%	8,3%	1,6%	9,8%	1,7%
Осигурително-технички резултат	29.648.051	-17.291.054	33.832.042	-46.939.105	-51.123.096	-158,3%	-151,1%
Резултат од финансиски пласмани	21.086.976	28.134.217	24.149.564	7.047.240	3.984.652	33,4%	16,5%
Резултат останато	62.047.037	-1.672.152	32.038.112	-63.719.190	-33.710.264	-102,7%	-105,2%
Резултат пред одданочување	112.782.064	9.171.010	90.019.718	103.611.054	-80.848.708	-91,9%	-89,8%
Резултат по одданочување	100.754.309	7.452.494	79.847.490	-93.301.815	-72.394.996	-92,6%	-90,7%
Нето осигурително-технички резервации	928.916.363	1.009.832.524	971.147.678	80.916.162	38.684.846	8,7%	4,0%
Актива	1.633.685.390	1.823.785.555	1.758.520.333	190.100.165	65.265.222	11,6%	3,7%
Капитал	483.137.131	473.234.762	510.226.229	-9.902.370	-36.991.467	-2,0%	-7,3%
ROA	6,5%	0,4%	4,7%	-6,1%	-4,3%	-93,4%	-90,8%
ROE	22,6%	1,6%	16,1%	-21,0%	-14,5%	-93,1%	-90,3%
ROR	9,3%	0,7%	7,4%	-8,7%	-6,8%	-92,9%	-91,0%
Бруто осигурително-технички резервации	1.012.357.214	1.126.618.433	1.061.539.191	114.261.219	65.079.242	11,3%	6,1%
Инвестиционо портфолио	1.088.912.731	1.321.008.475	1.165.165.539	232.095.743	155.842.936	21,3%	13,4%
Вработени	218,36	206,61	235,11	-11,755	-28,505	-5,4%	-12,1%
Полисирана премија по вработен	4.913.770	6.089.039	4.738.729	1.175.269	1.350.310	23,9%	28,5%

*Податоците се во согласност со известувањето спрема матичната компанија Сава Ре Љубљана

8. ПРЕМИЈА

8.1. БРОЈ НА СКЛУЧЕНИ ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

Во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 година САВА осигурување склучи 401.988 полиси, што претставува зголемување на бројот на полиси за 54.739 или пораст за 15,8% во однос на 2022 година кога беа склучени 347.249 полиси. И покрај глобалниот предизвик од инфлацијата која започна во 2022 година, постепената економска стабилизација помогна Друштвото да одржи позитивна насока на продукцијата во 2023 година. Ковид пандемијата која беше присутна во претходниот период имаше посебен одраз во зголемување на склучени договори кај Здравственото осигурување и Осигурување на туристичка помош и во 2023 година.

Табела бр.8.1.1. - Број на склучени договори за осигурување

Класи на осигурување	Број на склучени договори за осигурување		Индекс 2023/2022	Разлика помеѓу 2023 & 2022
	2022	2023		
01 Осигурување од незгода	127.943	145.308	113,6	17.365
02 Здравствено осигурување	15.949	25.956	162,7	10.007
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	7.995	8.317	104,0	322
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	23	24	104,3	1
07 Осигурување на стока превоз (карго)	155	137	88,4	-18
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	9.453	9.854	104,2	401
09 Останати осигурувања на имот	43.454	47.507	109,3	4.053
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	82.167	86.180	104,9	4.013
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	280	255	91,1	-25
13 Општо осигурување од одговорност	560	625	111,6	65
14 Кредити	30	37	123,3	7
15 Гаранциско осигурување	2	1	50,0	-1
16 Финансиски штети	190	250	131,6	60
18 Осигурување на туристичка помош	59.048	77.537	131,3	18.489
Вкупно	347.249	401.988	115,8	54.739

Графикон бр.8.1.1. Број на склучени договори за осигурување

Графикон бр.8.1.2. Структура на број на склучени договори за Осигурување

Друштвото успеа, преку сопствената продажна мрежа, да обезбеди диверзифицирано портфолио и органски раст на премијата кај најголем дел од своите продукти. Зголемување на бројот на склучени осигурувања бележат сите класи на осигурување.

Напорите за зголемување на обемот на работа, Друштвото ќе ги негува и во иднина и ќе се стреми кон градење на портфолио со дисперзиран ризик и квалитетни осигурувања.

8.2. ПОЛИСИРАНА ПРЕМИЈА

8.2.1. Бруто полисирана премија по класи на осигурување

Во 2023 година САВА Осигурување реализираше бруто премија во износ од 1.258.025.842 денари која претставува раст во однос на минатата година од 185.055.019 денари или 17,2% во однос на полисираната премија во 2022 година од 1.072.970.822 денари. Годишниот план на премија е надминат за 12,9%, односно реализираната премија е поголема од планираната за 143.903.357 денари.

Табела бр.8.2.1. – Бруто полисирана премја

Класи на осигурување	Бруто премија			Индекс		Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	80.665.549	85.685.918	82.163.291	106,2	104,3	5.020.369	3.522.627
02 Здравствено осигурување	61.036.593	101.918.138	66.883.828	167,0	152,4	40.881.545	35.034.311
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	172.540.433	211.640.717	162.821.021	122,7	130,0	39.100.284	48.819.696
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	873.435	673.823	1.098.975	77,1	61,3	-199.612	-425.152
07 Осигурување на стока превоз (карго)	3.777.348	3.513.115	5.819.435	93,0	60,4	-264.233	-2.306.320
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	64.025.601	76.860.786	66.469.775	120,0	115,6	12.835.184	10.391.011
09 Останати осигурувања на имот	151.964.180	175.070.679	158.659.340	115,2	110,3	23.106.499	16.411.339
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	477.175.890	509.526.970	501.744.649	106,8	101,6	32.351.080	7.782.320
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	912.237	1.055.663	1.295.461	115,7	81,5	143.426	-239.798
13 Општо осигурување од одговорност	9.203.272	16.290.704	10.210.620	177,0	159,5	7.087.432	6.080.084
14 Кредити	7.812.920	18.544.859	8.344.599	237,4	222,2	10.731.939	10.200.260
15 Гаранциско осигурување	7.996	3.607	7.996	45,1	45,1	-4.389	-4.389
16 Финансиски штети	5.393.043	7.451.210	4.991.870	138,2	149,3	2.058.167	2.459.340
18 Осигурување на туристичка помош	37.582.324	49.789.653	43.611.624	132,5	114,2	12.207.329	6.178.029
Вкупно	1.072.970.822	1.258.025.842	1.114.122.484	117,2	112,9	185.055.019	143.903.357

Изминатата 2023 година, како година на тешки состојби во стопанството предизвикани од последиците на инфлацијата и војната во Украина, предизвика нарушување на економските текови и поскапување на основните енергенси, што се рефлектира на работењето на фирмите во сите гранки. Но, сепак Друштвото успеа да го минимизира негативниот економски импакт врз своето работење, ефикасно се прилагоди на новите услови, одржувајќи постојана грижа за своите вработени и своите осигуреници. Друштвото оствари раст на сите класи на осигурување, со минимален исклучок на

Осигурување на стоки во превоз и Осигурување на пловни објекти. Стабилната реализација на премијата во 2023 година во крајна линија е резултат на големите напори и успешно спроведените проекти кои Друштвото ги оствари во изминатата деловна година и покрај нелојалната конкуренција на осигурителниот пазар.

Просечно остварената премија на Друштвото, по број на вработени, во 2023 година изнесува 5.616.187 денари (2022: 4.585.345 денари) и истата е повисока во однос на минатата 2022 година за 1.030.841 денари по вработен или за 18% поради успешното и активно ангажирање на продажна мрежа. Истата е повисока и во однос на планираната просечна премија по вработен за 21% или за 1.159.697 денари повеќе од планираното по вработен.

8.2.2. Структура на бруто полисирана премија

Осигурителното портфолио на Друштвото е стабилно профилирано и дисперзирано по сите видови на осигурување. Намалување е евидентно во учеството на премијата на Осигурување од незгода која оваа година учествува со 6,8% (2022: 7,5%) во вкупното осигурување како и на Осигурување на автомобилска одговорност кое учествува со 40,5% (2022: 44,5%). Позначајна промена во учеството во вкупната премија забележуваме во полза на Здравственото осигурување (зголемување од 2,4 п.п.). Исто така, забележан е развој на класа 14-Кредити, зголемено е учеството во вкупната премија и изнесува 1,5% во 2023 година (2022: 0,7%).

Табела бр.8.2.2 – Структура на бруто полисирана премја

Класи на осигурување	Бруто премија			Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	7,5%	6,8%	7,4%	-0,7%	-0,6%
02 Здравствено осигурување	5,7%	8,1%	6,0%	2,4%	2,1%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	16,1%	16,8%	14,6%	0,7%	2,2%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,4%	0,3%	0,5%	-0,1%	-0,2%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	6,0%	6,1%	6,0%	0,1%	0,1%
09 Останати осигурувања на имот	14,2%	13,9%	14,2%	-0,2%	-0,3%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	44,5%	40,5%	45,0%	-4,0%	-4,5%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	0,9%	1,3%	0,9%	0,4%	0,4%
14 Кредити	0,7%	1,5%	0,7%	0,7%	0,7%
15 Гаранциско осигурување	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
16 Финансиски штети	0,5%	0,6%	0,4%	0,1%	0,1%
18 Осигурување на туристичка помош	3,5%	4,0%	3,9%	0,5%	0,0%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%

Графикон бр.8.2.1- Бруто полисирана премија

Графикон бр.8.2.2-Структура на бруто полисирана премија

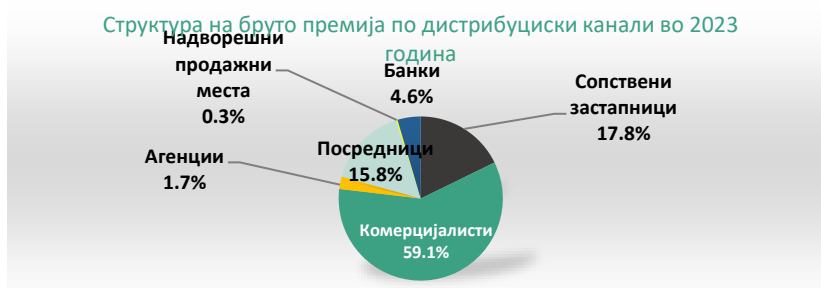
8.2.3. Полисирана премија по дистрибуциски канали

Структурата на премијата по продажни канали покажува дека 79,3% од вкупната премија е остварена од сопствената продажна мрежа (Комерцијалисти, Сопствени застапници, Агенции и Интернет продажба), додека остатокот од 20,7% од надворешната продажна мрежа, што во однос на минатата година покажува намалување на продажбата преку сопствени канали на продажба за 0,8 п.п. Тоа се должи на зголемената реализација кај каналот посредници (зголемена соработка со повеќе брокери).

Табела бр.8.2.3. – Бруто полисирана премја по дистрибуциски канали

Дистрибуциски канали	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	Структура % 2023
Сопствени застапници	177.941.989	223.600.764	160.000.000	125,7	139,8	17,8%
Комерцијалисти	656.487.450	743.463.099	695.000.000	113,2	107,0	59,1%
Агенции	18.995.068	20.860.109	20.500.000	109,8	101,8	1,7%
Интернет продажба	6.351.913	10.211.879	6.600.000	160,8	154,7	0,8%
Вкупно внатрешна продажна мрежа	859.776.420	998.135.851	882.100.000	116,1	113,2	79,3%
Посредници	153.874.232	198.935.420	166.022.484	129,3	119,8	15,8%
Надворешни продажни места	3.226.557	3.342.888	3.000.000	103,6	111,4	0,3%
Банки	56.093.613	57.611.683	63.000.000	102,7	91,4	4,6%
Вкупно надворешна продажна мрежа	213.194.402	259.889.991	232.022.484	121,9	112,0	20,7%
Вкупно	1.072.970.822	1.258.025.842	1.114.122.484	117,2	112,9	100,0%

Графикон бр.8.2.3.-Структура на бруто полисирана премија по дистрибуциски канали

9. ШТЕТИ

9.1. БРОЈ НА ЛИКВИДИРАНИ ШТЕТИ

Во 2023 година ликвидирани се 12.272 штети (2022: 9.482) со што е остварен раст на бројот на ликвидирани штети за 29,4% или ликвидирани се 2.790 штети повеќе од 2022 година.

Табела бр.9.1.1. – Број на ликвидирани штети

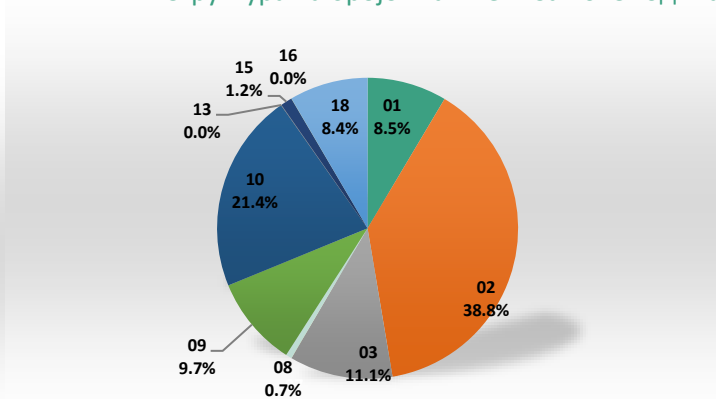
Класи на осигурување	Број на штети		Индекс 2023/2022	Разлика помеѓу 2023 & 2022
	2022	2023		
01 Осигурување од незгода	1.031	1.049	101,7	18
02 Здравствено осигурување	2.579	4.761	184,6	2.182
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	1.209	1.361	112,6	152
07 Осигурување на стока превоз (карго)	6	1	16,7	-5
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	76	80	105,3	4
09 Останати осигурувања на имот	1.179	1.192	101,1	13
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	2.537	2.631	103,7	94
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	1		0,0	-1
13 Општо осигурување од одговорност	7	6	85,7	-1
14 Кредити	1		0,0	-1
15 Гаранциско осигурување	192	152	79,2	-40
16 Финансиски штети	5	3	60,0	-2
18 Осигурување на туристичка помош	659	1.036	157,2	377
Вкупно	9.482	12.272	129,4	2.790

Графикон бр.9.1.1.- Број на ликвидирани штети

Графикон бр.9.1.2.- Структура на број на ликвидирани штети

Структура на бројот на штети за 2023 година

Во изминатата година се забележува поголем број на штетни настани споредено со претходната 2022 година, а во најголем дел се однесува на класата Здравствено осигурување, во корелација со прибавување на нови осигурувања, како и со зголемена заинтересираност за овој продукт, како од страна на физички лица, така и од страна на правни лица кои како бенефит за вработените го нудат овој вид на осигурување, меѓу кои и компанијата Телеком која стапи во осигурување во 5-ти месец.

Забележителен пораст на ликвидирани штети имаме на класата на каско осигурување, поради зголеменото портфолио, а исто така поради невремето во Охрид на 24.06.2023 година, ликвидирани се 89 штети во оваа класа.

На класата Осигурување на туристичка помош, поголемиот број на ликвидирани штети во 2023 е во корелација со зголеменото портфолио.

9.2. ИЗНОС НА ЛИКВИДИРАНИ ШТЕТИ

9.2.1. Ликвидирани штети по класи на осигурување

Во извештајниот период ликвидирани се штети во износ од 551.522.032 денари, споредбено со ликвидираниот износ од 455.707.110 денари во 2022 година.

Во однос на планираниот износ на ликвидации, има отстапување од 77.880.826 денари или 16,4 % повеќе реализирани ликвидации од планираните за 2023 година.

Табела бр.9.2.1. – Бруто ликвидирани штети

Класи на осигурување	Бруто ликвидирани штети			Индекс		Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	18.563.398	21.469.093	18.571.927	115,7	115,6	2.905.695	2.897.166
02 Здравствено осигурување	33.196.228	63.894.465	43.768.044	192,5	146,0	30.698.238	20.126.421
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	82.425.788	137.693.454	87.601.543	167,1	157,2	55.267.666	50.091.911
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	58	16	3.433.700	27,0	0,0	-42	-3.433.684
07 Осигурување на стока превоз (карго)	1.701.209	-85.994	891.541	-5,1	-9,6	-1.787.202	-977.535
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	7.822.367	15.915.715	10.687.936	203,5	148,9	8.093.348	5.227.779
09 Останати осигурувања на имот	58.690.343	77.529.340	64.339.935	132,1	120,5	18.838.998	13.189.405
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	217.087.223	207.571.305	225.732.698	95,6	92,0	-9.515.918	-18.161.393
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	422.353	1.013	0	0,2	382.261,9	-421.340	1.013
13 Општо осигурување од одговорност	389.070	445.071	1.354.607	114,4	32,9	56.001	-909.536
14 Кредити	20.115.218	67.186		0,3	0,0	20.048.032	67.186
15 Гаранциско осигурување	1.726.332	1.205.860		69,9	0,0	-520.472	1.205.860
16 Финансиски штети	424.857	6.990.115	1.634.158	1.645,3	427,8	6.565.258	5.355.957
18 Осигурување на туристичка помош	13.142.667	18.825.391	15.625.115	143,2	120,5	5.682.725	3.200.276
Вкупно	455.707.110	551.522.032	473.641.206	121,0	116,4	95.814.922	77.880.826

Отстапувања во поглед на ликвидираниот износ споредбено 2023 година со 2022 година, се забележани на повеќе класи на осигурување, со тоа што позначајни отстапувања има на класа Здравствено осигурување, Каско осигурување, Осигурување на имот од пожар и природни непогоди, Останати осигурувања на имот, Финансиски штети и Осигурување на туристичка помош. Додека на останатите класи на осигурување има незначителни отстапувања. Во поглед на планираниот износ за ликвидации, позначителни отстапувања има на класите Здравствено осигурување, Каско осигурување, Осигурување на имот од пожар и природни непогоди и Финансиски штети, додека на останатите класи на осигурување има незначителни отстапувања.

Зголемувањето на ликвидираниот износ на штети кај Здравствено осигурување во однос на 2022 година и во однос на планот за 2023 година, се должи на зголемената продажба на овој вид на осигурување, поради зголемениот интерес за овој вид на осигурување од страна на физички и правни лица, кои склучуваат договори за здравствено осигурување, како дополнителен бенефит за своите вработени, меѓу кои и една поголема компанија од 5-ти месец.

Кај осигурувањето на патнички возила (каска) разликата во ликвидираниот износ за истиот период се однесува на тоа што во 2023 година ликвидирани се 15 поголеми штети од кои 1 над 3 милиони, 4 над 2 милиони и 10 над 1 милион, за разлика од истиот период во 2022 година кога се ликвидирани само 7 поголеми штети над 1 милион денари, како и на тоа што во 2023 година ликвидирани се за 155 штети повеќе во однос на 2022 година, а има и зголемување на износот за надомест на штета поради инфлација. Исто така, влијание на разликата има и невремето во Охрид поради кое во оваа класа ликвидирани се штети во износ од 12 милиони.

Кај Осигурувањето на имот од пожар и некои други опасности во 2023 година во однос на 2022 година, се забележува зголемување на ликвидираниот износ поради тоа што во 2023 година ликвидирани се 4 поголеми штети од кои една околу 2.7 милиони (поради пожар-залихи, опожарени камиони), една околу 1.8 милиони (излевање на вода), штета во износ од околу 1.3 милиони (поради пожар-докаќинско), и штета во износ од околу 1.2 милиони (пожар-маркет, градежен дел) за разлика од 2022 година кога се ликвидирани 2 штети од еден штетен настан поради пожар на износ од околу 1.6 милион денари.

Кај Останатите осигурувања на имот разликата во ликвидираниот износ за истиот период се однесува на тоа што во 2023 година ликвидирани се 7 поголеми штети, од кои најголемата е поради кршење машини на 3.8 милион денари, 3 милиони пожар - вкупно градежен дел и ствари, 1.6 милиони (дејство на ел. ен.), (опрема во монтажа-дејство на ел. ен.) 1.3 милиони, (кражба на маркет) 1 милион, (кражба-оштетување на медицински апарат) 1 милион, за разлика од истиот период во 2022 година кога се ликвидирани се 2 поголеми штети над 1 милион денари. Најголемата разлика се однесува на

0901(кршење машини) каде се ликвидирани 15.5 милиони или 9 милиони повеќе од 2022 година, а тоа се должи на повеќе штети со повисок износ за надомест на штета. На 0904 ликвидирани се 18.5 милиони или 4 милиони повеќе од 2022 година. На класа 0911(посеви) во 2023 година ликвидирани се 12 милиони или 3 милиони повеќе од 2022 година, а на класа 0912(животни) во 2023 година ликвидирани се 19 милиони или 3 милиони повеќе од 2022 година.

Кај Осигурување на финансиски штети во 2023 година ликвидирана е најголемата штета за истата година од сите класи. Поточно, се работи за штета од Осигурување на непредвиден прекин на работа на поврзани дејности поради кршење на машини односно прекин на работа кај Биогасна централа поради оштетувања на моторот која е во износ од 6.558.764 денари.

Кај класата Осигурување на туристичка помош зголемениот износ на ликвидирани штети во 2023 година во однос на 2022 година се однесува на зголеменото портфолио.

Во однос на регресните постапки (билансни), во 2023 година е постапено по 139 регресни предмети за разлика од 2022 година кога било постапено по 200 предмети, поради што и во 2023 година се забележува поголема наплата на регреси во однос на 2022 година.

9.2.2. Структура на штети

Структурата на ликвидациите на Друштвото во 2023 година во најголем дел се состои од класата на Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила 37,6% (2022: 47,6%), Осигурување на патнички возила (каска) 25,0% (2022: 18,1 %) и Останати осигурувања на имот 14,1% (2021: 12,9%). Најголем раст на бруто ликвидирани штети е забележан на класа Каска осигурување 6,9% и Здравствено осигурување 4,3%.

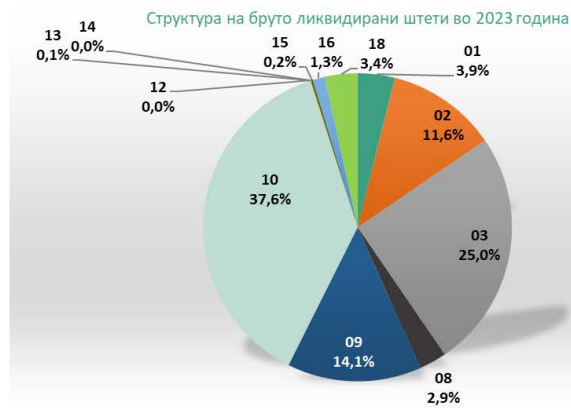
Табела бр 9.2.2. – Структура на бруто ликвидирани штети

Класи на осигурување	Бруто ликвидирани штети			Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	4,1%	3,9%	3,9%	-0,2%	0,0%
02 Здравствено осигурување	7,3%	11,6%	9,2%	4,3%	2,3%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	18,1%	25,0%	18,5%	6,9%	6,5%
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	0,0%	0,0%	0,7%	0,0%	-0,7%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,4%	0,0%	0,2%	-0,4%	-0,2%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	1,7%	2,9%	2,3%	1,2%	0,6%
09 Останати осигурувања на имот	12,9%	14,1%	13,6%	1,2%	0,5%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	47,6%	37,6%	47,7%	-10,0%	-10,0%
13 Општо осигурување од одговорност	0,1%	0,1%	0,3%	0,0%	-0,2%
15 Гаранциско осигурување	0,4%	0,2%	0,0%	-0,2%	0,2%
16 Финансиски штети	0,1%	1,3%	0,3%	1,2%	0,9%
18 Осигурување на туристичка помош	2,9%	3,4%	3,3%	0,5%	0,1%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.9.2.1.- Бруто ликвидирани штети

Графикон бр.9.2.2.- Структура на бруто ликвидирани штети

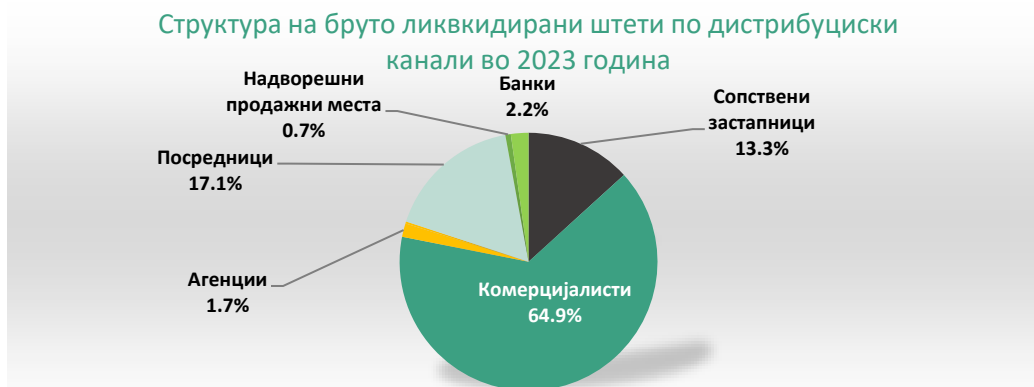
9.2.3. Ликвидирани штети по дистрибуциски канали

По основ на премија на внатрешната продажна мрежа Друштвото ликвидирало 80,1% (2022: 83,0%) од вкупните ликвидирани штети, а останатиот дел е преку Надворешната продажна мрежа 19,9% (2022: 17,0%), и тоа кај Посредниците 17,1% (2022: 13,9%), Банките 2,2% (2022: 2,8%) и 0,7% (2022: 0,2%) кај Останатите надворешни продажни места.

Табела бр.9.2.3. – Бруто ликвидирани штети по дистрибуциски канали

Дистрибуциски канали	2022	2023	2023 / 2022	Структура % 2023
Сопствени застапници	67.260.291	73.613.009	109,4	13,2%
Комерцијалисти	305.808.136	360.277.114	117,8	64,8%
Агенции	8.935.049	9.380.830	105,0	1,7%
Интернет продажба	763.818	1.438.573	188,3	0,3%
Сопствени продажни места		385.146	0,0	0,1%
Вкупно внатрешна продажна мрежа	382.767.295	445.094.673	116,3	80,1%
Посредници	64.330.030	94.747.917	147,3	17,0%
Надворешни продажни места	1.093.130	3.806.720	348,2	0,7%
Банки	13.014.953	12.244.128	94,1	2,2%
Вкупно надворешна продажна мрежа	78.438.113	110.798.766	141,3	19,9%
Вкупно	461.205.408	555.893.439	120,5	100,0%

Графикон бр.9.2.3.-Структура на бруто ликвидирани штети по дистрибуциски канали

9.2.4. Штети / премија (loss ratio)

Вкупното учество на бруто ликвидирани штети во бруто полисираната премија во 2023 година изнесува 43,8% (2022: 42,5%), и истото е зголемено во споредба со претходната година за 1,4%. Поради зголемениот износ на ликвидирани штети, Друштвото ја заврши годината во повисоки рамки на планираниот коефициент за 1,3 п.п.

Штетниот резултат изнесува 706.503.810 денари (2022: 617.263.712 денари), и во споредба со 2022 година бележи раст од 89.240.098 денари или пораст од 14,5%.

Внатрешната продажна мрежа во вкупниот штетен резултат има учество 78,8% (2022: 78,0%) или учествува со 553.041.177 денари (2022: 477.009.125 денари), додека останатиот дел е реализиран од надворешната продажна мрежа, и тоа во износ од 149.091.225 денари (2022: 134.756.289 денари) или 21,2% (2022: 22,0%). Штетниот коефициент на Внатрешната продажна мрежа изнесува 44,6% (2022: 44,5%), додека Надворешната мрежа бележи штетен коефициент од 42,6% (2022: 36,8%).

Табела бр.9.2.4. – Едноставен штетен коефициент по класи на осигурување

Класи на осигурување	Едноставен штетен коефициент			Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023 / 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	23,0%	25,1%	22,6%	2,0%	2,5%
02 Здравствено осигурување	54,4%	62,7%	65,4%	8,3%	-2,7%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	47,8%	65,1%	53,8%	17,3%	11,3%
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	0,0%	0,0%	312,4%	0,0%	-312,4%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	45,0%	-2,4%	15,3%	-47,5%	-17,8%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	12,2%	20,7%	16,1%	8,5%	4,6%
09 Останати осигурувања на имот	38,6%	44,3%	40,6%	5,7%	3,7%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	45,5%	40,7%	45,0%	-4,8%	-4,3%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	46,3%	0,1%	0,0%	-46,2%	0,1%
13 Општо осигурување од одговорност	4,2%	2,7%	13,3%	-1,5%	-10,5%
14 Кредити	257,5%	0,4%	0,0%	-257,1%	0,4%
16 Финансиски штети	7,9%	93,8%	32,7%	85,9%	61,1%
18 Осигурување на туристичка помош	35,0%	37,8%	35,8%	2,8%	2,0%
Вкупно	42,5%	43,8%	42,5%	1,4%	1,3%

Графикон бр.9.2.4- Едноставен штетен коефициент по години и класи на осигурување

10.РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ

10.1. БРОЈ НА РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ

На крајот на извештајниот период 31.12.2023, резервирани се 2.366 штети (2022: 2.679) или 313 штети помалку отколку во истиот период претходната година. Со тоа бројот на резервирани штети е намалени за 11,7% во однос на 2022 година. Подинамичен пад на бројот на резервираните штети бележиме кај Здравствено осигурување и Осигурување на патнички возила(каска). Намалување бележат и класите Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила и Осигурување на туристичка помош.

Табела бр.10.1.1. – Број на резервирани штети

Класи на осигурување	Број на резервирани штети		Индекс 2023 / 2022	Разлика помеѓу 2023 & 2022
	2022	2023		
01 Осигурување од незгода	346	346	100,0	0
02 Здравствено осигурување	734	546	74,4	-188
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	274	226	82,5	-48
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	0	1	100,0	0
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0	0	0,0	0
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	30	19	63,3	-11
09 Останати осигурувања на имот	128	165	128,9	37
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	868	827	95,3	-41
13 Општо осигурување од одговорност	5	4	80,0	-1
15 Гаранциско осигурување	32	13	40,6	-19
16 Финансиски штети	0	4	0,0	4
18 Осигурување на туристичка помош	261	215	82,4	-46
Вкупно	2.679	2.366	88,3	-313

Графикон бр.10.1.1.- Број на резервирани штети

Графикон бр.10.1.2.- Структура на број на резервирани штети

10.2. ИЗНОС НА РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ

10.2.1. Бруто резервирани штети

Состојбата на бруто резервациите за штети на 31 декември 2023 година изнесува 273.500.188 денари (2022: 283.842.271 денари) што претставува пад во споредба со состојбата на истиот ден во 2022 година, односно резервацијата е пониска за 10.342.083 денари.

Во однос на годишниот план резервациите бележат пад на износ за 23.845.400 денари или за 8%.

Причината за падот на бројот на резервации, како и резервирираниот износ во целост, се однесува на зголемената ликвидација во 2023 година согласно правилникот од Агенцијата за супервизија.

Табела бр.10.2.1. – Бруто резервирани штети

Класи на осигурување	Бруто резервирани штети			Индекс		Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	10.898.925	6.473.335	9.440.823	59,4	68,6	-4.425.590	-2.967.488
02 Здравствено осигурување	7.903.376	6.428.980	5.872.553	81,3	109,5	-1.474.396	556.427
03 Осигурув. на патнички возила	32.984.615	32.825.252	26.440.922	99,5	124,1	-159.363	6.384.330
06 Осигурување на пловни објект	150.000	160.000		106,7	0,0	10.000	160.000
07 Осигурување на стока превоз	0		71.852	0,0	0,0	0	-71.852
08 Осигурување на имот од пож	11.653.396	17.422.309	9.214.222	149,5	189,1	5.768.913	8.208.087
09 Останати осигурувања на имс	9.612.632	9.929.099	13.211.335	103,3	75,2	316.467	-3.282.236
10 Осигурување од одговорност	198.344.094	191.189.919	232.291.110	96,4	82,3	-7.154.175	-41.101.191
13 Општо осигурување од одговс	3.874.200	3.450.000	802.772	89,1	429,8	-424.200	2.647.228
15 Гаранциско осигурување	441.000	0		0,0	0,0	-441.000	0
16 Финансиски штети	0	2.230.000		0,0	0,0	2.230.000	2.230.000
18 Осигурување на туристичка п	7.980.033	3.391.294		42,5	0,0	-4.588.739	3.391.294
Вкупно	283.842.271	273.500.188	297.345.588	96,4	92,0	-10.342.083	-23.845.400

10.2.2. Структура на бруто резервирани штети

Во структурата на износот на резервираните штети најголемо учество заземаат резервациите на Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила со 69,9% (2022: 69,9%), понатаму Осигурувањето на патнички моторни возила (каска) со 12% (2022: 11,6%).

Табела бр.10.2.2. – Структура на бруто резервирани штети

Класи на осигурување	Бруто резервирани штети			Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	3,8%	2,4%	3,2%	-1,5%	-0,8%
02 Здравствено осигурување	2,8%	2,4%	2,0%	-0,4%	0,4%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	11,6%	12,0%	8,9%	0,4%	3,1%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	4,1%	6,4%	3,1%	2,3%	3,3%
09 Останати осигурувања на имот	3,4%	3,6%	4,4%	0,1%	-0,8%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	69,9%	69,9%	78,1%	0,0%	-8,2%
13 Општо осигурување од одговорност	1,4%	1,3%	0,3%	-0,1%	1,0%
14 Кредити	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
18 Осигурување на туристичка помош	2,8%	1,2%	0,0%	-1,6%	1,2%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.10.2.1.- Бруто резервирани штети

Графикон бр.10.2.2.- Структура на бруто резервирани штети

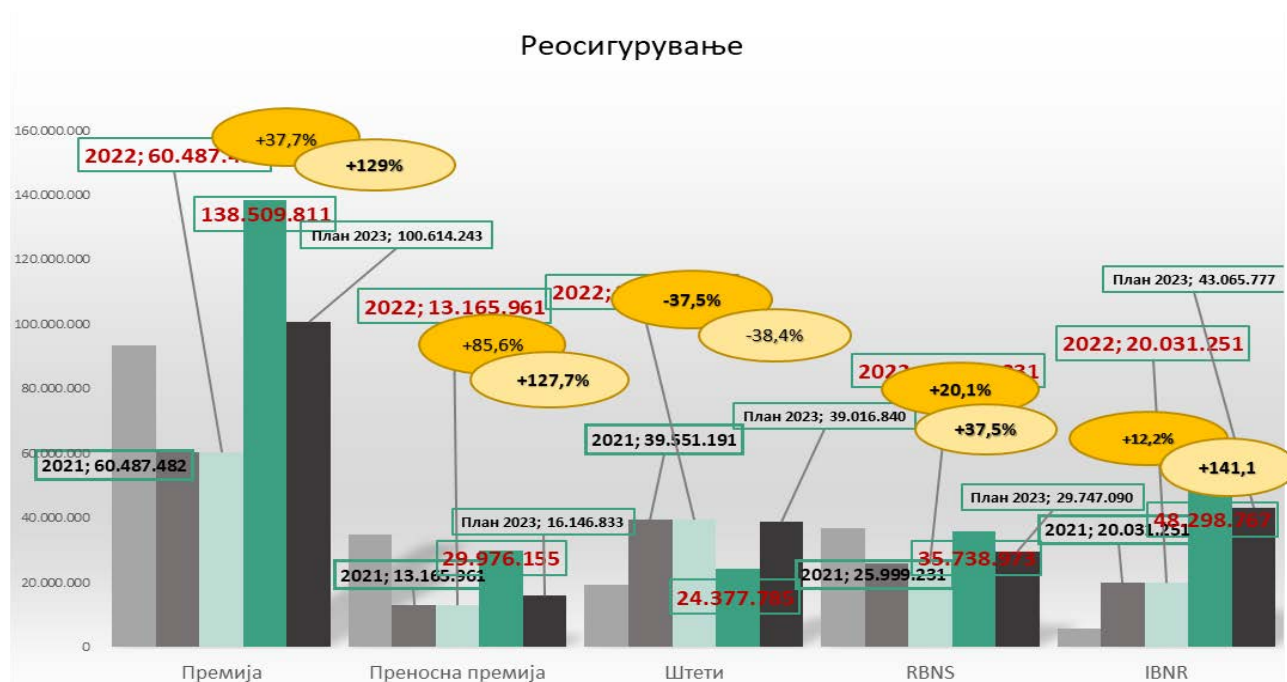
11.РЕОСИГУРУВАЊЕ

Друштвото во 2022 година изврши избор на реосигурителна компанија со цел да обезбеди реосигурително покритие за деловната 2023 година при што ќе бидат склучени повеќе договори за реосигурување со Позаваровалница САВА д.д. кои се однесуваат на 2023 година со кои се врши реосигурување на ризиците на САВА осигурување кои се над максималното покритие на компанијата, и тоа:

- Property and Technical branches surplus treaty reinsurance agreement-Пропорционален договор за имотно реосигурување на вишок на ризик,
- Property & Engineering Risk XL Treaty-Непропорционален договор за имотно осигурување- вишок на штети договор ,

- General Third Party Liability surplus treaty reinsurance agreement-Пропорционален договор за реосигурување на вишок на ризик за одговорност кон трети лица,
- Earthquake Quota Share Treaty-Пропорционален договор за имотно осигурување за ризикот земјотрес,
 - Catastrophe Excess of loss-Непропорционален вишок на штети договор за реосигурување на катастрофални штети,
 - Personal Accident Catastrophe Excess of loss – Непропорционален вишок на штети договор за реосигурување на катастрофални штети при незгода,
- Domestic and Green card XL MTPL -Непропорционален вишок на штети договор за осигурување на одговорност кон трети лица (со вклучено покритие за каско осигурување)
- Cargo surplus reporter (со вклучено покритие за ЦМР осигурување),
- Agriculture Quota Share Treaty – Пропорционален договор за реосигурување на земјоделие,
- Stop Loss Extended Warranty – Стоп лос договор за реосигурување на продолжена гаранција,
- Livestock Quota Share Treaty – Пропорционален договор за реосигурување на животни.

Графикон бр.11.1. - Реосигурување 2023 година

12. ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

12.1. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

12.1.1. Бруто технички резервации по класи на осигурување

Техничките резерви се пресметани и издвоени во согласност со одредбите од Законот за супервизија на осигурување и Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви и истите овозможуваат долгорочно исполнување на обврските од договорите за осигурување.

Техничките резерви се состојат од:

- резерви за преносни премии, пресметани по принципот *pro rata temporis*;
- дополнителна резерва за неистечени ризици;
- резерви за бонуси и попусти; и
- резерви за штети, кои ги вклучуваат резервите за пријавените, но се уште неликвидирани штети, резервите за настанати, но непријавени штети и резервите за трошоци за штети.

Табела бр.12.1.1. – Бруто технички резервации

Класи на осигурување	Бруто технички резервации			Индекс		Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	49.667.964	48.700.591	49.340.474	98,1	98,7	-967.373	-639.883
02 Здравствено осигурување	47.820.190	64.538.916	54.438.486	135,0	118,6	16.718.726	10.100.430
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	142.866.314	174.721.496	128.002.129	122,3	136,5	31.855.182	46.719.367
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	596.700	458.605	557.099	76,9	82,3	-138.095	-98.494
07 Осигурување на стока превоз (карго)	556.254	607.222	729.175	109,2	83,3	50.968	-121.953
Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	44.274.037	52.445.557	41.171.015	118,5	127,4	8.171.520	11.274.542
09 Останати осигурувања на имот	88.626.692	106.018.934	99.691.408	119,6	106,3	17.392.242	6.327.526
Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	610.624.388	646.016.932	662.845.375	105,8	97,5	35.392.544	16.828.443
Осигурув. од одговорност пловни објекти	467.515	539.030	697.524	115,3	77,3	71.515	-158.494
13 Општо осигурување од одговорност	7.864.560	11.192.914	5.125.082	142,3	218,4	3.328.354	6.067.832
14 Кредити	1.295.206	3.478.869	3.126.904	268,6	111,3	2.183.663	351.965
15 Гаранциско осигурување	975	3.364	0	345,1	0,0	2.389	3.364
16 Финансиски штети	2.108.911	5.353.582	1.489.181	253,9	359,5	3.244.671	3.864.401
18 Осигурување на туристичка помош	15.587.508	12.542.421	14.325.340	80,5	87,6	-3.045.087	-1.782.919
Вкупно	1.012.357.214	1.126.618.433	1.061.539.191	111,3	106,1	114.261.219	65.079.242

Бруто техничките резерви на Друштвото на 31.12.2023 година изнесуваат 1.126.618.431 денари (2022: 1.012.357.214 денари), што е за 11,3% повеќе споредено со претходната година.

Во однос на планот за 2023 година, бруто техничките резерви исто така бележат поголем износ за 65.079.240 денари, односно истите се поголеми од планираните за 6,1%.

Дел од зголемувањето на техничките резерви е резултат на зголемување на резервите за преносни премии (околу 78 мил денари) што е последица на растот на бруто полисираната премија, додека остатокот се должи на зголемување на резервите за штети (околу 29 мил денари) и дополнителната резерва за неистечени ризици (околу 8 мил денари). Притоа, од ова зголемување на резервата за штети, околу 10 мил денари е последица на намалување на резервата за настанати и пријавени штети и околу 39 мил денари е последица на зголемување на резервата за настанати но непријавени штети. Зголемувањето на резервите за настанати, но непријавени штети првенствено доаѓа од зголемување во класата 10, поради натамошно зголемување на резервата за големи реосигурени штети, но и поради раст на портфолиото и следствено изложеноста. Исто така, релативно значително зголемување на резервата за настанати но непријавени штети има во класата 03 коешто покрај значителниот раст на портфолиото е и резултат на порастот на просечната пријавена штета. Останатиот дел од зголемувањето на резервите за настанати, но непријавени штети се должи на порастот на портфолиото.

Во однос на намалувањето на резервите за настанати и пријавени штети истото се должи на зголемената ликвидација во 2023 година.

12.1.2. Структура на бруто технички резервации

Табела бр.12.1.2. – Структура на бруто технички резервации

Класи на осигурување	Бруто технички резервации			Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	4,9%	4,3%	4,6%	-0,6%	-0,3%
02 Здравствено осигурување	4,7%	5,7%	5,1%	1,0%	0,6%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	14,1%	15,5%	12,1%	1,4%	3,5%
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	0,1%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	4,4%	4,7%	3,9%	0,3%	0,8%
09 Останати осигурувања на имот	8,8%	9,4%	9,4%	0,7%	0,0%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	60,3%	57,3%	62,4%	-3,0%	-5,1%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	0,8%	1,0%	0,5%	0,2%	0,5%
14 Кредити	0,1%	0,3%	0,3%	0,2%	0,0%
16 Финансиски штети	0,2%	0,5%	0,1%	0,3%	0,3%
18 Осигурување на туристичка помош	1,5%	1,1%	1,3%	-0,4%	-0,2%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.12.1.1.- Бруто технички резервации

Графикон бр.12.1.2.- Структура на бруто технички резервации

12.2. НЕТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

12.2.1. Нето технички резервации по класи на осигурување

Нето техничките резерви (бруто технички резерви намалени за износот предаден во реосигурување) се за 8,7% или 80.916.162 денари поголеми во однос на претходната година.

Околу 64 мил од зголемувањето се должи на резервите за преносни премии и е последица на растот на нето полисираната премија. Околу 9 мил денари е зголемување од нето резервите за штети и околу 8 мил денари се должи на раст на дополнителната резерва за неистечени ризици. Причините за порастот кореспондираат со соодветното појаснување за порастот на бруто резервите за штети.

Табела бр.12.2.1. – Нето технички резервации

Класи на осигурување	Нето технички резервации			Индекс		Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	49.667.964	48.700.591	49.340.474	98,1	98,7	-967.373	-639.883
02 Здравствено осигурување	47.820.190	64.538.916	54.438.486	135,0	118,6	16.718.726	10.100.430
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	142.866.314	172.921.496	128.002.129	121,0	135,1	30.055.182	44.919.367
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	483.364	458.605	446.880	94,9	102,6	-24.759	11.725
07 Осигурување на стока превоз (карго)	516.329	526.745	228.864	102,0	230,2	10.416	297.881
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	32.891.561	38.742.491	27.821.241	117,8	139,3	5.850.930	10.921.250
09 Останати осигурувања на имот	81.205.230	87.479.613	88.592.336	107,7	98,7	6.274.383	-1.112.723
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	552.016.379	576.553.720	601.499.266	104,4	95,9	24.537.341	24.945.546
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	467.515	539.030	697.524	115,3	77,3	71.515	-158.494
13 Општо осигурување од одговорност	3.499.289	4.114.311	3.007.510	117,6	136,8	615.022	1.106.801
14 Кредити	-10.216	0	1.679.580	0,0	0,0	10.216	-1.679.580
15 Гаранциско осигурување	975	3.364	0	345,1	0,0	2.389	3.364
16 Финансиски штети	1.903.960	2.711.221	1.068.049	142,4	253,8	807.261	1.643.172
18 Осигурување на туристичка помош	15.587.508	12.542.421	14.325.340	80,5	87,6	-3.045.087	-1.782.919
Вкупно	928.916.362	1.009.832.524	971.147.678	108,7	104,0	80.916.162	38.684.846

Табела бр.12.2.2. – Бруто и нето технички резервации

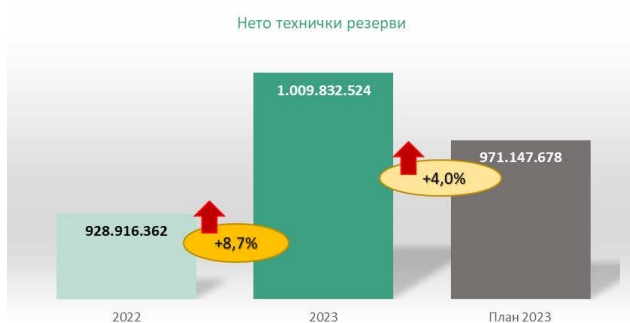
	Нето технички резервации			Индекс		Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	2023 & 2022	2023 & П2023
Преносна премија	490.915.343	568.885.004	502.190.122	115,9	113,3	77.969.661	66.694.882
Преносна премија во РЕ	16.928.704	29.976.155	16.146.833	177,1	185,6	13.047.451	13.829.322
НЕТО ПРЕНОСНА ПРЕМИЈА	473.986.639	538.908.849	486.043.289	113,7	110,9	64.922.210	52.865.560
Резерви за пријавени штети	283.997.333	273.648.687	302.960.003	96,4	90,3	-10.348.646	-29.311.316
Резерви за пријавени штети во РЕ	30.514.620	35.738.973	29.747.090	117,1	120,1	5.224.353	5.991.883
НЕТО РЕЗЕРВАЦИИ ЗА ПРИЈАВЕНИ ШТЕТИ	253.482.713	237.909.714	273.212.913	93,9	87,1	-15.572.999	-35.303.199
Резерви за непријавени штети	195.730.924	234.652.305	214.647.744	119,9	109,3	38.921.381	20.004.561
Резерви за непријавени штети во РЕ	34.143.950	48.298.767	43.065.777	141,5	112,2	14.154.817	5.232.990
НЕТО РЕЗЕРВАЦИИ ЗА НЕПРИЈАВЕНИ ШТЕТИ	161.586.974	186.353.538	171.581.967	115,3	108,6	24.766.564	14.771.571
Нето резерви за бонуси и попусти	3.381.635	3.181.250	3.374.947	94,1	94,3	-200.385	-193.697
Нето резерви за директни и индиректни трошоци	18.229.674	18.298.836	18.628.533	100,4	98,2	69.162	-329.697
Нето резерви за ризици, кои не се истечени	18.248.728	25.180.337	18.306.030	138,0	137,6	6.931.609	6.874.307
ОСТАНАТИ РЕЗЕРВАЦИИ	39.860.036	46.660.423	40.309.510	117,1	115,8	6.800.387	6.350.913
НЕТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ	928.916.362	1.009.832.524	971.147.679	108,7	104,0	80.916.162	38.684.845

12.2.2. Структура на нето технички резервации

Табела бр.12.2.3. – Структура на нето технички резервации

Класи на осигурување	Нето технички резервации			Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	5,3%	4,8%	5,1%	-0,5%	-0,3%
02 Здравствено осигурување	5,1%	6,4%	5,6%	1,2%	0,8%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	15,4%	17,1%	13,2%	1,7%	3,9%
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	3,5%	3,8%	2,9%	0,3%	1,0%
09 Останати осигурувања на имот	8,7%	8,7%	9,1%	-0,1%	-0,5%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	59,4%	57,1%	61,9%	-2,3%	-4,8%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	0,4%	0,4%	0,3%	0,0%	0,1%
15 Гаранциско осигурување	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
16 Финансиски штети	0,2%	0,3%	0,1%	0,1%	0,2%
18 Осигурување на туристичка помош	1,7%	1,2%	1,5%	-0,4%	-0,2%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.12.2.1.- Нето технички резервации

Графикон бр.12.2.2.- Структура на нето технички резервации

V. АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА САВА СТЕЈШН ДООЕЛ СКОПЈЕ

13. ПРОДУКЦИЈА НА ТЕХНИЧКАТА СТАНИЦА

Табела бр.13.1.1. - Продукција на ТС Сава Стејшн според број на предмети и возила

Вид на возило	2022		2023		Индекс 2023/2022		Разлика 2023 & 2022	
	Број на предмети	Број на возила	Број на предмети	Број на возила	Број на предмети	Број на возила	Број на предмети	Број на возила
Патничко	2.848	2.848	3.404	3.404	119,52	119,52	556	556
Товарно	740	740	715	715	96,62	96,62	-25	-25
Останати услуги	470	0	797	0	169,57	0,00	327	0
Полномошно	560	0	687	0	122,68	0,00	127	0
Тегнач	144	144	170	170	118,06	118,06	26	26
Полуприколка	167	167	150	150	89,82	89,82	-17	-17
Пробни таблци	43	3	48	0	111,63	0,00	5	-3
Автобус	23	23	25	25	108,70	108,70	2	2
Меѓународна возачка	111	0	223	0	200,90	0,00	112	0
Специјално товарно	16	16	11	11	68,75	68,75	-5	-5
Товарно приклучно	22	22	41	41	186,36	186,36	19	19
Работно возило					0,00	0,00	0	0
Специјално патничко	2	2			0,00	0,00	-2	-2
Специјално приклучно	1	1			0,00	0,00	-1	-1
Вкупно	5.147	3.966	6.271	4.516	121,84	113,87	1124	550

Делот продукција на Сава Стејшн се однесува на СТП Илинден. Во 2023 година реализираните возила и предмети на СТП Илинден се повисоки во однос на 2022 година за околу 18,4%, и во рамките на планираниот обем.

Табела 13.1.2. - Продукција на ТС Сава Стејшн според број на предмети и возила

Вид на возило	Број на предмети	Број на возила	Технички преглед со вклучен ддв	Полномошно со вклучен ддв	Меѓународна возачка со вклучен ддв	Потврда за пробно возење со вклучен ддв	Пробни таблци со вклучен ддв	Комплетирање документација со вклучен ддв	Обрасци и материјали со вклучен ддв	Вкупно
Автобус	25	25	43.660	0	0	0	0	6.372	2.596	52.628
Меѓународна возачка	223	0	0	0	184.198	0	0	0	0	184.198
Останати услуги	797	0	1.399	590	0	0	0	343.498	79.178	424.665
Патничко	3.404	3.404	4.246.913	0	0	0	0	1.458.952	322.966	6.028.831
Полномошно	687	0	0	405.330	0	0	0	0	0	405.330
Полуприколка	150	150	179.873	0	0	0	0	53.690	14.455	248.018
Пробни таблци	48	0	0	0	0	11.328	31.152	20.768	1.888	65.136
Специјално патничко										0
Специјално приклучно										0
Специјално товарно	11	11	23.998	0	0	0	0	4.779	1.062	29.839
Тегнач	170	170	311.757	0	0	0	0	58.646	15.635	386.038
Товарно	715	715	1.008.295	0	0	0	0	292.817	61.124	1.362.236
Товарно приклучно	41	41	34.173	0	0	0	0	17.169	3.658	55.000
Вкупно	6.271	4.516	5.850.068	405.920	184.198	11.328	31.152	2.256.691	502.562	9.241.919

Вкупниот промет по сите основи на Сава Стејшн за 2023 година изнесува 15.889.090 денари (2022: 17.844.516 денари), што значи Сава Стејшн бележи пад во прометот од 11% или пад во износ од 1.955.426 денари. Од друга страна приходите од основната дејност Технички преглед и анализа изнесуваат 8.825.195 денари и бележат зголемување од 447.039 денари во однос на 2022 (8.378.156 мкд).

VI. КОНСОЛИДИРАНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

14. КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ

14.1. КОНСОЛИДИРАН РЕЗУЛТАТ ОД РАБОТЕЊЕТО

Во 2023 година САВА осигурување оствари позитивен консолидиран финансиски резултат од своето работење во износ од 14.609.670 денари (2022: 103.692.650 денари).

Еднократен негативен ефект на резултатот во 2023 година имаше Данокот на солидарност на износ од 7,4 мил денари, како и продажбата на Деловниот објект каде Друштвото оствари капитална загуба во висина од 6,7 мил денари.

Вкупните приходи од работењето изнесуваат 1.120.574.751 денари (2022: 1.074.370.644 денари), што е зголемување на вкупните приходи во износ од 46.204.107 денари или раст од 4,3% во однос на минатата деловна година.

Вкупните расходи од работењето во 2023 година изнесуваат 1.103.627.335 денари (2022: 958.650.240 денари), што е за 15,1% или 144.977.096 денари повеќе од минатата 2022 година.

Табела 14.1.-Консолидиран биланс на успех за 2023 година

Опис на позиција	Износ		Индекс 2023/2022
	Тековна деловна година	Претходна деловна година	
А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	1.120.574.751	1.074.370.644	104,3
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА)	1.047.623.018	922.162.163	113,6
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА	30.470.696	23.975.540	127,1
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	18.206.999	11.221.028	162,3
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	8.704.266	45.617.893	19,1
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	15.569.772	71.394.020	21,8
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	1.103.627.335	958.650.240	115,1
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ)	536.406.972	442.706.163	121,2
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	-200.385	862.272	-23,2
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	40.154.148	35.945.346	111,7
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО	465.081.445	426.556.939	109,0
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА	2.496.008	2.888.584	86,4
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	44.341.182	43.262.222	102,5
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	4.920.873	3.673.272	134,0
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУЧУВАЈКИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	10.427.092	2.755.443	378,4
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ	16.947.417	115.720.405	14,6
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	2.337.747	12.027.755	19,4
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ	14.609.670	103.692.650	14,1

14.1.1. Образложение за финансиски резултат

Сава Осигурување, во деловната 2023 година оствари позитивен финансиски резултат по одданочување во износ од 14.609.670 денари, што споредено со остварениот финансиски резултат за периодот 01.01-31.12.2022 год. (103.692.650 мкд), остварен е негативен ефект во износ од 89.082.980 денари.

Позначајни ставки во делот на приходите, се пред се позитивните трендови во однос на премијата, односно Заработената премија во износ од 1.047.623.018 денари или зголемување од 13,6% во однос на 2022, притоа нето ефектот од полисираната премија е +142.479.568 денари, резултат на поголемата бруто полисирана премија за 185.069.245 денари и поголема премија предадена во реосигурување за 42.589.677 денари. Додека, разликата кај нето ефектот од преносната премија изнесува -17.018.712 денари, како резултат од зголемувањето на промената на бруто преносната премија во износ од 26.303.419 денари и зголемувањето на промената на преносната премија во реосигурување која изнесува 9.284.707 денари.

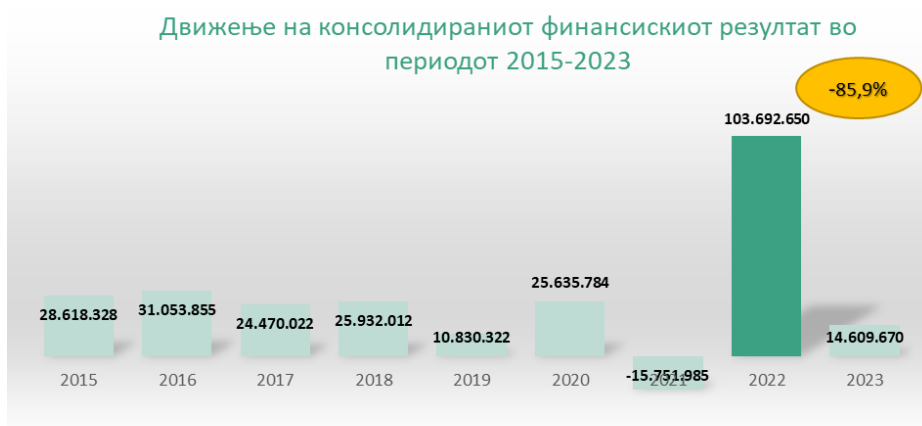
Зголемување кај приходите од вложувања 6.495.156 денари, поради поголеми позитивни курсни разлики, поголемите приходи од камати и поголеми капитални добивки од продажба на удели. Зголемување има и во делот на приходи од провизии од реосигурување за 6.985.971 денари.

Во делот на расходите воочлив е раст од 15,7% што произлегува од зголемување на нето штетите за 93.700.809 денари, притоа, гледано структурално разликата кај бруто штетите намалени за регресите и делот кој го покрива реосигурувачот изнесува -135.986.456 денари како резултат на нето ефектот од повеќе ликвидирани штети за 95.563.805 денари и помалите регреси за - 161.117 денари како и разликата од помалото учество на реосигурувачот за -40.171.534. Разликата во промените на резервациите изнесуваат -42.285.646 денари, што произлегува од разликата од промената на бруто резервациите за -41.354.497 денари и разликата од промената на резервите на штети во делот на реосигурување од 751.083 денари.

Трошоците за спроведување на осигурување се поголеми во тековниот период во однос на истите од минатата година за 38.524.507 денари, притоа главните разлики се кај трошоците за стекнување и административните трошоци. Зголемувањето кај административните трошоци во најголем дел се должи на евидентирањето на Данокот на солидарност на трошок во износ од 7,4 мил денари.

Разликата кај исправката на вредноста во тековната година бележи негативен тренд и изнесува 3.637.272 денари, додека пак споредбено со минатата година бележи намалување за -3.272.362 денари.

Графикон бр.14.1.1. - Движење на резултатот од работењето во периодот 2015-2023 година

15. КОНСОЛИДИРАНА ФИНАНСИСКА ПОЛОЖБА

15.1. КОНСОЛИДИРАНА АКТИВА И ПАСИВА

САВА осигурување а.д. во 2023 година работи со стабилно портфолио и адекватна структура на капитал.

Вкупната консолидирана актива на Друштвото изнесува 1.829.198.737 денари (2022: 1.633.977.611 денари), што е приближно на исто ниво со претходната година.

Најзначајни ставки во билансот на состојба на Друштвото за 2023 година се:

- **Вложувањата** се во износ од 1.298.003.841 денари (2022: 1.190.934.264 денари). Вложувањата се зголемени во однос на минатата деловна година за 9,0% или за 107.069.577 денари, што главно се должи на прилив по основ на вложување во нов објект. Учеството на вложувањата во вкупната актива на Друштвото опфаќа 71,9% (2022: 73,6%).

- **Побарувањата** оваа деловна година се зголемени за 11,8% или 31.506.992 денари, и изнесуваат 298.155.220 денари (2022: 266.648.231 денари). Зголемувањето на побарувањата пред се се должи на поголемите побарувања од осигурениците, во корелација со зголемената продажба.

- **Бруто техничките резерви** на крајот на 2023 година се во износ од 1.126.618.431 денари (2022: 1.012.357.215 денари) и се поголеми за 114.261.216 денари, или 11,3% во однос на крајот на 2022 година. Дел од зголемувањето на техничките резерви е резултат на зголемување на резервите за преносни премии (околу 78 мил денари) што е последица на растот на бруто полисираната премија, додека остатокот се должи на зголемување на резервите за штети (околу 29 мил денари). Притоа, од ова зголемување околу 10 мил денари е последица на намалување на резервата за настанати и пријавени штети и околу 39 мил денари е последица на зголемување на резервата за настанати но непријавени штети. БТР во вкупната пасива на Друштвото опфаќа 62,0% (2022: 62,0%).

- **Обврските** на Друштвото се во износ од 155.965.477 денари (2022: 69.579.825 денари) и се повисоки во однос на минатата година за 86.385.652 денари или бележат пораст од 124%, %, што во најголем дел е поради обврската за долгорочен кредит во износ од 80 мил денари.

Табела 15.1.1. – Консолидиран биланс на состојба за 2023 година

Опис на позиција	Износ		Индекс 2023/2022
	Тековна деловна година	Претходна деловна година	
АКТИВА	1.829.198.737	1.633.977.611	111,9
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	9.200.976	5.326.498	172,7
Б. ВЛОЖУВАЊА	1.298.003.841	1.190.934.264	109,0
В. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ	116.785.910	83.440.851	140,0
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	11.491.683	6.742.302	170,4
Ѓ. ПОБАРУВАЊА	298.155.220	266.648.231	111,8
Е. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА	47.047.727	39.173.952	120,1
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА	48.513.381	41.711.514	116,3
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	42.802.196	43.661.480	98,0
ПАСИВА	1.829.198.737	1.633.977.611	111,9
А. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	482.037.638	484.777.676	99,4
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ	1.126.618.431	1.012.357.215	111,3
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ	23.878.572	23.022.985	103,7
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	3.681.446	15.210.131	24,2
Ж. ОБВРСКИ	155.965.477	69.579.825	224,2
З. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	37.017.172	29.029.779	127,5
Ј. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	42.802.196	43.661.480	98,0

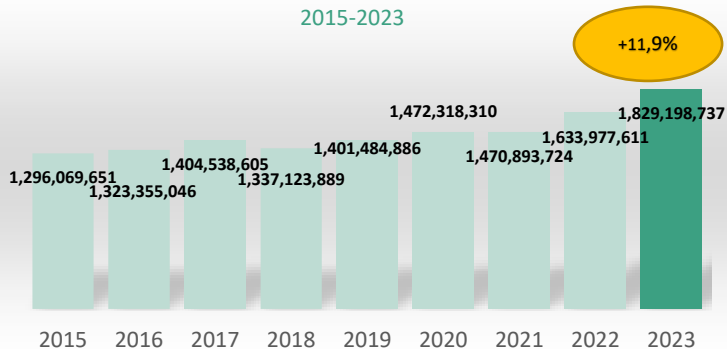
15.2. КОНСОЛИДИРАН КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Спрема важечката Законска регулатива (Сл.весник 79/2007) сите осигурителни друштва кои обавуваат неживотни осигурувања требаат до крајот на годината да обезбедат минимален капитал во износ од 3 милиони ЕУР во гарантниот фонд.

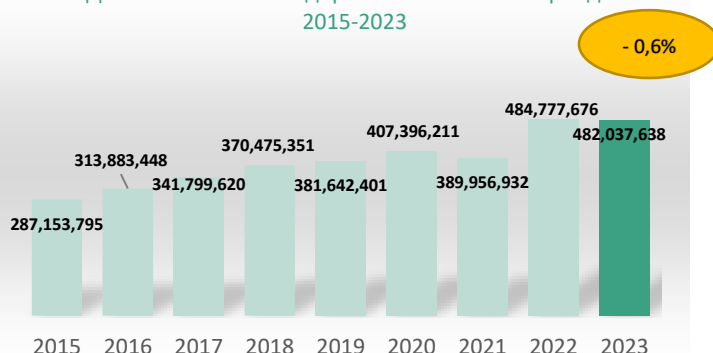
Во текот на 2022 година САВА осигурување а.д. вкупниот капитал, вклучувајќи ја тековната добивка, е намален за 0,6% или 2.740.037 денари во однос на минатата 2022 година, додека без тековната добивка, капиталот на Друштвото е намален за 17,4 мил денари главно поради исплатена дивиденда во тек на 2023 година и поради ценовни промени.

Графикон бр.14.2.1. - Движење на консолидираната актива и капиталот на Друштвото во периодот 2015-2023 година

Движење на консолидираната актива во периодот 2015-2023

Движење на консолидираниот капитал во периодот 2015-2023

VII. ОСТАНАТИ ПОДАТОЦИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РАБОТЕЊЕТО

16. УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

16.1. СТРАТЕШКИ НАСОКИ ОД ОБЛАСТА НА УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

Во САВА осигурување, а.д. Скопје ги следиме следните стратешки насоки во областа на управувањето со човечките ресурси, и тоа:

- Привлекување и задржување на најдобрите таленти
- Управување со перформансите
- Одржливо работење
- развој на функцијата за човечки ресурси во компанијата,
- развој на организациска култура,
- развој и обука на вработените на сите нивоа во организацијата,
- грижа за безбедноста и здравјето на вработените,
- почитување на правата на вработените согласно Законот за работни односи и општиот колективен договор во [друштвото] и
- дигитализација и оптимизација.

16.2. КЛУЧНИ АКТИВНОСТИ ОД ОБЛАСТА НА УПРАВУВАЊЕ СО КАДРИ ВО 2023 ГОДИНА

Во 2023 година, нашиот менаџмент на човечки ресурси се фокусираше на следниве цели и активности:

- Ажурирање на профилите на LinkedIn на сите засегнати лица во согласност со упатствата од матичната компанија;
- Поднесено е барање за прогласување интерес за програмата за амбасадори на САВА осигурување;
- Подготовка на предлог-постапка за годишно интервју и евалуација на вработените;
- Активно, тековно работење во софтверот HRM Dynamics NAV;
- Нови вработувања и престанок на постоечките вработувања;
- Обука на вработените на сите нивоа во компанијата, учење и обука со помош на апликацијата Coach;
- различни модели на мотивирање и наградување на вработените (зголемување на платата на вработениот, унапредување на работното место, парични награди, посетување обуки и сл.);

- нова систематизација,
- средба со САВА пензиско друштво за размена на идеи за организирање на денот на здравјето

16.3. ВРАБОТУВАЊЕ И СТРУКТУРА НА ВРАБОТЕНИ

Вработувањата во 2023 година беа главно нови вработувања поради барањата за продажба како дел од политиката на компанијата за развој на сопствена продажна мрежа и, во помала мера, претворањето на вработените кои веќе се вработени во компанијата од определено во неопределено време и замена на вработени кои ја напуштиле компанијата.

Престанокот на работниот однос главно се однесува на вработени кои сами си заминале од компанијата со отказ или со спогодба, а останатите одјави се вработени кои не постигнале задоволителни резултати во работата, што значи дека не им бил продолжен договорот, а престанокот на работниот однос на дел од вработените е поради пензионирање.

Најголемиот дел од флукуацијата на вработени се случува во Секторот за продажба и тоа во агентската мрежа.

16.3.1. Вкупен број на вработени во САВА осигурување а.д. Скопје

Следниве информации ја прикажуваат политиката за вработување за 2023 година, која е директно поврзана со потребите на компанијата и обемот на активности во секторот за продажба. Главната цел е да се мотивира, подобри и оптимизира потенцијалот на сите вработени.

Во САВА осигурување, моменталната состојба на вработените во сите сектори и Самостојни служби е следна:

1. **Управата на друштвото** ја сочинуваат 2 вработени заклучно со 31.12.2023 година, што е зголемување за 1 вработен во однос на претходната година.
2. **Секторот за штети** има 23 вработени на 31.12.2023 година, што е зголемување за 3 вработени во однос на претходната година.
3. **Секторот за продажба** на 31.12.2023 година има 152 вработени, што е намалување за 20 вработени во однос на претходната година.
4. **Секторот за развој и преземање ризици** на 31.12.2023 година има 13 вработени, што е намалување за 1 вработен во однос на претходната година.
5. **Секторот за финансии и сметководство** има 7 вработени заклучно со 31.12.2023 година, а бројот на вработени не е променет во однос на претходната година.
6. **Секторот за општи и правни работи** (набавка на средства) на 31.12.2023 година има 4 вработени, што е намалување за 1 вработен во однос на претходната година.

7. **Самостојната служба за човечки ресурси** на 31.12.2023 година има 3 вработени, што е зголемување за 1 вработен во однос на претходната година.
8. **Самостојната служба за контролинг** заклучно со 31.12.2023 година има 2 вработени, а бројот на вработени не е променет во однос на претходната година.
9. **Самостојната служба за наплата** на 31.12.2023 година има 6 вработени, а бројот на вработени не е променет во однос на претходната година.
10. **Самостојната служба за ИТ** има 5 вработени заклучно со 31.12.2023 година, што е зголемување за 1 вработен во однос на претходната година.
11. Канцеларијата на административната поддршка на Друштвото (писарница и службеник за заштита на лични податоци) на 31.12.2023 година има 3 вработени, а бројот на вработени не е променет во однос на претходната година.
12. **Самостојната служба за актуарски работи** на 31.12.2023 година има 2 вработени, што е зголемување за 1 вработен во однос на претходната година.
13. Самостојната служба за внатрешна ревизија има 1 вработен на 31 декември 2023 година, а бројот на вработени не е променет во однос на претходната година.
14. **Самостојната служба за управување со ризици** (контрола на усогласеноста на работењето со прописите) на 31.12.2023 година има 1 вработен, а бројот на вработени не е променет во однос на претходната година.

Табела бр. 16.3.1. Број на вработени

Број на вработени	Вкупен број на вработени			Еквивалент на ефективно работно време		
	31.12.2023	31.12.2022	Разлика 31.12.2023 & 31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	Разлика 31.12.2023 & 31.12.2022
Кабинет на Генерален директор	5	4	1	5,00	4,00	1,00
Продажба - застапници	58	62	-4	47,48	54,48	-7,00
Развој - склучување и превземање на ризик за комплексни осигурувања, реосигурувања	2	3	-1	2,00	3,00	-1,00
Продажба - раководство (менаџмент), шефови на регионални центри	35	41	-6	34,00	40,00	-6,00
Поддршка на продажба, администрација, реклама и останато	35	40	-5	32,25	35,13	-2,88
Продажба - комерцијалисти, референти	24	24	0	22,75	22,75	0,00
Книговодство на премии и штети	3	3	0	3,00	3,00	0,00
Управување со побарувања и наплата	6	6	0	6,00	6,00	0,00
Тарифирање	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Штети и регреси	23	20	3	22,00	19,00	3,00
ИТ и работни процеси	5	4	1	4,50	4,00	0,50
Финансии	3	3	0	2,88	3,00	-0,13
Сметководство	4	4	0	4,00	4,00	0,00
Контролинг	2	2	0	2,00	2,00	0,00
Општи и правни работи	5	5	0	4,88	5,00	-0,13
Купување и одржување на одновни средства	2	2	0	1,88	2,00	-0,13
Внатрешна ревизија	1	1	0	1,00	1,00	0,00
Актуарство	2	1	1	2,00	1,00	1,00
Управување со ризик	1	1	0	1,00	1,00	0,00
Контрола на усогласеноста на работењето со прописите	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Развој	8	8	0	8,00	8,00	0,00
Вкупно	224	234	-10	206,61	218,36	-11,76

16.3.1.1. Број на вработени во Друштвото врз основа на типот на вработеност (скратено/полно работно време)

На крајот на 2023 година има вкупно 224 вработени, од кои 22 работат со скратено работно време, а 202 работат со полно работно време. Тоа значи дека 9,8% од вработените работат со скратено работно време, додека 90,2% работат со полно работно време.

Споредено со крајот на 2022 година, бројот на вработени со скратено работно време е зголемен за 3, што претставува зголемување од 1,7% на процентот на вработени со скратено работно време во однос на вкупниот број на вработени. Од друга страна, бројот на вработени со полно работно време е намален за 13, што доведе до намалување на процентот на редовно вработени за 1,7% во однос на вкупниот број на вработени.

Вреди да се напомене дека Секторот за продажба има најголем број вработени со скратено работно време, што се базира на потребите на секторот.

Табела 16.3.1.1. Број на вработени врз основа на типот на вработеност

	2023		2022	
	Број	Процент (во %)	Број	Процент (во %)
Вработени врз основа на работно време				
Скратено работно време	22	9,8	19	8,1
Полно работно време	202	90,2	215	91,9
Вкупно	224	100,0	234	100,0

16.3.1.2. Вработени во Друштвото врз основа на степенот на образование

На крајот на 2023 година, бројот на вработени со различни степени на образование е следниот:

- Бројот на вработени со **средно образование** е намален за 2 и сега изнесува вкупно **81** вработен. Споредено со 2022 година, ова претставува зголемување од 0,7% во однос на вкупниот број на вработени, кој сега изнесува 36,2%.
- Бројот на вработени со **вишо образование** е намален за 1 и сега изнесува вкупно **1** вработен. Споредено со 2022 година, ова претставува намалување од 0,5% во однос на вкупниот број на вработени, кој сега изнесува 0,4%.
- Бројот на вработени со **високо образование** е намален за 4 и сега изнесува вкупно **128** вработени. Споредено со 2022 година, ова претставува зголемување од 0,7% во однос на вкупниот број на вработени, кој сега изнесува 57,1%.

Бројот на вработени со **магистерски или докторски студии** е намален за 3 и сега изнесува вкупно **14** вработени. Споредено со 2022 година, тоа претставува намалување од 1% во однос на вкупниот број на вработени, кој сега изнесува 6,3%.

Табела 16.3.1.2. Број на вработени по степен на образование

Степен на образование	2023		2022	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)
I-IV - Степен	0	0,0	0	0,0
V- Степен	81	36,2	83	35,5
VI- Степен	1	0,4	2	0,9
VII- Степен	128	57,1	132	56,4
Магистри и Доктори	14	6,3	17	7,3
Вкупно	224	100,0	234	100,0

16.3.1.3. Вработени во Друштвото врз основа на возраст

Следното е преглед на бројот на вработени по возрасна група заклучно со крајот на 2023 година:

Најголем број вработени на крајот на 2023 година се на возраст од 41 до 45 години со 54 вработени, што е за 8 повеќе од 2022 година и претставува 24,1% од вкупниот број вработени.

Втората по големина возрасна група е меѓу 36 и 40 години, со 50 вработени. Ова е намалување за 3 вработени во однос на 2022 година и претставува 22,3% од вкупниот број на вработени.

Третата по големина старосна група се оние на возраст од 31-35 и 46-50 години, со по 34 вработени. Тоа претставува 15,2% од вкупниот број на вработени. Во однос на 2022 година, во возрасната група од 31 до 35 години има 4 вработени помалку, а во возрасната група од 46 до 50 години бројот на вработени е ист.

Возрасната група од 26-30 години забележа значително намалување на вкупниот број на вработени во 2023 година, со 10 вработени помалку од 2022 година. Тоа претставува вкупно 16 вработени или 7,1% од вкупниот број вработени.

Возрасната група од 20-25 години на крајот на 2023 година имала 12 вработени, што е зголемување за 1 вработен во однос на 2022 година. Тоа претставува 5,4% од вкупниот број вработени.

Возрасната група од 51 до 55 години имала 7 вработени, што е намалување за 4 вработени во однос на 2022 година и претставува 3,1% од вкупниот број на вработени.

Конечно, возрасната група од 56 и повеќе години имала 17 вработени на крајот на 2023 година, што е зголемување за 2 вработени во однос на 2022 година. Тоа претставува 7,6% од вкупниот број вработени.

Табела 16.3.1.3. Број на вработени по старосна група

Старосна група	2023		2022	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)
20-25	12	5,4	11	4,7
26-30	16	7,1	26	11,1
31-35	34	15,2	38	16,2
36-40	50	22,3	53	22,6
41-45	54	24,1	46	19,7
46-50	34	15,2	34	14,5
51-55	7	3,1	11	4,7

56 и повеќе	17	7,6	15	6,4
Вкупно	224	100,0	234	100,0

16.3.1.4. Вработени во Друштвото врз основа на пол

На крајот на 2023 година, нашата компанија имаше 144 вработени жени, што сочинува 64,3% од вкупната работна сила. Ова е намалување за 8 вработени жени во однос на крајот на 2022 година.

Слично на тоа, на крајот на 2023 година во нашата компанија има 80 вработени мажи, што сочинува 35,7% од вкупната работна сила. Ова е намалување за 2 вработени мажи во однос на 2022 година..

Табела 16.3.1.4. Број на вработени според пол

Пол	2023		2022	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)
Жени	144	64,3	152	65,0
Мажи	80	35,7	82	35,0
Вкупно	224	100,0	234	100,0

16.3.2. Вкупен број на вработени во САВА Стејшн ДООЕЛ Скопје

На 31.12.2023 година вкупниот број на вработени лица во САВА СТЕЈШН ДООЕЛ Скопје изнесува 11 вработени.

Во САВА СТЕЈШН ДООЕЛ Скопје на 31.12.2023 година беше евидентирана следнава состојба на вработени, и тоа:

- 1 Раководител,
- 3 Контролори,
- 4 Администратори,
- 1 Сметководител,
- 1 Администратор одговорен за набавки,
- 1 Администратор одговорен за менаџмент на човечки ресурси

17. ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА

Информатичката технологија е клучен фактор за зголемување на перформансите и за современо работење и подобрување на ефектите во работењето.

САВА Осигурување постојано ги следи и имплементира новините во информатичката технологија, како и насоките од групацијата. Сите нови софтверски и хардверски иновации тековно се имплементирани во постоечката структура.

Голем дел од работењето на ИТ службата е фокусиран кон безбедноста на системите, обуки на вработените и дигитализација на процесите.

Во текот на 2023 година се доопремија сите постоечки локации со нова ИТ и телекомуникациска опрема.

Со оглед на тоа дека дирекцијата на друштвото се пресели на нова локација, беа превземени активности околу поставување комплетно нова пасивна мрежна инфраструктура, како и опремување на наов сервер соба..

СОФТВЕР:

- Бизнис апликацијата АСП е надоградена со нови модули,
- Продолжување и проширување на договорот со Microsoft со M365 E3 и E5 лиценци.

БЕЗБЕДНОСТ:

- Извршени се сите редовни контроли за безбедноста на системите;
- Тестирана е оперативноста на секундарната локација на друштвото;
- Воведено е ново решение Bigfix за update и patch на работните станици и серверите.

ХАРДВЕР:

- Нова ИТ опрема за доопремување на сите постоечки канцелари,
- Набвен е нов firewall уред Sonicwall NSA4700, истиот е поставен и иконфигуриран во Дирекцијата на Друштвото
- Извршена е замена на стари работни станици со нови преносни работни станици.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ:

- Тековно се извршуваат промени на постоечките договори за фиксната телефонија и интернетот
- Во подружниците каде имаше техничка можност, сите линкови се заменети со оптика.
- Обновени се и проширени договорите со телеком операторите А1 и Т-Хоме
- Склучен е договор со Т-Хоме за користење мрежна опрема од брендот CISCO Meraki во новите простории на Дирекцијата

Генерален извршен директор

Мелита Гугуловска,

Извршен директор

Кристиан Лешков,

Датум: 16.02.2024 година, Скопје

ПРИЛОГ 2 – ГОДИШНА СМЕТКА

ЕМБС: 04778529

Целосно име: САВА осигурување а.д. Скопје

Вид на работа: 600

Тип на годишна сметка: Консолидирана годишна сметка

Тип на документ: Консолидирана годишна сметка

Година : 2023

Листа на прикачени документи:

Објаснувачки белешки и други прилози

Финансиски извештаи

Структура на приходи по дејности

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
2001	- 01.11 - Одгледување на жита (освен ориз), мешункасти растенија и маслодајно семе				
2002	- 01.12 - Одгледување на ориз				
2003	- 01.13 - Одгледување на зеленчук, дињи и лубеници, коренест и трупкаст зеленчук				
2004	- 01.14 - Одгледување на шеќерна трска				
2005	- 01.15 - Одгледување на тутун				
2006	- 01.16 - Одгледување на растенија за предиво				
2007	- 01.19 - Одгледување на останати едногодишни насади и посеви				
2008	- 01.21 - Одгледување на грозје				
2009	- 01.22 - Одгледување на тропско и суптропско овошје				
2010	- 01.23 - Одгледување на агруми				
2011	- 01.24 - Одгледување на јаболчесто и коскесто овошје				
2012	- 01.25 - Одгледување на јагодесто, јаткасто и друго овошје				
2013	- 01.26 - Одгледување на маслодајни плодови				
2014	- 01.27 - Одгледување на растенија за производство на пијалаци				
2015	- 01.28 - Одгледување на зачински, ароматични и лековити растенија и на растенија за употреба во фармацијата				
2016	- 01.29 - Одгледување на останати повеќегодишни посеви				
2017	- 01.30 - Одгледување на саден материјал				
2018	- 01.41 - Одгледување на молзни крави				
2019	- 01.42 - Одгледување на други говеда и биволи				

2020	- 01.43 - Одгледување на коњи и останати сродни животни				
2021	- 01.44 - Одгледување на камили и лами				
2022	- 01.45 - Одгледување на овци и кози				
2023	- 01.46 - Одгледување на свињи				
2024	- 01.47 - Одгледување на живина				
2025	- 01.49 - Одгледување на други животни				
2026	- 01.50 - Мешовито фармерство				
2027	- 01.61 - Помошни дејности за одгледување на посеви				
2028	- 01.62 - Помошни дејности за одгледување на животни				
2029	- 01.63 - Дејности кои се извршуваат после собраните посеви				
2030	- 01.64 - Доработка на семе				
2031	- 01.70 - Лов, траперство и соодветни услужни дејности				
2032	- 02.10 - Одгледување на шуми и останати дејности поврзани со шумарството				
2033	- 02.20 - Искористување на шумите				
2034	- 02.30 - Собирање на шумски плодови и производи, освен дрва				
2035	- 02.40 - Помошни услуги во шумарството				
2036	- 03.11 - Морски риболов				
2037	- 03.12 - Риболов во слатководни води				
2038	- 03.21 - Морска аквакултура				
2039	- 03.22 - Слатководна аквакултура				
2040	- 05.10 - Вадење на камен јаглен				
2041	- 05.20 - Вадење на лигнит				
2042	- 06.10 - Вадење на сурова нафта				
2043	- 06.20 - Вадење на природен гас				
2044	- 07.10 - Вадење на руди на железо				
2045	- 07.21 - Вадење на руди на уран и ториум				
2046	- 07.29 - Вадење на други руди на обоени метали				
2047	- 08.11 - Вадење на декоративен камен и камен за градежништвото, варовник, суров гипс, креда и шкрилци				
2048	- 08.12 - Вадење на чакал и песок; глина и каолин				
2049	- 08.91 - Вадење на хемиски минерали и минерални губрива				
2050	- 08.92 - Вадење на тресет				
2051	- 08.93 - Вадење на сол				
2052	- 08.99 - Останато рударство и вадење на камен, неспомнато на друго место				
2053	- 09.10 - Помошни дејности за вадење на сурова нафта и природен гас				
2054	- 09.90 - Помошни дејности за останатото вадење на руда				

2055	- 10.11 - Преработка и конзервирање на месо				
2056	- 10.12 - Преработка и конзервирање на живинско месо				
2057	- 10.13 - Производство на животинско и живинско месо				
2058	- 10.20 - Преработка и конзервирање на риба, мекотели и лушпари				
2059	- 10.31 - Преработка и конзервирање на компири				
2060	- 10.32 - Производство на сокови од овошје и зеленчук				
2061	- 10.39 - Друга преработка и конзервирање на овошје и зеленчук				
2062	- 10.41 - Производство на масла и масти				
2063	- 10.42 - Производство на маргарин и слични масти за јадење				
2064	- 10.51 - Преработка на млеко и производство на сирења				
2065	- 10.52 - Производство на сладолед				
2066	- 10.61 - Производство на мелнички производи				
2067	- 10.62 - Производство на скроб и производи од скроб				
2068	- 10.71 - Производство на леб; слатки (колачи, торти) во свежа состојба и бисквити (кекси)				
2069	- 10.72 - Производство на двопек и бисквити; производство на конзервирани слатки и печива				
2070	- 10.73 - Производство на макарони, њоки, кускус и слични тестенини				
2071	- 10.81 - Производство на шеќер				
2072	- 10.82 - Производство на какао, чоколади и кондиторски производи				
2073	- 10.83 - Преработка на чај и кафе				
2074	- 10.84 - Производство на зачини и други додатоци				
2075	- 10.85 - Производство на готови јадења и оброци				
2076	- 10.86 - Производство на хомогенизирани прехранбени препарати и диететска храна				
2077	- 10.89 - Производство на останати прехранбени производи, неспоменати на друго место				
2078	- 10.91 - Производство на готова храна за животни на фарма (домашни животни)				
2079	- 10.92 - Производство на готова храна за домашни миленици				
2080	- 11.01 - Дестилирање, прочистување и мешање на алкохолни пијалаци				
2081	- 11.02 - Производство на вино од грозје				
2082	- 11.03 - Производство на јаболковина и вина од друго овошје				

2083	- 11.04 - Производство на други недестилирани ферментирани пијалаци				
2084	- 11.05 - Производство на пиво				
2085	- 11.06 - Производство на слад				
2086	- 11.07 - Производство на освежителни пијалаци; производство на минерална вода и друга флаширана вода				
2087	- 12.00 - Производство на тутунски производи				
2088	- 13.10 - Подготовка и предење на текстилни влакна				
2089	- 13.20 - Ткаење на текстил				
2090	- 13.30 - Довршување на текстил				
2091	- 13.91 - Производство на плетени и хеклани ткаенини				
2092	- 13.92 - Производство на готови текстилни производи, освен облека				
2093	- 13.93 - Производство на теписи и килими (подни прекривки)				
2094	- 13.94 - Производство на јажиња, конопи, плетенки и мрежи				
2095	- 13.95 - Производство на неткаен текстил и предмети од неткаен текстил, освен облека				
2096	- 13.96 - Производство на друг технички и индустриски текстил				
2097	- 13.99 - Производство на останати текстили, неспомнато на друго место				
2098	- 14.11 - Производство на кожна облека				
2099	- 14.12 - Производство на работна облека				
2100	- 14.13 - Производство на друга горна облека				
2101	- 14.14 - Производство на долна облека				
2102	- 14.19 - Производство на други предмети и прибори за облека				
2103	- 14.20 - Производство на предмети од крзно				
2104	- 14.31 - Производство на плетени и хеклани чорапи				
2105	- 14.39 - Производство на друга плетена и хеклана облека				
2106	- 15.11 - Штавење и доработка на кожа; доработка и боење на крзно				
2107	- 15.12 - Производство на куфери, рачни торби и слични предмети, седла и сарачки производи				
2108	- 15.20 - Производство на обувки				
2109	- 16.10 - Пилење и стружење на дрво				
2110	- 16.21 - Производство на фурнир и други плочи од дрво				
2111	- 16.22 - Производство на паркет				
2112	- 16.23 - Производство на друга градежна столарија и подови				
2113	- 16.24 - Производство на дрвена амбалажа				
2114	- 16.29 - Производство на останати производи од дрво; производство на				

	предмети од плута, слама и плетарски материјал			
2115	- 17.11 - Производство на целулоза (пулпа)			
2116	- 17.12 - Производство на хартија и картон			
2117	- 17.21 - Производство на брановидна хартија и картон и на амбалажа од хартија и картон			
2118	- 17.22 - Производство на предмети за санитарни и тоалетни потреби за домаќинствата			
2119	- 17.23 - Производство на канцелариски материјал од хартија			
2120	- 17.24 - Производство на сидни тапети			
2121	- 17.29 - Производство на други предмети од хартија и картон			
2122	- 18.11 - Печатење на весници			
2123	- 18.12 - Друго печатење			
2124	- 18.13 - Услужни дејности во врска со печатењето и објавувањето			
2125	- 18.14 - Книговезни и сродни услуги			
2126	- 18.20 - Репродукција на снимени медиуми			
2127	- 19.10 - Производство на производи од печка за коксирање			
2128	- 19.20 - Производство на рафинирани нафтени производи			
2129	- 20.11 - Производство на индустриски гас			
2130	- 20.12 - Производство на бои и пигменти			
2131	- 20.13 - Производство на други основни неоргански хемикалии			
2132	- 20.14 - Производство на други основни органски хемикалии			
2133	- 20.15 - Производство на вештачки ѓубрива и азотни соединенија			
2134	- 20.16 - Производство на пластични маси во примарни облици			
2135	- 20.17 - Производство на синтетички каучук во примарни облици			
2136	- 20.20 - Производство на пестициди и други агрохемиски производи			
2137	- 20.30 - Производство на бои, лакови и слични премази, печатарско мастило и китови			
2138	- 20.41 - Производство на сапуни и детергенти, препарати за чистење и полирање			
2139	- 20.42 - Производство на парфемии и тоалетни препарати			
2140	- 20.51 - Производство на експлозивии			
2141	- 20.52 - Производство на лепаци			
2142	- 20.53 - Производство на етерични масла			
2143	- 20.59 - Производство на други хемиски производи, неспомнати на друго место			
2144	- 20.60 - Производство на вештачки влакна			

2145	- 21.10 - Производство на основни фармацевтски производи				
2146	- 21.20 - Производство на фармацевтски препарати				
2147	- 22.11 - Производство на надворешни и внатрешни гуми за возила; протектирање на гуми за возила (надворешни гуми)				
2148	- 22.19 - Производство на други производи од гума				
2149	- 22.21 - Производство на плочи, листови, цевки и профили од пластични маси				
2150	- 22.22 - Производство на амбалажа од пластични маси за пакување				
2151	- 22.23 - Производство на предмети за вградување (градежна стока) од пластични маси				
2152	- 22.29 - Производство на други производи од пластични маси				
2153	- 23.11 - Производство на рамно стакло				
2154	- 23.12 - Обликување и обработка на рамно стакло				
2155	- 23.13 - Производство на шупливо стакло				
2156	- 23.14 - Производство на стаклени влакна				
2157	- 23.19 - Производство и обработка на друго стакло, вклучувајќи и техничка стаклена стока				
2158	- 23.20 - Производство на огноотпорни производи				
2159	- 23.31 - Производство на керамички плочки и подни плочи				
2160	- 23.32 - Производство на цигли, ќерамиди и производи од печена глина за градежништвото				
2161	- 23.41 - Производство на керамички предмети за домаќинствата и керамички украсни предмети				
2162	- 23.42 - Производство на керамички санитарни уреди				
2163	- 23.43 - Производство на керамички изолатери и изолационен прибор				
2164	- 23.44 - Производство на други технички производи од керамика				
2165	- 23.49 - Производство на други керамички производи				
2166	- 23.51 - Производство на цемент				
2167	- 23.52 - Производство на вар и гипс				
2168	- 23.61 - Производство на производи од бетон за градежни цели				
2169	- 23.62 - Производство на производи од гипс за градежни цели				
2170	- 23.63 - Производство на готова бетонска смеса				
2171	- 23.64 - Производство на малтер				
2172	- 23.65 - Производство на влакнест цемент				

2173	- 23.69 - Производство на други производи од бетон, гипс и цемент				
2174	- 23.70 - Сечење, обликување и доработка на камен				
2175	- 23.91 - Производство на абразивни (брусни) производи				
2176	- 23.99 - Производство на други неметални минерални производи, неспомнато на друго место				
2177	- 24.10 - Производство на сурово железо, челик и феролегури				
2178	- 24.20 - Производство на цевки, шупливи (издлабени) профили и слични производи од челик				
2179	- 24.31 - Ладно влечење на прачки				
2180	- 24.32 - Ладно валање на тесни ленти				
2181	- 24.33 - Ладно обликување и свиткување				
2182	- 24.34 - Ладно извлекување на жица				
2183	- 24.41 - Производство на благородни метали				
2184	- 24.42 - Производство на алуминиум				
2185	- 24.43 - Производство на олово, цинк и калај				
2186	- 24.44 - Производство на бакар				
2187	- 24.45 - Производство на други обоени метали				
2188	- 24.46 - Преработка на нуклеарно гориво				
2189	- 24.51 - Леење на железо				
2190	- 24.52 - Леење на челик				
2191	- 24.53 - Леење на лесни метали				
2192	- 24.54 - Леење на други обоени метали				
2193	- 25.11 - Производство на метални конструкции и делови на конструкции				
2194	- 25.12 - Производство на метални врати и прозорци				
2195	- 25.21 - Производство на радијатори и котли за централно греење				
2196	- 25.29 - Производство на други цистерни, резервоари и садови од метал				
2197	- 25.30 - Производство на парни котли, освен котли за централно греење со топла вода				
2198	- 25.40 - Производство на оружје и муниција				
2199	- 25.50 - Ковање, пресување, штанцување и валање на метали; металургија на прав				
2200	- 25.61 - Обработка и пресвлекување на метали				
2201	- 25.62 - Општи машински работи				
2202	- 25.71 - Производство на сечила				
2203	- 25.72 - Производство на брави и шарки				
2204	- 25.73 - Производство на алати				
2205	- 25.91 - Производство на сандачи и слична амбалажа од челик				

2206	- 25.92 - Производство на амбалажа за пакување од лесни метали				
2207	- 25.93 - Производство на жичани производи, синџири и пружини				
2208	- 25.94 - Производство на сврзувачки елементи и завртни машински производи				
2209	- 25.99 - Производство на други фабрикувани метални производи, неспомнати на друго место				
2210	- 26.11 - Производство на електронски составни делови (компоненти)				
2211	- 26.12 - Производство на полни електронски плочи				
2212	- 26.20 - Производство на компјутери (сметачки машини) и периферна (дополнителна) опрема				
2213	- 26.30 - Производство на опрема за комуникација				
2214	- 26.40 - Производство на електроника за широка потрошувачка				
2215	- 26.51 - Производство на инструменти и апарати за мерење, испитување и навигација				
2216	- 26.52 - Производство на саати и часовници				
2217	- 26.60 - Производство на опрема за зрачење, електромедицинска и електротерапевтска опрема				
2218	- 26.70 - Производство на оптички инструменти и фотографска опрема				
2219	- 26.80 - Производство на магнетски и оптички медиуми				
2220	- 27.11 - Производство на електромотори, генератори и трансформатори				
2221	- 27.12 - Производство на апарати за дистрибуција и контрола на електричната енергија				
2222	- 27.20 - Производство на батерии и акумулатори				
2223	- 27.31 - Производство на кабли од оптички влакна				
2224	- 27.32 - Производство на други електронски и електрични жици и кабли				
2225	- 27.33 - Производство на електроинсталациски материјал				
2226	- 27.40 - Производство на електрична опрема за осветлување				
2227	- 27.51 - Производство на електрични апарати за домаќинството				
2228	- 27.52 - Производство на неелектрични апарати за домаќинството				
2229	- 27.90 - Производство на друга електрична опрема				
2230	- 28.11 - Производство на мотори и турбини, освен мотори за авиони и моторни возила				
2231	- 28.12 - Производство на хидраулични погонски уреди (хидраулична опрема)				

2232	- 28.13 - Производство на други пумпи и компресори				
2233	- 28.14 - Производство на други славини и вентили				
2234	- 28.15 - Производство на лежишта, преносници, како и преносни и погонски елементи				
2235	- 28.21 - Производство на печки и горилници				
2236	- 28.22 - Производство на уреди за кревање и пренесување				
2237	- 28.23 - Производство на канцелариски машини и опрема (освен производство на компјутери и периферна опрема)				
2238	- 28.24 - Производство на механизирани рачни алати				
2239	- 28.25 - Производство на разладна и вентилациска опрема која не е за примена во домаќинството				
2240	- 28.29 - Производство на други машини за општа намена, неспомнати на друго место				
2241	- 28.30 - Производство на машини за земјоделството и шумарството				
2242	- 28.41 - Производство на алатни машини за обработка на метал				
2243	- 28.49 - Производство на други алатни машини				
2244	- 28.91 - Производство на машини за металургијата				
2245	- 28.92 - Производство на машини за рударство, каменоломи и градежништво				
2246	- 28.93 - Производство на машини за индустријата за храна, пијалаци и тутун				
2247	- 28.94 - Производство на машини за индустријата за текстил, облека и кожа				
2248	- 28.95 - Производство на машини за индустријата за хартија и картон				
2249	- 28.96 - Производство на машини за обработка на пластика и гума				
2250	- 28.99 - Производство на други специјализирани машини, неспомнати на друго место				
2251	- 29.10 - Производство на моторни возила				
2252	- 29.20 - Производство на каросерии за моторни возила, приколки и полуприколки				
2253	- 29.31 - Производство на електрична и електронска опрема за моторни возила				
2254	- 29.32 - Производство на други делови и дополнителен прибор за моторни возила				
2255	- 30.11 - Изградба на бродови и пловечки објекти				
2256	- 30.12 - Изградба на чамци за рекреација и спортски чамци				
2257	- 30.20 - Производство на железнички локомотиви и шински возила				
2258	- 30.30 - Производство на воздухопловни и				

	вселенски летала како и сродна машинерија			
2259	- 30.40 - Производство на воени борбени возила			
2260	- 30.91 - Производство на мотоцикли			
2261	- 30.92 - Производство на велосипеди и инвалидски колички			
2262	- 30.99 - Производство на други превозни средства, неспомнати на друго место			
2263	- 31.01 - Производство на канцелариски мебел и мебел за продавници			
2264	- 31.02 - Производство на кујнски мебел			
2265	- 31.03 - Производство на душеци			
2266	- 31.09 - Производство на друг мебел			
2267	- 32.11 - Производство на пари (монети)			
2268	- 32.12 - Производство на накит и слични производи			
2269	- 32.13 - Производство на бижутерија и слични производи			
2270	- 32.20 - Производство на музички инструменти			
2271	- 32.30 - Производство на спортска опрема			
2272	- 32.40 - Производство на игри и играчки			
2273	- 32.50 - Производство на медицински и стоматолошки инструменти			
2274	- 32.91 - Производство на метли и четки			
2275	- 32.99 - Останато производство, неспомнато на друго место			
2276	- 33.11 - Поправка на фабрикувани производи од метал			
2277	- 33.12 - Поправка на машини			
2278	- 33.13 - Поправка на електронска и оптичка опрема			
2279	- 33.14 - Поправка на електрична опрема			
2280	- 33.15 - Поправка и одржување на чамци и бродови			
2281	- 33.16 - Поправка и одржување на воздухопловни и вселенски летала			
2282	- 33.17 - Поправка и одржување на други превозни средства			
2283	- 33.19 - Поправка на останата опрема			
2284	- 33.20 - Инсталирање на индустриски машини и опрема			
2285	- 35.11 - Производство на електрична енергија			
2286	- 35.12 - Пренос на електрична енергија			
2287	- 35.13 - Дистрибуција на електрична енергија			
2288	- 35.14 - Трговија на електрична енергија			
2289	- 35.21 - Производство на гас			
2290	- 35.22 - Дистрибуција на гасовити горива преку дистрибутивните системи			

2291	- 35.23 - Трговија на гас преку дистрибутивните системи				
2292	- 35.30 - Снабдување со пареа и климатизација				
2293	- 36.00 - Собирање, обработка и снабдување со вода				
2294	- 37.00 - Отстранување на отпадни води				
2295	- 38.11 - Собирање на безопасен отпад				
2296	- 38.12 - Собирање на опасен отпад				
2297	- 38.21 - Обработка и отстранување на безопасен отпад				
2298	- 38.22 - Обработка и отстранување на опасен отпад				
2299	- 38.31 - Демонтирање на крш				
2300	- 38.32 - Обновување на посебно издвоени материјали				
2301	- 39.00 - Дејности за санација и останати услуги за управување со отпад				
2302	- 41.10 - Развој на градежни проекти				
2303	- 41.20 - Изградба на станбени и нестанбени згради				
2304	- 42.11 - Изградба на патишта и автопати				
2305	- 42.12 - Изградба на железници и подземни железници				
2306	- 42.13 - Изградба на мостови и тунели				
2307	- 42.21 - Изградба на комунални објекти за течности				
2308	- 42.22 - Изградба на електрични водови и телекомуникациски линии				
2309	- 42.91 - Изградба на хидроградежни објекти				
2310	- 42.99 - Изградба на други објекти од нискоградба, неспомнати на друго место				
2311	- 43.11 - Уривање				
2312	- 43.12 - Подготвителни работи на градилиште				
2313	- 43.13 - Пробно дупчење и сондирање				
2314	- 43.21 - Електроинсталатерски работи				
2315	- 43.22 - Поставување на инсталации за водовод, канализација и плин и инсталации за греење и клима-уреди				
2316	- 43.29 - Други градежно-инсталатерски работи				
2317	- 43.31 - Малтерисување				
2318	- 43.32 - Поставување на столарија				
2319	- 43.33 - Поставување на подни и ѕидни облоги				
2320	- 43.34 - Бојадисување и застаклување				
2321	- 43.39 - Останати завршни градежни работи				
2322	- 43.91 - Дејности на покривни конструкции				
2323	- 43.99 - Останати специјализирани градежни работи, неспомнати на друго место				

2324	- 45.11 - Трговија со автомобили и моторни возила од лесна категорија				
2325	- 45.19 - Трговија со останати моторни возила				
2326	- 45.20 - Одржување и поправка на моторни возила				
2327	- 45.31 - Трговија на големо со делови и прибор за моторни возила				
2328	- 45.32 - Трговија на мало со делови и прибор за моторни возила				
2329	- 45.40 - Трговија со мотоцикли и делови и прибор за мотоцикли, одржување и поправка на мотоцикли				
2330	- 46.11 - Посредување во трговијата со земјоделски сировини, живи животни, текстилни сировини и полупроизводи				
2331	- 46.12 - Посредување во трговијата со горива, руди, метали и индустриски хемикалии				
2332	- 46.13 - Посредување во трговијата со дрво, дрвена граѓа и градежен материјал				
2333	- 46.14 - Посредување во трговијата со машини, индустриска опрема, бродови и воздухопловни средства				
2334	- 46.15 - Посредување во трговијата со мебел, предмети за домаќинствата, метална и железна стока				
2335	- 46.16 - Посредување во трговијата со текстил, облека, крзно, обувки и предмети од кожа				
2336	- 46.17 - Посредување во трговијата со храна, пијалаци и тутун				
2337	- 46.18 - Посредување специјализирано за трговија со останати посебни производи или групи на производи				
2338	- 46.19 - Посредување во трговијата со разновидни производи				
2339	- 46.21 - Трговија на големо со жита, суров тутун, семе и добиточна храна				
2340	- 46.22 - Трговија на големо со цвеќе и садници				
2341	- 46.23 - Трговија на големо со живи животни				
2342	- 46.24 - Трговија на големо со сурова, недовршена и довршена кожа				
2343	- 46.31 - Трговија на големо со овошје и зеленчук				
2344	- 46.32 - Трговија на големо со месо и производи од месо				
2345	- 46.33 - Трговија на големо со млечни производи, јајца и масла и масти за јадење				
2346	- 46.34 - Трговија на големо со пијалаци				
2347	- 46.35 - Трговија на големо со производи од тутун				
2348	- 46.36 - Трговија на големо со шеќер, чоколада и слатки од шеќер				

2349	- 46.37 - Трговија на големо со кафе, чај, какао и зачини				
2350	- 46.38 - Трговија на големо со друга храна, вклучувајќи и риба, лушпари и мекотели				
2351	- 46.39 - Неспецијализирана трговија на големо со храна, пијалаци и тутун				
2352	- 46.41 - Трговија на големо со текстил				
2353	- 46.42 - Трговија на големо со облека и обувки				
2354	- 46.43 - Трговија на големо со електрични апарати за домаќинствата				
2355	- 46.44 - Трговија на големо со порцелан, стакларија и средства за чистење				
2356	- 46.45 - Трговија на големо со парфимериски и козметички препарати				
2357	- 46.46 - Трговија на големо со фармацевтски производи				
2358	- 46.47 - Трговија на големо со мебел, подни прекривки и опрема за осветлување				
2359	- 46.48 - Трговија на големо со часовници и накит				
2360	- 46.49 - Трговија на големо со друга стока за домаќинствата				
2361	- 46.51 - Трговија на големо со компјутери, компјутерска периферна опрема и софтвер				
2362	- 46.52 - Трговија на големо со електронска и телекомуникациска опрема и делови				
2363	- 46.61 - Трговија на големо со земјоделски машини, прибор и опрема				
2364	- 46.62 - Трговија на големо со алатни машини				
2365	- 46.63 - Трговија на големо со машини за рударството и градежништвото				
2366	- 46.64 - Трговија на големо со машини за текстилната индустрија, машини за шиенење и плетење				
2367	- 46.65 - Трговија на големо со канцелариски мебел				
2368	- 46.66 - Трговија на големо со останати канцелариски машини и опрема				
2369	- 46.69 - Трговија на големо со други машини и опрема				
2370	- 46.71 - Трговија на големо со цврсти, течни и гасовити горива и слични производи				
2371	- 46.72 - Трговија на големо со метали и метални руди				
2372	- 46.73 - Трговија на големо со дрва, градежен материјал и санитарна опрема				
2373	- 46.74 - Трговија на големо со метална стока, цевки, уреди и опрема за водовод и централно греење				
2374	- 46.75 - Трговија на големо со хемиски производи				
2375	- 46.76 - Трговија на големо со останати полупроизводи				

2376	- 46.77 - Трговија на големо со отпадоци и остатоци				
2377	- 46.90 - Неспецијализирана трговија на големо				
2378	- 47.11 - Трговија на мало во неспецијализирани продавници, претежно со храна, пијалаци и тутун				
2379	- 47.19 - Друга трговија на мало во неспецијализирани продавници				
2380	- 47.21 - Трговија на мало со овошје и зеленчук во специјализирани продавници				
2381	- 47.22 - Трговија на мало со месо и производи од месо во специјализирани продавници				
2382	- 47.23 - Трговија на мало со риби, лушпари и мекотели во специјализирани продавници				
2383	- 47.24 - Трговија на мало со леб, печива, колачи и слатки во специјализирани продавници				
2384	- 47.25 - Трговија на мало со пијалаци во специјализирани продавници				
2385	- 47.26 - Трговија на мало со производи од тутун во специјализирани продавници				
2386	- 47.29 - Друга трговија на мало со храна во специјализирани продавници				
2387	- 47.30 - Трговија на мало со моторни горива и мазива во специјализирани продавници				
2388	- 47.41 - Трговија на мало со компјутери, периферни единици и софтвер во специјализирани продавници				
2389	- 47.42 - Трговија на мало со телекомуникациска опрема во специјализирани продавници				
2390	- 47.43 - Трговија на мало со аудио и видеоопрема во специјализирани продавници				
2391	- 47.51 - Трговија на мало со текстил во специјализирани продавници				
2392	- 47.52 - Трговија на мало со метална стока, бои и стакло во специјализирани продавници				
2393	- 47.53 - Трговија на мало со килими, теписи, сидни и подни облоги во специјализирани продавници				
2394	- 47.54 - Трговија на мало со електрични апарати за домаќинствата во специјализирани продавници				
2395	- 47.59 - Трговија на мало со мебел, опрема за осветлување и други предмети за домаќинствата, во специјализирани продавници				
2396	- 47.61 - Трговија на мало со книги во специјализирани продавници				
2397	- 47.62 - Трговија на мало со весници и канцелариски прибор во специјализирани продавници				
2398	- 47.63 - Трговија на мало со музички и видео записи во специјализирани				

	продавници				
2399	- 47.64 - Трговија на мало со спортска опрема во специјализирани продавници				
2400	- 47.65 - Трговија на мало со игри и играчки во специјализирани продавници				
2401	- 47.71 - Трговија на мало со облека во специјализирани продавници				
2402	- 47.72 - Трговија на мало со обувки и предмети од кожа во специјализирани продавници				
2403	- 47.73 - Аптеки				
2404	- 47.74 - Трговија на мало со медицински препарати и ортопедски помагала во специјализирани продавници				
2405	- 47.75 - Трговија на мало со козметички и тоалетни препарати во специјализирани продавници				
2406	- 47.76 - Трговија на мало со цвеќе, садници, семе, ѓубриво, домашни миленици и храна за нив во специјализирани продавници				
2407	- 47.77 - Трговија на мало со часовници и накит во специјализирани продавници				
2408	- 47.78 - Друга трговија на мало со нови производи во специјализирани продавници				
2409	- 47.79 - Трговија на мало со половни стоки во специјализирани продавници				
2410	- 47.81 - Трговија на мало со храна, пијалаци и тутунски производи на тезги и пазари				
2411	- 47.82 - Трговија на мало на тезги и пазари со текстил, облека и обувки				
2412	- 47.89 - Трговија на мало со други стоки на тезги и пазари				
2413	- 47.91 - Трговија на мало преку пошта и интернет				
2414	- 47.99 - Друга трговија на мало вон продавници, тезги и пазари				
2415	- 49.10 - Патнички железнички транспорт, меѓуградски				
2416	- 49.20 - Товарен железнички транспорт				
2417	- 49.31 - Градски и приградски патнички копнен транспорт				
2418	- 49.32 - Такси служба				
2419	- 49.39 - Друг патнички копнен транспорт, неспомнат на друго место				
2420	- 49.41 - Товарен патен транспорт				
2421	- 49.42 - Услуги за преселување				
2422	- 49.50 - Цемоводен транспорт				
2423	- 50.10 - Поморски и крајбрежен патнички воден транспорт				
2424	- 50.20 - Поморски и крајбрежен товарен воден транспорт				
2425	- 50.30 - Внатрешен патнички воден транспорт				
2426	- 50.40 - Внатрешен товарен воден транспорт				

2427	- 51.10 - Патнички воздухопловен транспорт				
2428	- 51.21 - Товарен воздухопловен транспорт				
2429	- 51.22 - Вселенски транспорт				
2430	- 52.10 - Складирање на стока				
2431	- 52.21 - Услужни дејности поврзани со копнениот превоз				
2432	- 52.22 - Услужни дејности поврзани со водниот превоз				
2433	- 52.23 - Услужни дејности поврзани со воздухопловниот превоз				
2434	- 52.24 - Претовар на товар				
2435	- 52.29 - Останати придружни дејности во превозот				
2436	- 53.10 - Дејности за давање на универзални поштенски услуги				
2437	- 53.20 - Дејности за давање на останати поштенски и курирски услуги				
2438	- 55.10 - Хотели и слични објекти за сместување				
2439	- 55.20 - Одморалишта и останати објекти за пократок престој				
2440	- 55.30 - Кампови, автокампови и простори за кампирање				
2441	- 55.90 - Друг вид на сместување				
2442	- 56.10 - Ресторани и останати објекти за подготовка и послужување на храна				
2443	- 56.21 - Услуги на доставување на храна и пијалаци за посебни прилики (кетеринг)				
2444	- 56.29 - Останати услуги за подготвување и служење на храна				
2445	- 56.30 - Подготовка и послужување на пијалаци				
2446	- 58.11 - Издавање на книги				
2447	- 58.12 - Издавање на именици и списоци на адреси				
2448	- 58.13 - Издавање на весници				
2449	- 58.14 - Издавање на списанија и периодични публикации				
2450	- 58.19 - Други издавачки дејности				
2451	- 58.21 - Издавање на компјутерски игри				
2452	- 58.29 - Издавање на останата програмска опрема				
2453	- 59.11 - Дејности на производство на филмови, видеофилмови и телевизиска програма				
2454	- 59.12 - Дејности кои следат после производството на филмови и видео филмови и телевизиска програма				
2455	- 59.13 - Дејности за дистрибуција на филмска, видео и телевизиска програма				
2456	- 59.14 - Прикажување на филмови				
2457	- 59.20 - Снимање на звучни записи и издавање на музички записи				

2458	- 60.10 - Емитирање на радиопрограма			
2459	- 60.20 - Дејности на телевизиската програма и емитирање			
2460	- 61.10 - Дејности на жичани телекомуникации			
2461	- 61.20 - Дејности на безжични телекомуникации			
2462	- 61.30 - Дејности на сателитска телекомуникација			
2463	- 61.90 - Други телекомуникациски дејности			
2464	- 62.01 - Компјутерско програмирање			
2465	- 62.02 - Компјутерски консултантски дејности			
2466	- 62.03 - Дејности на управување со компјутерска опрема			
2467	- 62.09 - Останати услуги во врска со информатичката технологија и компјутерите			
2468	- 63.11 - Обработка на податоци, хостирање и слични дејности			
2469	- 63.12 - Интернет портали			
2470	- 63.91 - Дејности на новинските агенции			
2471	- 63.99 - Останати информативни услужни дејности, неспомнати на друго место			
2472	- 64.11 - Централна банка			
2473	- 64.19 - Друго монетарно посредување			
2474	- 64.20 - Дејности на холдинг-друштвата			
2475	- 64.30 - Трустови, останати фондови и слични финансиски субјекти			
2476	- 64.91 - Финансиски лизинг			
2477	- 64.92 - Друго кредитно посредување			
2478	- 64.99 - Други финансиско-услужни дејности, освен осигурување и пензиски фондови, неспомнати на друго место	37.215.273,00		
2479	- 65.11 - Осигурување на живот			
2480	- 65.12 - Неживотно осигурување	1.074.534.282,00		
2481	- 65.20 - Реосигурување			
2482	- 65.30 - Пензиски фондови			
2483	- 66.11 - Управување со финансиски пазари			
2484	- 66.12 - Дејности на посредување во работењето со хартии од вредност и стокови договори			
2485	- 66.19 - Останати помошни дејности кај финансиските услуги, освен осигурување и пензиски фондови			
2486	- 66.21 - Процена на ризици и штети			
2487	- 66.22 - Дејности на застапници во осигурување и осигурителни посредници			
2488	- 66.29 - Помошни дејности во осигурувањето и пензиските фондови			
2489	- 66.30 - Дејности на управување со фондови			

2490	- 68.10 - Купување и продажба на сопствен недвижен имот			
2491	- 68.20 - Издавање и управување со сопствен недвижен имот или недвижен имот земен под закуп (лизинг)			
2492	- 68.31 - Агенции за недвижен имот			
2493	- 68.32 - Управување со недвижен имот со хонорар или врз база на договор			
2495	- 69.20 - Сметководствени, книговодствени и ревизорски работи; даночно советување			
2496	- 70.10 - Управувачки дејности			
2497	- 70.21 - Односи со јавноста и дејности на информирање			
2498	- 70.22 - Дејности на советување во врска со работењето и останато управување			
2499	- 71.11 - Архитектонски дејности			
2500	- 71.12 - Инженерство и со него поврзано техничко советување			
2501	- 71.20 - Техничко испитување и анализа			
2502	- 72.11 - Истражување и експериментален развој во биотехнологијата	8.825.195,00		
2503	- 72.19 - Други истражувања и експериментален развој во природните, техничките и технолошките науки			
2504	- 72.20 - Истражувања и експериментален развој во општествените и хуманитарните науки			
2505	- 73.11 - Агенција за маркетинг			
2506	- 73.12 - Огласување преку медиуми			
2507	- 73.20 - Истражување на пазарот и испитување на јавното мислење			
2508	- 74.10 - Специјализирани дизајнерски дејности			
2509	- 74.20 - Фотографски дејности			
2510	- 74.30 - Преведувачки дејности и услуги на преведувачите			
2511	- 74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место			
2512	- 75.00 - Ветеринарни дејности			
2513	- 77.11 - Изнајмување и давање под закуп (лизинг) на автомобили и моторни возила од лесна категорија			
2514	- 77.12 - Изнајмување и давање под закуп на камиони			
2515	- 77.21 - Изнајмување и давање под закуп на опрема за рекреација и спорт			
2516	- 77.22 - Изнајмување на видеоленти и дискови			
2517	- 77.29 - Изнајмување и давање под закуп на останати предмети за лична и семејна употреба			
2518	- 77.31 - Изнајмување и давање под закуп (лизинг) на земјоделски машини и опрема			

2519	- 77.32 - Изнајмување и давање под закуп (лизинг) на машини и опрема за градежништвото и инженерството				
2520	- 77.33 - Изнајмување и давање под закуп (лизинг) на канцелариски машини и опрема, вклучувајќи и компјутери				
2521	- 77.34 - Изнајмување и давање под закуп (лизинг) на водни сообраќајни средства				
2522	- 77.35 - Изнајмување и давање под закуп (лизинг) на воздушни превозни средства				
2523	- 77.39 - Изнајмување и давање под закуп (лизинг) на останати машини, опрема и материјални добра, неспомнати на друго место				
2524	- 77.40 - Лизинг на производи од интелектуална сопственост и слични производи, освен авторски дела				
2525	- 78.10 - Дејности на агенциите за вработување				
2526	- 78.20 - Дејности на агенциите за привремено вработување				
2527	- 78.30 - Останато отстапување на човечки ресурси				
2528	- 79.11 - Дејности на туристичките агенции				
2529	- 79.12 - Дејности на организаторите на патувања (туроператорите)				
2530	- 79.90 - Останати резервациски услуги и дејности поврзани со нив				
2531	- 80.10 - Дејности на приватна заштита				
2532	- 80.20 - Услуги за заштита со помош на сигурносни системи				
2533	- 80.30 - Истражни дејности				
2534	- 81.10 - Комбинирани помошни дејности на објектите				
2535	- 81.21 - Основно чистење на згради				
2536	- 81.22 - Останати дејности на чистење на згради и објекти				
2537	- 81.29 - Останати услуги на чистење, неспомнати на друго место				
2538	- 81.30 - Услужни дејности за уредување и одржување на животната средина				
2539	- 82.11 - Комбинирани канцелариски и административни услужни дејности				
2540	- 82.19 - Фотокопирање, подготовка на документи и останати специјализирани канцелариски помошни дејности				
2541	- 82.20 - Дејности на повикувачки центри				
2542	- 82.30 - Организација на состаноци и деловни саеми				
2543	- 82.91 - Дејности на агенциите за собирање и наплата на сметки и кредитни канцеларии				
2544	- 82.92 - Дејности на пакување				
2545	- 82.99 - Останати деловни помошни услужни дејности, неспомнати на друго место				

2546	- 84.11 - Општи дејности на јавната управа				
2547	- 84.12 - Регулирање на дејностите на институциите кои обезбедуваат здравствена заштита, образование и култура и други социјални услуги, исклучувајќи го задолжителното социјално осигурување				
2548	- 84.13 - Управување и давање помош за поуспешно деловно работење				
2549	- 84.21 - Надворешни работи				
2550	- 84.22 - Работи на одбраната				
2551	- 84.23 - Судски и правосудни дејности				
2552	- 84.24 - Работи на јавниот ред и безбедноста				
2553	- 84.25 - Дејности на пожарникарската служба				
2554	- 84.30 - Дејности на задолжителното социјално осигурување				
2555	- 85.10 - Претшколско образование				
2556	- 85.20 - Основно образование				
2557	- 85.31 - Општо средно образование				
2558	- 85.32 - Техничко и стручно средно образование				
2559	- 85.41 - Образование после средното, кое не е високо				
2560	- 85.42 - Високо образование				
2561	- 85.51 - Спортско и рекреативно образование				
2562	- 85.52 - Образование во културата				
2563	- 85.53 - Дејност на школите за возачи				
2564	- 85.59 - Друго образование, неспомнато на друго место				
2565	- 85.60 - Помошни услуги во образованието				
2566	- 86.10 - Дејности на болниците				
2567	- 86.21 - Дејности на општа медицинска пракса				
2568	- 86.22 - Дејности на специјалистичка медицинска пракса				
2569	- 86.23 - Дејности на стоматолошка пракса				
2570	- 86.90 - Други дејности за здравствена заштита				
2571	- 87.10 - Дејности на социјалната заштита со сместување и нега				
2572	- 87.20 - Дејности на социјалната заштита и сместување на лица со интелектуална и/или телесна попреченост, душевно болни и лица зависници од алкохол, дрога и други опојни средства				
2573	- 87.30 - Дејности на социјалната заштита со сместување на стари и изнемоштени лица				
2574	- 87.90 - Останати дејности на социјалната заштита со сместување, неспомнати на друго место				
2575	- 88.10 - Дејности на социјалната заштита без сместување на стари и изнемоштени				

лица				
2576	- 88.91 - Дејности на дневна социјална заштита на деца			
2577	- 88.99 - Останати дејности на социјалната заштита без сместување, неспомнати на друго место			
2578	- 90.01 - Изведувачка уметност			
2579	- 90.02 - Помошни дејности во изведувачката уметност			
2580	- 90.03 - Уметничко творештво			
2581	- 90.04 - Дејности на објектите за културни манифестации			
2582	- 91.01 - Дејности на библиотеките и архивите			
2583	- 91.02 - Дејности на музеите			
2584	- 91.03 - Заштита на историски места и градби, како и слични знаменитости за посетители			
2585	- 91.04 - Дејности на ботанички и зоолошки градини и природни резервати			
2586	- 92.00 - Дејности на коцкање и обложување			
2587	- 93.11 - Работа на спортските објекти			
2588	- 93.12 - Дејности на спортските клубови			
2589	- 93.13 - Објекти за фитнес			
2590	- 93.19 - Останати спортски дејности			
2591	- 93.21 - Дејности на забавни и тематски паркови			
2592	- 93.29 - Останати забавни и рекреативни дејности, неспомнати на друго место			
2593	- 94.11 - Дејности на деловни организации и организации на работодавци врз база на зачленување			
2594	- 94.12 - Дејности на струковни организации врз база на зачленување			
2595	- 94.20 - Дејности на синдикатите			
2596	- 94.91 - Дејности на верски организации			
2597	- 94.92 - Дејности на политички организации			
2598	- 94.99 - Дејности на други организации врз база на зачленување, неспомнати на друго место			
2599	- 95.11 - Поправка на компјутери и периферна (дополнителна компјутерска) опрема			
2600	- 95.12 - Поправка на опрема за комуникации			
2601	- 95.21 - Поправка на електронски уреди за широка потрошувачка			
2602	- 95.22 - Поправка на апарати за домаќинства како и опрема за домови и градини			
2603	- 95.23 - Поправка на обувки и производи од кожа			
2604	- 95.24 - Поправка на мебел и покуќнина			

2605	- 95.25 - Поправка на рачни часовници, саати и накит				
2606	- 95.29 - Поправка на други предмети за лична употреба и за домаќинствата				
2607	- 96.01 - Перење и хемиско чистење на текстилни и крзнени производи				
2608	- 96.02 - Фризерски салони и салони за забавување				
2609	- 96.03 - Погребни и слични дејности				
2610	- 96.04 - Дејности за нега и одржување на телото				
2611	- 96.09 - Останати лични услужни дејности, неспомнати на друго место				
2612	- 97.00 - Дејности на домаќинствата кои вработуваат послуга (домашен персонал)				
2613	- 98.10 - Дејности на приватните домаќинства кои произведуваат разновидна стока за сопствени потреби				
2614	- 98.20 - Дејности на приватните домаќинства кои вршат различни услуги за сопствени потреби				
2615	- 99.00 - Дејности на екстратериторијални организации и тела				
2616	- 69.10/1 - Адвокатски дејности				
2617	- 69.10/2 - Нотари				
2618	- 69.10/3 - Извршители				
2619	- 69.10/4 - Други правни работи				

Биланс на состојба

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
1	-- АКТИВА: А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	5.326.498,00			9.200.976,00
3	-- Останати нематеријални средства	5.326.498,00			9.200.976,00
4	-- Б. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (005+008+009+010+011+012)	144.295.297,00			18.070.804,00
5	-- Недвижности (006+007)	135.920.636,00			7.500.575,00
7	-- Градежни објекти	135.920.636,00			7.500.575,00
8	-- Постројки и опрема	8.272.889,00			10.508.376,00
12	-- Останати материјални средства	101.772,00			61.853,00
13	-- В.ВЛОЖУВАЊА (014+015+021+040)	1.055.013.629,00			1.290.503.265,00
14	-- I.ВЛОЖУВАЊА ВО МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ НЕ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА				148.438.171,00
15	-- II.ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА (016+017+018+019+020)	16.706.487,00			16.486.741,00
17	-- Вложувања во акции, удели и сопственички хартии од вредност во придружени друштва и	16.706.487,00			16.486.741,00

заеднички контролирани друштва				
21	-- III.ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+034+035)	1.038.307.142,00		1.125.578.353,00
22	-- Вложувања во хартии од вредност (023+026+030)	806.559.129,00		894.002.172,00
26	-- Вложувања во хартии од вредност расположиви за продажба (027+028+029)	806.559.129,00		894.002.172,00
27	-- Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	171.939.319,00		277.256.586,00
28	-- Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	497.552.528,00		481.552.416,00
29	-- Акции, удели и останати сопственички инструменти	137.067.282,00		135.193.170,00
35	-- Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	231.748.013,00		231.576.181,00
36	-- Депозити	231.748.013,00		231.576.181,00
42	-- Д. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	83.440.851,00		116.785.910,00
43	-- Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за преносни премии	16.928.704,00		29.976.155,00
46	-- Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	64.658.570,00		84.037.741,00
47	-- Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за бонуси и попусти	1.853.577,00		2.772.014,00
50	-- Г.ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	1.062.264,00		1.200.527,00
51	-- Е.ПОБАРУВАЊА (052+056+057)	272.328.268,00		308.446.376,00
52	-- I.ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (053+054+055)	230.116.051,00		256.326.141,00
53	-- Побарувања од осигуреници	224.488.573,00		250.458.755,00
54	-- Побарувања од застапници и од посредници	5.627.478,00		5.867.386,00
56	-- II.ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ	9.268.924,00		12.565.024,00
57	-- III.ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (058+059+060+061)	32.943.293,00		39.555.211,00
58	-- Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	9.769.903,00		12.624.132,00
59	-- Побарувања по основ на вложувања	1.346.860,00		1.499.635,00
60	-- Тековни даночни средства	5.680.038,00		10.291.156,00
61	-- Останати побарувања	16.146.492,00		15.140.288,00
62	-- Ж.ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	30.718.225,00		36.374.869,00
63	-- З. ЗАЛИХИ	81.065,00		102.630,00
65	-- И. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ(АВР)	41.711.514,00		48.513.380,00
66	-- ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+004+013+041+042+050+051+062+063+064+065)	1.633.977.611,00		1.829.198.737,00
67	-- J. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА – АКТИВА	43.661.480,00		42.802.196,00
68	-- ПАСИВА: А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (069+070-071-072+073+074+079-080+081-082)	484.777.676,00		482.037.640,00
69	-- I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	234.072.672,00		234.072.672,00
73	-- V. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА	-5.238.897,00		-7.188.602,00
74	-- VI. РЕЗЕРВИ (075+076+077+078)	57.015.928,00		90.600.698,00
75	-- Законски резерви	57.015.928,00		90.600.698,00

79	-- VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	102.286.037,00		154.055.575,00
80	-- VIII. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	7.050.714,00		4.112.373,00
81	-- IX. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	103.692.650,00		14.609.670,00
86	-- В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (087+088+089+090+091+092)	1.012.357.214,00		1.126.618.431,00
87	-- Бруто резерви за преносни премии	509.164.071,00		594.065.341,00
89	-- Бруто резерви за штети	497.957.930,00		526.599.826,00
90	-- Бруто резерви за бонуси и попусти	5.235.213,00		5.953.264,00
94	-- Д. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И НЕИЗВЕСНОСТИ (095+096)	23.022.985,00		23.878.572,00
95	-- Резервирања за пензиски планови, отпремнини и слични обврски кон вработените	23.022.985,00		23.878.572,00
97	-- Г.ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	468.582,00		423.575,00
99	-- Ж. ОБВРСКИ (100+104+105)	84.321.375,00		159.223.347,00
100	-- I. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (101+102+103)	4.230.605,00		82.646,00
101	-- Обврски спрема осигуреници	4.134.445,00		82.645,00
103	-- Останати обврски од непосредни работи на осигурување	96.160,00		1,00
104	-- II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ	15.344.518,00		19.948.056,00
105	-- III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (106+107+108+109+110)	64.746.252,00		139.192.645,00
106	-- Обврски по основ на финансиски вложувања			80.623.173,00
107	-- Останати обврски од непосредни работи на осигурување	18.594.187,00		21.902.592,00
108	-- Обврски кон вработените	22.123.668,00		26.012.586,00
109	-- Тековни даночни обврски	14.750.058,00		3.264.847,00
110	-- Останати обврски	9.278.339,00		7.389.447,00
112	-- S. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	29.029.779,00		37.017.172,00
113	-- ВКУПНА ПАСИВА: ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (068+085+086+093+094+097+098+099+111+112)	1.633.977.611,00		1.829.198.737,00
114	-- И. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА ПАСИВА	43.661.480,00		42.802.196,00

Биланс на успех

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
201	-- А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+211+234+235)	1.074.370.644,00			1.120.574.750,00
202	-- I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА) (203+204+205-206-207-208+209+210)	922.162.163,00			1.047.623.017,00
203	-- Бруто полисирана премија за осигурување	1.072.917.405,00			1.257.986.648,00

207	-- Бруто полисирана премија пренесена во реосигурување/ретроцесија	95.920.134,00			138.509.811,00
208	-- Промена во резервата за преносна премија	58.597.851,00			84.901.270,00
210	-- Промена во бруто резервата за преносна премија-дел за реосигурување	3.762.743,00			13.047.450,00
211	-- II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (212+219+228)	23.975.540,00			30.470.696,00
219	-- Приходи од останати вложувања (220+221+222+223+224)	23.777.845,00			30.287.366,00
220	-- Приходи од камати	19.392.627,00			25.841.275,00
221	-- Приходи по основ на курсни разлики	2.196.219,00			1.675.085,00
224	-- Реализирани добивки (капитална добивка) од продажба на вложувања (225+226+227)	2.188.999,00			2.771.006,00
225	-- Финансиски вложувања расположливи за продажба	2.188.999,00			2.771.006,00
228	-- Останати приходи од вложувања (229+233)	197.695,00			183.330,00
233	-- Останати приходи од вложувања	197.695,00			183.330,00
234	-- III. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО-ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	56.838.921,00			26.911.265,00
235	-- IV. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ И ДРУГИ ПРИХОДИ	71.394.020,00			15.569.772,00
236	-- Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (237+245+255+258+261+280+298+301)	958.650.239,00			1.103.627.333,00
237	-- I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (238-239-240-241+242-243-244)	442.706.162,00			536.406.972,00
238	-- Бруто исплатени штети	465.362.150,00			561.015.956,00
239	-- Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	9.655.041,00			9.493.924,00
241	-- Бруто исплатени штети-дел за реосигурување/ретроцесија	64.549.318,00			24.377.785,00
242	-- Промени во бруто резервите за штети	70.176.459,00			28.641.896,00
244	-- Промени во бруто резервите за штети-дел за реосигурување	18.628.088,00			19.379.171,00
245	-- II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ) (246+249+252)	862.272,00			-200.386,00
252	-- Промени во останати технички резерви, нето од реосигурување (253-254)	862.272,00			-200.386,00
253	-- Промени во останати бруто технички резерви	349.366,00			718.051,00
254	-- Промени во останати бруто технички резерви- дел за соосигурување и реосигурување	-512.906,00			918.437,00
258	-- IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (259+260)	35.945.346,00			40.154.148,00
259	-- Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	3.730.352,00			5.573.263,00
260	-- Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	32.214.994,00			34.580.885,00

261	-- V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (262+267)	426.556.938,00		465.081.444,00
262	-- Трошоци за стекнување на осигурувањето (263+264+265+266)	245.513.715,00		282.250.244,00
263	-- Провизија	89.090.099,00		103.614.953,00
264	-- Останати трошоци	28.601.730,00		33.171.430,00
265	-- Промена во одложените трошоци за стекнување	-5.759.393,00		-5.204.618,00
266	-- Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	133.581.279,00		150.668.479,00
267	-- Административни трошоци (268+269+275+276)	181.043.223,00		182.831.200,00
268	-- Амортизација и вредносно усогласување (обезвреднување) на материјалните и нематеријалните средства кои служат за вршење на дејноста	8.696.994,00		7.114.815,00
269	-- Трошоци за вработените (270+271+272+273+274)	69.383.154,00		76.009.523,00
270	-- Плати и надоместоци	38.089.367,00		43.285.453,00
271	-- Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	3.359.177,00		3.938.325,00
272	-- Придонеси од задолжително социјално осигурување	16.098.396,00		17.997.655,00
273	-- Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	3.738.055,00		4.680.188,00
274	-- Останати трошоци за вработените	8.098.159,00		6.107.902,00
275	-- Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност со сите давачки	9.112.976,00		11.044.144,00
276	-- Останати административни трошоци (277+278+279)	93.850.099,00		88.662.718,00
277	-- Трошоци за услуги	67.847.432,00		59.338.947,00
278	-- Материјални трошоци	16.681.156,00		10.221.548,00
279	-- Трошоци за резервирања и останати трошоци од работењето	9.321.511,00		19.102.223,00
280	-- VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (281+287)	2.888.584,00		2.496.008,00
287	-- Расходи од останати вложувања (288+289+290+291+294+295)	2.888.584,00		2.496.008,00
288	-- Расходи за камати			679.672,00
289	-- Расходи за курсни разлики	2.877.169,00		1.684.266,00
295	-- Останати расходи од вложувања (296+297)	11.415,00		132.070,00
296	-- Амортизација на вложувањата во материјални средства кои не служат за вршење на дејноста			132.062,00
297	-- Загуби од обезвреднување на вложувањата и останати расходи од вложувања	11.415,00		8,00
298	-- VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО-ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (299+300)	43.262.222,00		44.341.182,00
300	-- Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	43.262.222,00		44.341.182,00

301	-- VIII. ОСТАНАТИ РАСХОДИ (302+303)	6.428.715,00		15.347.965,00
302	-- Загуби поради обезвреднување на побарувања по основ на премија за осигурување	3.673.272,00		4.920.873,00
303	-- Останати финансиски и други расходи	2.755.443,00		10.427.092,00
306	-- Добивка за деловната година (201+304) -- (236+305)	115.720.405,00		16.947.417,00
310	-- Добивка пред оданочување (306+308) или (306-309)	115.720.405,00		16.947.417,00
312	-- Данок на добивка	12.027.755,00		2.337.747,00
315	-- ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ (310-312+313-314)	103.692.650,00		14.609.670,00
317	-- Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	254,00		238,00
318	-- Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	12,00		12,00
329	-- Добивка за годината	103.692.650,00		14.609.670,00
348	-- Вкупна сеопфатна добивка за годината (329+346) или (346-330)	103.692.650,00		14.609.670,00

Државна евиденција

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
609	-- Набавна вредност на софтвер со лиценца	543.015,00			543.015,00
611	-- Акумулирана амортизација на софтвер со лиценца	543.015,00			543.015,00
613	-- Набавна вредност на компјутерскиот софтвер развиен за сопствена употреба	154.648.761,00			160.284.280,00
615	-- Акумулирана амортизација на компјутерскиот софтвер развиен за сопствена употреба	149.322.263,00			151.083.304,00
616	-- Сегашна вредност на компјутерскиот софтвер развиен за сопствена употреба(< или = АОП 003 од БС)	5.326.498,00			9.200.976,00
625	-- Набавна вредност на градежни објекти	268.481.481,00			9.327.597,00
626	-- Вредносно усогласување (обезвреднување) на градежни објекти	104.527.137,00			
627	-- Акумулирана амортизација на градежни објекти	28.033.709,00			1.781.834,00
628	-- Сегашна вредност на градежни објекти(< = АОП 007 од БС)	135.920.635,00			7.545.763,00
629	-- Набавна вредност на постројки и опрема	32.174.748,00			25.804.281,00
630	-- Акумулирана амортизација на постројки и опрема	28.334.952,00			22.521.586,00
632	-- Сегашна вредност на постројки и опрема(< = АОП 008 од БС)	3.839.795,00			3.282.695,00
633	-- Набавна вредност на информациска и телекомуникациска опрема	2.053.190,00			2.053.190,00

635	-- Акумулирана амортизација на информациска и телекомуникациска опрема	2.039.369,00		2.039.369,00
636	-- Сегашна вредност на информациска и телекомуникациска опрема(< = АОП 008 од БС)	13.821,00		13.302,00
637	-- Набавна вредност на компјутерска опрема	24.635.380,00		26.347.491,00
638	-- Вредносно усогласување (обезвреднување) на компјутерска опрема	47.040,00		
639	-- Акумулирана амортизација на компјутерска опрема	23.213.987,00		23.459.889,00
640	-- Сегашна вредност на компјутерска опрема(< = АОП 008 од БС)	1.421.393,00		2.887.602,00
656	-- Краткорочни депозити(< или = АОП 036 од БС)	20.217.800,00		231.486.788,00
657	-- Долгорочни депозити(< или = АОП 036 од БС)	211.530.213,00		
670	-- Побарувања од купувачи(< или = АОП 061 од БС)	2.219.374,00		1.194.595,00
671	-- Парични средства во банка и во благајна(< или = АОП 062 од БС)	30.718.225,00		36.374.869,00
682	-- Обврски спрема добавувачи(< или = АОП 110 од БС)	7.175.297,00		6.644.494,00
683	-- Приходи по основ на провизија од реосигурување и учество во добивка(< или = АОП 234 од БУ)	11.221.028,00		26.911.265,00
684	-- Трошоци од услуги на физички лица кои не вршат дејност(= АОП 275 од БУ)	9.112.976,00		11.044.144,00
685	-- Трошоци за наемнини(< или = АОП 277 од БУ)	19.733.208,00		15.870.800,00
686	-- Трошоци за банкарски услуги(< или = АОП 277 од БУ)	4.363.215,00		5.098.617,00
687	-- Трошоци за премии за осигурување(< или = АОП 277 од БУ)	370.900,00		314.385,00
688	-- Трошоци телекомуникациски и транспортни услуги(< или = АОП 277 од БУ)	7.261.246,00		7.977.141,00
689	-- Трошоци за услуги за одржување(< или = АОП 277 од БУ)	3.858.074,00		5.484.764,00
690	-- Трошоци за маркетинг, репрезентација, спонзорства и даноци(< или = АОП 277 од БУ)	31.343.344,00		36.023.497,00
691	-- Трошоци за останати услуги(< или = АОП 277 од БУ)	29.860.102,00		21.605.311,00
693	-- Трошоци за канцелариски и потрошен материјал (< или = АОП 278 од БУ)	3.609.216,00		3.637.405,00
694	-- Трошоци за комунални услуги (струја, вода и сл.) (< или = АОП 278 од БУ)	10.131.375,00		4.468.663,00
695	-- Трошоци за печатење обрасци (< или = АОП 264 од БУ)	506.060,00		387.180,00
697	-- Трошоци за весници и списанија (< или = АОП 278 од БУ)	145.037,00		191.489,00
698	-- Отпис на ситен инвентар (< или = АОП 278 од БУ)	1.081.621,00		662.182,00
699	-- Трошоци за потрошено гориво (< или = АОП 278 од БУ)	1.459.001,00		1.152.221,00

700	-- Останати материјални трошоци (< или = АОП 278 од БУ)	291.364,00			123.246,00
701	-- Трошоци за резервирања(< или = АОП 279 од БУ)	6.356.381,00			7.434.338,00
702	-- Трошоци за придонеси и членарина (< или = АОП 279 од БУ)	222.125,00			278.643,00
703	-- Трошоци по основ на надоместоци за службени патувања и патни трошоци(< или = АОП 279 од БУ)	1.600.839,00			3.270.754,00
704	-- Трошоци по основ на надоместоци на членови на органи на управување(< или = АОП 279 од БУ)	323.104,00			314.620,00
705	-- Трошоци за стручно усовршување(< или = АОП 279 од БУ)	787.723,00			755.600,00
707	-- Трошоци за ревизија(< или = АОП 279 од БУ)	1.884.508,00			1.897.551,00
709	-- Трошоци за даноци и придонеси(< или = АОП 279 од БУ)	240.538,00			7.643.421,00
710	-- Останати трошоци од работењето(< или = АОП 279 од БУ)	3.330.322,00			3.147.947,00
712	-- Просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на месецот	241,00			238,00

Потпишано од:

MELITA GUGULOVSKA

CN=KIBSTrust Issuing Qsig CA G2,
 OID.2.5.4.97=NTRMK-5529581, OU=KIBSTrust
 Services, O=KIBS AD Skopje, C=MK
 KIBSTrust Issuing Qsig CA G2

Изјавувам, под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците во годишната сметка се точни и вистинити.

Податоците од годишната сметка се во постапка на доставување, која ќе заврши со одлука (одобрување/одбивање) од страна на Централниот Регистар.